

สำเนาคำฟ้อง

56

เรื่อง

ละเมิดปฏินญาสากลงว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
และหมิ่นประมาทโดยใส่ความทำให้โจทก์เสียหาย

ความแห่ง

ระหว่าง

นายปรีดี พนมยงค์ โดบ นายวิชา ก้นตมระ	ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์
บริษัทสยามรัฐ จำกัด	ที่ ๑
ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช	ที่ ๒
นายสำเนียง บัณฑิตชวณะ	ที่ ๓
นายประจวบ ทองอุไร	ที่ ๔
นายประหยัด ศ. นาละนาท	ที่ ๕

จำเลย

พร้อมทั้งสำเนาคำให้การของจำเลย
รายงานกระบวนการพิจารณาของศาล
ประกาศขออภัยของจำเลย

รวบรวมและจัดพิมพ์โดย
นายเป็รื่อง ศิริภักดิ์ ป. ๖
อดีตผู้ถวายพระอักษรภาษาไทย

แต่

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

๑๒๒.๑๑.๒๖

อธิบดีศาลฎีกา

จาก

56

คดีหมายเลขคำที่ ๗๒๓๖ / ๒๕๑๓

ศาลแพ่ง

วันที่ ๑๖ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๓

ความแพ่ง

ระหว่าง	}	นายปรีดี พนมยงค์ โดย นายวิชา กันตามระ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์		
		บริษัทสยามรัฐ จำกัด	ที่ ๑	
		ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช	ที่ ๒	
		นายสำเนียง ันธชวณะ	ที่ ๓	จำเลย
		นายประจวบ ทองอุไร	ที่ ๔	
		นายประหยัด ศ. นาคะนาท	ที่ ๕	

ข้อหาหรือฐานความผิด ละเมิดปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและหมิ่นประมาทโดยใส่ความทำให้โจทก์เสียหาย

จำนวนทุนทรัพย์ ๓๐๐,๐๐๐ บาท - สตางค์ โจทก์

ข้าพเจ้า นายวิชา กันตามระ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย อาชีพ ทนายความ

เกิดวันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ อายุ ๔๗ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๖๕

ถนนจักรเพชร ตรอกหรือซอย ท่ากลาง ใกล้เคียง ปากคลองตลาด

ตำบล วังบูรพาภิรมย์ อำเภอ พระนคร จังหวัด พระนคร

บริษัทสยามรัฐ จำกัด ที่ ๑ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่ ๒ นายสำเนียง ันธชวณะ

ที่ ๓ นายประจวบ ทองอุไร ที่ ๔ และนายประหยัด ศ.นาคะนาท ที่ ๕ จำเลย

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย อาชีพ นักหนังสือพิมพ์

อยู่บ้านเลขที่	}	๑	อาคาร ๖ ถนน ราชดำเนิน
		๒	
		๓	
		๔	
		๕	

ตลกหรือขอย - ไกล่เกียง -
ตำบลบวรนิเวศ อำเภอ พระนคร จังหวัด พระนคร

มีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ โจทก์มอบอำนาจให้ นายวิชา กันตามระ เป็นผู้ฟ้องจำเลยและดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ปรากฏในหนังสือมอบอำนาจ ที่โจทก์เขียนด้วยลายมือของโจทก์เองตั้งปรากฏในหนังสือมอบอำนาจที่ยื่นต่อศาลพร้อมกับคำฟ้องนี้ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๑

จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันและหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการกระทำของจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐, ๘๒๑, ๘๒๒ และ ๑๑๖๗

จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของ บริษัทสยามรัฐ จำกัด และเป็นผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันและหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ จึงมีลักษณะเป็นคู่การผู้เชิษบริษัทสยามรัฐ จำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๘๒๑ และเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันและหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ โดยนิติกรรมอำพราง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๘ จำเลยที่ ๒ จึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการกระทำของจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ ในฐานะดังกล่าวนี้ และในฐานะผู้อำนวยการจึงมีลักษณะเป็นคู่การและผู้สนับสนุนให้จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ กระทำละเมิดโจทก์โดยการใช้ บังคับ จ้าง วาน ยุงส่งเสริมและด้วยวิธีอื่นซึ่งเข้าลักษณะเป็นคู่การและผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๔

จำเลยที่ ๓ เป็นผู้เขียนบทความลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐฉบับวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๓ ภายใต้วีธีเรื่อง "แฉกคิดจากข่าว โดย ส.ธ.น." และเป็นผู้เขียนบทความลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๓ ภายใต้วีธีเรื่อง "ป่วย - ปรีดี ? ? ? โดย ส.ธ.น."

จำเลยที่ ๔ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน

จำเลยที่ ๕ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์

ข้อ ๒ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้สมคบกันลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ
รายวันฉบับวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๓ ภายใต้หัวข้อเรื่อง “แฉกิดจากข่าว” โดย ส.ธ.น. ซึ่ง
โจทก์ได้แนบสำเนามาทำฟ้องนี้ เอกสารทำฟ้องหมายเลข ๒ มีความตอนหนึ่งว่า

“แต่นายปรีดี พนมยงค์ เคยเป็นผู้ต้องหาในคดีปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์
แม้ว่าจะพ้นข้อหาไปแล้ว แต่มิได้พ้นด้วยการพิพากษาของศาล แต่พ้นข้อหาเพราะผู้ต้อง
หาได้หลบหนีคดีไปจนหมดอายุความ”

ข้อความตอนนั้นและตอนอื่น ๆ ในบทความนั้นเป็นการหมิ่นประมาทใส่ความ
โจทก์หลายประการคือ

ก) จงใจชักจูงให้ผู้อ่านหลงเชื่อว่าโจทก์เป็นผู้สมคบปลงพระชนม์พระมหา
กษัตริย์รัชกาลที่ ๘ จึงเป็นการใส่ความโจทก์ เพราะหลักกฎหมายทั่วไปและปฎิญาสากล
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีนั้น ได้ยอมรับนับถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้
บริสุทธิ์จนกว่าความผิดประจักษ์แน่ชัดในการพิจารณาคดีอย่างเปิดเผยพร้อมด้วยมีประกัน
ที่จำเป็นแก่การต่อสู้คดี โจทก์มิได้ถูกศาลตัดสินลงโทษในคดีสวรรคต และการพิจารณา
คดีนั้นมิได้ดำเนินไปต่อหน้าโจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้บริสุทธิ์อย่างสมบูรณ์ การกระทำละเมิด
ของจำเลยต่อโจทก์นั้นเป็นการฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายที่ประสงค์ป้องกันมนุษยชน
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๒ จึงให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้ผิด

นอกจากโจทก์เป็นผู้บริสุทธิ์ตามหลักกฎหมายและปฎิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษย
ชนแล้ว โจทก์สามารถแสดงความบริสุทธิ์ได้ในข้อเท็จจริงและในข้อกฎหมายด้วยเหตุผล
อีกหลายประการ

โดยเฉพาะการต้องหาในกรณีสวรรคตที่จำเลยกล่าวนั้น ก็เป็นเพียงการกล่าวหา
ตามหมายจับของกรมตำรวจ ซึ่งจำเลยที่ ๒ กับพวกได้สร้างพยานหลักฐานเท็จขึ้น โดยมุ่ง
แก้แค้นโจทก์ในการที่พรรคการเมืองที่จำเลยที่ ๒ เคยร่วมอยู่นั้นได้พ่ายแพ้ฝ่ายโจทก์ใน
การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นปฐมเหตุ ต่อมาอีกประมาณ ๑ เดือน พระมหากษัตริย์
รัชกาลที่ ๘ ได้สวรรคต จำเลยที่ ๒ กับพวกก็ฉวยโอกาสใส่ความโจทก์ว่า สมคบกับผู้อื่น
ในการปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์องค์นั้น โดยเขียนลงหนังสือพิมพ์และกล่าวทางวาจา

รวมทั้งใช้ - จ้าง วาน ยุงส่งเสริมให้บุคคลร้องตะโกนในโรงภาพยนตร์ว่า "ปรีดีฆ่าในหลวง" ต่อมาได้เกิดรัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ จำเลยที่ ๒ กับพวกได้เป็นรัฐบาลโดยการเห็นชอบของคณะรัฐประหาร ครั้นแล้วรัฐบาลนั้นได้สั่งให้โอนการสอบสวนกรณีสวรรคตจากพนักงานสอบสวนเดิมไปมอบให้พลตำรวจตรีเนื่อง อาชุนบุตร ดำเนินการต่อไป แต่จำเลยที่ ๒ กับพวกก็ยังไม่พอใจที่จะให้นายตำรวจผู้นั้นซึ่งรัฐบาลของตนเองมอบหมายการสอบสวนกรณีสวรรคต ฉะนั้น จำเลยที่ ๒ กับพวกในรัฐบาลนั้นจึงได้บรรจุพระพินิจชนคดีที่เขยจำเลยที่ ๒ ซึ่งออกจากราชการไปแล้วให้กลับเข้ารับราชการอีก โดยจำเลยที่ ๒ กับพวกได้มอบหมายให้ทำการสอบสวนกรณีสวรรคตโดยเฉพาะพระพินิจชนคดีกับพวกได้ทำพยานหลักฐานเท็จและข่มขู่พยานให้การเท็จ ดังปรากฏจากถ้อยคำพระยาศรยุทธเสนีที่ให้การต่อศาลในคดีหมายเลขคำที่ ๒๐๓๘/๒๕๑๑ ระหว่างท่านผู้หญิงพูนสุข พนมยงค์ โจทก์ นางนงเยาว์ ประภาสดีต กับพวก จำเลย ซึ่งโจทก์แนบมาทำัยฟ้องนี้ เอกสารทำัยฟ้องหมายเลข ๓ ซึ่งรับรองบันทึกที่พระยาศรยุทธเสนีเขียนด้วยลายมือตนเอง ปรากฏตามบันทึกพระยาศรยุทธเสนี ซึ่งได้แนบมาทำัยคำฟ้องนี้แล้ว เอกสารทำัยฟ้องหมายเลข ๖

เมื่อพระพินิจชนคดีกับพวกได้ทำสำนวนสอบสวนตามความต้องการของจำเลยที่ ๒ กับพวกแล้ว ก็ได้เสนอไปยังพลตำรวจเอกหลวงชาติตระการโกศล อธิบดีกรมตำรวจ ปรากฏว่าสำนวนนั้นเมื่อตั้งกับพื้นแล้วก็ส่วนสูงได้กว่า ๕ ไม้ฟุต หลวงชาติตระการโกศลได้ลงนามในหมายจับโจทก์ และได้ตอบคำถามหนังสือพิมพ์ว่า ทนมิได้อ่านสำนวนนั้นอย่างละเอียดทั้งหมด หากลงนามในหมายจับโดยอาศัยบันทึกของพระพินิจชนคดีที่เสนอไว้หน้าสำนวน

ดังนั้น ข้อกล่าวหาของตำรวจจึงกล่าว จึงเป็นการแกล้งใส่ความโจทก์ข้างเดียวเท่านั้น

ข) การใส่ความว่าโจทก์หลบหนีคดีสวรรคตนั้นเป็นเท็จ เพราะได้ออกจากประเทศไทยโดยการรัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ซึ่งได้ส่งรถถังระดมยิงบ้านพัก

ของโจทก์ที่ปากคลองหลอด จังหวัดพระนคร เพื่อให้โจทก์และภรรยาและบุตรที่ยังเป็นเด็กไว้เพียงสาต้องพินาศล้มตาย และได้จับกรมสมาชิกสภาผู้แทนและพฤตสภาและนักการเมืองหลายคนไปคุมขังไว้ และได้ติดตามที่จะทำร้ายโจทก์ในที่ต่าง ๆ

โจทก์จึงได้ไปอาศัยอยู่ที่สถานอาหารเรือสัตตหีบประมาณ ๗-๘ วัน แล้วพิจารณาเห็นว่า การที่โจทก์จะอาศัยอยู่ต่อไปนั้น อาจทำให้รัฐบาลสมัยนั้นไม่พอใจฝ่ายทหารเรือ ดังนั้นโจทก์จึงได้ติดต่อกับสถานทูตอังกฤษโดยผ่านนายทหารเรืออังกฤษผู้หนึ่งขอไปลี้ภัยอยู่สิงคโปร์ สถานทูตอังกฤษได้ปรึกษากับสถานทูตอเมริกัน เสร็จแล้วผู้ช่วยทูตทหารเรืออเมริกันได้นำเรือยนต์รับโจทก์ที่ทำเรือคลองเตย ในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายนปีนั้น (๑๐ วันต่อจากวันที่จำเลยที่ ๒ กับพวกเป็นรัฐบาล) นำโจทก์ไปขึ้นเรืออังกฤษที่สันดอนปากแม่น้ำเจ้าพระยา แล้วโจทก์ถึงสิงคโปร์ในวันที่ ๒๓ เดือนเดียวกันนั้น ฉะนั้น ถ้าหากโจทก์หนีคดีสวรรคตแล้ว รัฐบาลอังกฤษก็จะไม่ยอมช่วยให้โจทก์ไปสิงคโปร์ได้

ต่อมาอีกประมาณ ๖ เดือน อธิบดีกรมตำรวจจึงออกหมายจับโจทก์ขณะที่โจทก์ไปฮ่องกง แต่รัฐบาลไทยสมัยนั้นก็ได้อาศัยหมายจับนั้นขอให้รัฐบาลอังกฤษที่ฮ่องกงส่งตัวโจทก์กลับประเทศไทย ต่อมาโจทก์ไปอยู่สาธารณรัฐจีน (ก่อนสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยซึ่งรัฐบาลสมัยนั้นรู้ดีว่าโจทก์อยู่ ณ ที่นั้นระหว่างกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ถึงกุมภาพันธ์ ๒๔๙๒ แต่รัฐบาลไทยสมัยนั้น ก็ได้ขอให้รัฐบาลสาธารณรัฐจีนส่งตัวโจทก์กลับประเทศไทยตามหมายจับในข้อหากดีสวรรคต ซึ่งแสดงว่ารัฐบาลสมัยนั้นที่รับช่วงงานต่อจากรัฐบาลนายควงซึ่งจำเลยที่ ๒ ร่วมอยู่ด้วยนั้นไม่คิดว่าโจทก์หนีคดีสวรรคตที่อาจถูกขอให้ส่งตัวกลับประเทศไทยได้ โจทก์จึงมิได้หลบหนีคดีสวรรคต คงมีแต่จำเลยที่ ๒ กับพวกที่ใช้ความอุตสาหะในการใส่ความโจทก์ ว่าสมคบในการปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๘ และหนีคดีสวรรคต

ค) จำเลยที่ ๒ กับพวกได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ ในระหว่างที่โจทก์อยู่สิงคโปร์เป็นใจความว่า ผู้ที่ไปกับโจทก์และผู้อารักขาโจทก์ที่สิงคโปร์บางคนเป็นผู้ลอบ

ปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ แต่โดยที่จำเลยที่ ๒ ยังมีได้สร้างหลักฐาน
 พยานเท็จให้ครบถ้วน จำเลยกับพวกในรัฐบาลนั้นจึงได้สร้างหลักฐานเท็จส่งไปยังรัฐบาล
 อังกฤษที่สิงคโปร์ขอให้จับตัวร้อยตำรวจเอกเจียบ ชัยสงค์ และสิบตำรวจโทชม แสงเงิน
 ผู้อารักขาโจทก์เพื่อให้ส่งตัวกลับกรุงเทพฯ ในข้อหาคดีสามัญเพื่อได้ตัวมาอยู่ในมือ
 จำเลยที่ ๒ กับพวกเพื่อกำเนินข้อหาในกรณีสวรรคตพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ แต่
 ศาลอังกฤษที่สิงคโปร์ ได้พิจารณาสำนวนถ้อยคำแล้วจึงมีคำสั่งว่า "สำนวน (ของ
 รัฐบาลไทยสมัยนั้นที่ยื่นต่อศาล) ไม่มีสาระจึงปล่อยตัว ร.ต.อ.เจียบ และ ส.ต.ท.ชม
 แสงเงิน พันข้อหาไป" (NOTHING, SO DISCHARGE THESE TWO PERSONS)

เมื่อจำเลยที่ ๒ กับพวกไม่สามารถทำตามแผนการนั้นได้ จึงใช้วิธีทำหลักฐาน
 เท็จข่มขู่บุคคลให้เป็นพยานเท็จเพื่อจะให้พระยาศรยุทธฯ ให้การว่าโจทก์กับนายทอง
 อินทร์ ภูริพัฒน์ ร่วมมือในการปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ และเมื่อพระ
 ยาศรยุทธเสนีปฏิเสธ พระพินิจชนคดีกับพวกก็ใช้วิธีเสกสรรค์ผู้ต้องหาขึ้นใหม่ โดยขู่
 เชิญให้พระยาศรยุทธเสนีให้การว่า โจทก์กับนายเฉลียว ปทุมรส นายชิต สิงหเสนี
 นายบุศย์ บัณฑกรินทร์ และเรือเอกวัชรชัย ชัยสิทธิเวช ร่วมมือกันในการปลงพระชนม์นั้น

ง) โจทก์ไม่สามารถกลับประเทศไทยได้ เพราะถูกคุกคามจากผู้มีอำนาจที่จะทำ
 ร้ายโจทก์ตลอดมา ซึ่งจำเลยกับพวกรู้ดีว่ามีพรรคพวกของโจทก์หลายคนที่มีได้ถูกกล่าว
 หว่าร่วมปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ นั้น ก็ได้ถูกตำรวจจับไปขังทั้งและขัง
 ทั้งหลายคนเช่น นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายจำลอง ดาวเรือง นายวิล อุดล นาย
 ทองเปลว ชลภูมิ นายเที่ยง ศิริจันทร์ และนายชาญ บุนนาค ฯลฯ คงปรากฏความจริง
 ในคดีที่ศาลอาญาได้ตัดสินแล้วหลายคดี

แม้อายุความกรณีสวรรคตพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ หมดยุคความแล้วในวันที่
 ๘ มิถุนายน ๒๕๐๙ นั้น แต่โจทก์ก็ยังได้รับการคุกคามจากตำรวจและรัฐมนตรีที่มีอำนาจ
 บางคนที่จะจับกุมขังโจทก์เมื่อกลับประเทศไทย คงปรากฏข้อความในหนังสือพิมพ์
 หลายฉบับรวมทั้งหนังสือพิมพ์สยามรัฐด้วย

ฉะนั้น การที่โจทก์ต้องอยู่ในต่างประเทศจึงมิใช่เป็นการหลบหนีคดีสวรรคตตามที่จำเลยกับพวกใส่ความโจทก์ ข้อความที่จำเลยกับพวกลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันดังกล่าวนี้ จึงเป็นการจงใจใส่ความโจทก์ เพื่อให้ผู้อ่านหลงเชื่อว่าโจทก์เป็นผู้สมคบในการปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ การกระทำของจำเลยทั้งสี่คนจึงเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์

ข้อ ๓ - นอกจากหมิ่นประมาทโจทก์ดังกล่าวในข้อ ๑ แล้ว จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐฉบับนั้นอีกว่า

“การที่รัฐจะเชิญคดีผู้ต้องหาในคดีเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์มาแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ในคณะรัฐบาลของตน รัฐบาลนั้นก็เท่ากับเป็นกบฏต่อราชบัลลังก์และต่อระบอบการปกครอง” และอีกตอนหนึ่งมีความว่า “อย่างไรก็ตามการที่มี ส.ส. จำนวน ๑๐ คน ยื่นญัตติต่อพรรคเพื่อให้รัฐบาลเชิญนายปรีดีเข้ามาเป็นใหญ่ร่วมกับรัฐบาลนั้น แสดงให้เห็นว่า ในพรรคของรัฐบาลยังมีบุคคลนิยมชมชอบสนับสนุนบุคคลที่เคยเป็นผู้ต้องหาในคดีที่เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ กลับเข้ามามีอำนาจปะปนอยู่ในพรรครัฐบาล”

ข้อความที่ลงพิมพ์นี้มีใช่เป็นการแสดงความเห็นติชมรัฐบาลตามธรรมดา หากเป็นการแฝงไว้ซึ่งการใส่ความโจทก์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นผู้สมคบปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ และเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์

โจทก์เป็นผู้บริสุทธิ์ในกรณีสวรรคตและโจทก์มิได้เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ จำเลยกับพวกหรือควรรู้ได้ว่าเมื่อพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ สวรรคตในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ แล้วนั้น โจทก์ได้เสนอต่อรัฐสภาซึ่งสมาชิกส่วนมากที่สุดของรัฐสภาเป็นฝ่ายสนับสนุนโจทก์นั้นให้อัญเชิญสมเด็จพระอนุชาชินทรงราชย์ เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ องค์ปัจจุบัน ครั้นแล้วในวันนั้นเอง โจทก์ได้นำประธานและรองประธานรัฐสภาพร้อมด้วยคณะรัฐมนตรีอัญเชิญสมเด็จพระอนุชาชินทรงราชย์ดังกล่าวแล้วโจทก์จึงขอประธานเสนอศาลว่า การที่โจทก์ได้บำเพ็ญโดยสุจริตนี้มีใช่เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ตามที่จำเลยกับพวกใส่ความโจทก์ เพราะในสมัยนั้นโจทก์ได้รับการสนับสนุน

จากสมาชิกส่วนมากที่สุดในรัฐสภาและจากมวลราษฎรส่วนมาก ถ้าหากโจทก์เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์หรือต่อระบบที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญแล้ว ก็ไม่เป็นการยากที่โจทก์จะทำการตามที่จำเลยกับพวกใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์ ฉะนั้น จำเลยกับพวกต้องรับผิดชอบอย่างหนัก

ข้อ ๔. ภายหลังที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้หมิ่นประมาทโจทก์ตามที่โจทก์กล่าวในข้อ ๒ และข้อ ๓ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ก็ได้สมคบกับจำเลยที่ ๕ ใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๓ ภายใต้หัวข้อเรื่องว่า “ป่วย-ปรีดี ???” โดย ส.ธ.น. ซึ่งโจทก์ได้แนบสำเนามาท้ายฟ้องนี้ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๔ ซึ่งมีการย้ายหลายตอนให้ผู้อ่านหลงเชื่อว่าโจทก์เป็นผู้สมคบในการปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ และเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ และโจทก์หลบหนีคดีสวรรคตถึงความปรากฏในบทความนั้นที่โจทก์ยื่นเป็นเอกสารท้ายฟ้อง อาทิมีความตอนหนึ่งว่า “ข้อสำคัญที่สุด นายปรีดีเคยเป็นผู้ต้องหาคดีลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล” ตอนหนึ่ง และอีกตอนหนึ่งว่า “ผู้ต้องหาพร้อมกับนายปรีดีที่ถูกจับดำเนินคดีและถูกคัดสินประหารชีวิตทั้งสามคนเพราะศาลเชื่อว่าจำเลยร่วมกันปลงพระชนม์จริง แต่นายปรีดีพ้นคดีโดยการหลบหนีคดีจนกระทั่งหมดอายุความ” และอีกตอนหนึ่งว่า การที่จะเอาบุคคลที่มีประวัติเคยเป็นผู้ต้องหาปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์อันเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์และการปกครองปัจจุบันมาเป็นใหญ่ปกครองประชาชน เป็นการเหยียบย่ำประชาชนซึ่งจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์อย่างสุดหัวใจ ใครก็ตามที่เป็นศัตรูมาคร่ำครวญต่อพระมหากษัตริย์ย่อมเป็นศัตรูแก่ประชาชนด้วย”

ข้อความที่ลงพิมพ์นั้นมิใช่เป็นการแสดงความเห็นติชมนายป่วย อังภากรณ์ตามธรรมดา หากเป็นการแฝงไว้ซึ่งการใส่ความโจทก์ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นผู้สมคบปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ และเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ตามเหตุผลเช่นเดียวกับที่โจทก์ได้เสนอต่อศาลแล้วในข้อ ๒ และข้อ ๓ และข้ออื่น ๆ ในฟ้องนี้

ข้อ ๕. โจทก์ขอประทานเสนอศาลเพื่อประกอบดุลยพินิจถึงความอาฆาตมาดร้ายของจำเลยที่ ๒ กับพวกที่มีแก่โจทก์ในทางการเมืองว่าจำเลยที่ ๒ กับพวกได้เป็นฝ่ายค้านโจทก์และรัฐบาลที่โจทก์เป็นนายกรัฐมนตรี พรรคของจำเลยที่ ๒ กับพวกได้พ่ายแพ้ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาอย่างเด็ดขาดซึ่งจำเลยที่ ๒ กับพวกไม่มีทางชนะตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตยที่สมาชิกวุฒิสภาและสภาผู้แทนมีขึ้นโดยวิธีเลือกตั้ง ดังนั้นจำเลยที่ ๒ กับพวกซึ่งใช้วิธีต่อสู้นอกวิถีทางประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ โดยถือเอาโอกาสที่พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ สวรรคตใส่ความโจทก์ว่าเป็นผู้สมคบปลงพระชนม์พระองค์นั้น โดยเริ่มต้นด้วยจำเลยที่ ๒ ได้ย่องส่งเสริมและใช้วิธีแนะนำให้บุคคลร้องตะโกนในโรงภาพยนตร์ว่า "ปรีดีฆ่าในหลวง" และได้สมคบกับหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์สมัยที่นายสัมพันธ์ ชันธชวนะ เป็นเจ้าของและ นายสำเนียง ชันธชวนะ จำเลยที่ ๓ ร่วมอยู่ในวงการหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์สมัยนั้น ในการเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นชักจูงโดยตรง และโดยปริยายให้ผู้อ่านหลงเชื่อว่าโจทก์เป็นผู้สมคบการปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘

ในการสอบสวนกรณีสวรรคตซึ่งพระพินิจชนคดีพี่ชายจำเลยที่ ๒ ได้ดำเนินการนั้น ก็ได้มุ่งตั้งข้อหาผู้ที่เป็นฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองกับจำเลยที่ ๒ กับพวก อาทิ ชูเชื้อ พระยาศรยุทธเสนีให้ปรักปรำนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ และหลวงเชวงศักดิ์สงครามก่อนแล้ว จึงสร้างพยานเท็จและหลักฐานเท็จสำหรับผู้อื่นตั้งปรากฏในบันทึกของพระยาศรยุทธเสนีแล้ว ทั้งนี้เป็นการแสดงถึงความอาฆาตมาดร้ายทางการเมืองของจำเลยที่ ๒ กับพวก มิใช่โดยการจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ด้วยความสุจริตใจ

ต่อมาจำเลยที่ ๒ ได้ลงทุนเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่จัดตั้งบริษัทสยามรัฐ จำกัด เพื่อชักออกหน้าเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน-และ รายสัปดาห์โดยจำเลยเป็นผู้ดำเนินการ และแสดงการกระทำหลายอย่างให้ผู้อ่านเข้าใจว่า หนังสือพิมพ์สยามรัฐนั้นในสาระสำคัญเป็นของจำเลยที่ ๒

จำเลยที่ ๒ กับพวกได้อาศัยหนังสือพิมพ์สยามรัฐดังกล่าวแล้วทำการใส่ความโจทก์ตลอดมาหลายครั้งหลายหน เนื่องจากโจทก์อยู่ในต่างประเทศซึ่งโจทก์รู้เรื่องจำเลย

หมิ่นประมาทในหลายกรรมหลายวาระ ต่อเมื่อขาดอายุความแล้วโจทก์จึงมิได้ยื่นฟ้อง
จำเลย นอกจากกรณีที่มิผู้ส่งหนังสือพิมพ์สยามรัฐไปถึงมือโจทก์ภายในอายุความ ซึ่ง
โจทก์สามารถฟ้องได้ทันภายในอายุความ และโจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และ
ที่ ๕ กับพวกเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งในคดีดำที่ ๑๕๙๖/๒๕๑๐ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๐
และ ๑๖๘๗/๒๕๑๐ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๑๐ กับคดีแดงที่ ๕๖๕๑, ๕๖๕๒/๒๕๑๐ ซึ่ง
ศาลแพ่งและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้โจทก์ชนะคดี คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา
แต่เนื่องจากโจทก์อยู่ห่างไกลไม่สะดวกแก่การติดต่อนำพยานหลักฐานให้ครบถ้วนมาสืบ
ต่อศาลถึงการที่จำเลยที่ ๒ เป็นตัวการสำคัญคนหนึ่งในการหมิ่นประมาทโจทก์ ศาลแพ่ง
จึงได้พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ เป็นผู้รับผิดชอบตามคำฟ้องของโจทก์ใน
คดีดังกล่าวนี้ โจทก์มิได้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลแพ่งสำหรับจำเลยที่ ๒ เพราะเห็น
ว่าในคดีนั้นโจทก์มิได้นำพยานหลักฐานมาสืบให้ครบถ้วน บัดนี้โจทก์มีพยานหลักฐาน
ครบถ้วนที่จะนำมาสืบต่อศาลถึงการที่จำเลยที่ ๒ เป็นตัวการสำคัญคนหนึ่งในการหมิ่น
ประมาทโจทก์ โจทก์เห็นว่าคำพิพากษาศาลแพ่งในคดีดำที่ ๑๕๙๖, ๑๖๘๗/๒๕๑๐ และ
คดีแดงที่ ๕๖๕๑, ๕๖๕๒/๒๕๑๐ เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ นั้น มีผลเฉพาะคดีนั้นเท่านั้น

ข้อ ๖ โจทก์ขอประทานเสนอต่อศาลว่า จำเลยที่ ๒ กับพวกได้ใช้วิธีโฆษณา
หลายประการทั้งทางเอกสารตีพิมพ์และทางวาจาในการใส่ความโจทก์ตามแผนการ และ
ในขณะที่สัจจะซึ่งแสดงความบริสุทธิ์ของโจทก์ประจักษ์ขึ้น จำเลยที่ ๒ ก็ต้องใช้วิธีให้
กระแสร่วมสัจจะโดยโฆษณาใส่ความโจทก์จนเกินกว่าวิสัยของปกติชนผู้มีศีลธรรมและมี
ใจบริสุทธิ์พึงกระทำ แม้พระบรมวงศานุวงศ์ส่วนมากที่มีพระทัยเป็นธรรมซึ่งมีความ
จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ยิ่งกว่าจำเลยที่ ๒ กับพวก ก็มิได้จงใจใส่
ความโจทก์หรือเป็นทุกข์เป็นร้อนว่า สัจจะปรากฏขึ้นว่าโจทก์บริสุทธิ์

ยิ่งในระหว่างที่ราษฎรจำนวนไม่น้อย กล้าแสดงความเห็น โดยเปิดเผยยิ่งขึ้นว่า
โจทก์เป็นผู้บริสุทธิ์ตามเหตุผลเช่นเดียวกับที่โจทก์เสนอต่อศาลนั้นแล้ว จำเลยที่ ๒ กับ
พวกก็ยังเป็นทุกข์เป็นร้อนต่อกระแสร่วมสัจจะของมวลราษฎรไทยส่วนมาก จำเลยที่ ๒

จึงได้ทวิการโฆษณาใส่ความโจทก์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐยิ่งขึ้น แสดงถึงเจตนาร้ายของ
จำเลยกับพวก ซึ่งต้องรับผิดชอบอย่างหนัก

ข้อ ๗ นอกจากเหตุผลในความบริสุทธิ์ของโจทก์ในกรณีสวรรคตและในการ
พิทักษ์ราชบัลลังก์ดังที่โจทก์เสนอต่อศาลในข้อก่อน ๆ นั้นแล้ว โจทก์ขอประทานเสนอ
ต่อศาลอีกว่า มีเอกสารมหาชนคือประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ ๘ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ ได้ทรงพระกรุณาแต่งตั้งโจทก์เป็นรัฐ-
บุรุษอาวุโส ซึ่งโจทก์ขอแนบมาท้ายฟ้องนี้ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๕ เพื่อขอความ
กรุณาศาลรับไว้ประกอบการพิจารณาว่า แม้โจทก์จะถูกฝ่ายจำเลยกับพวกใส่ความและ
อาฆาตมาดร้ายเพียงใดก็ตาม แต่เพราะเหตุที่โจทก์บริสุทธิ์ ประกาศพระบรมราชโองการ
นั้นจึงคงมีผลใช้ได้จนถึงปัจจุบันนี้ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โจทก์เป็นรัฐ-
บุรุษอาวุโสตลอดมาจนถึงวันยื่นฟ้องนี้

ข้อ ๘ ขอความกรุณาศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งห้าคน ร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม
ทดแทนให้โจทก์ตามคำขอท้ายฟ้องนี้

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

คำขอท้ายฟ้องแห่ง

เพราะฉะนั้นขอให้ศาลออกหมายเรียกตัวจำเลยมาพิจารณาพิพากษาและบังคับ
จำเลยตามคำขอต่อไปนี้

๑. ให้จำเลยทั้ง ๕ คน ร่วมกันและแทนกันใช้ค่าเสียหายเป็นค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐.-บาท
๒. ขอให้ศาลสั่งให้จำเลยทั้ง ๕ คน งดการเขียนบทความโฆษณาลงในหน้า
กระดาษหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันและหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
ลงข่าวหรือบทความว่า โจทก์หลบหนีคดีสวรรคตและเป็นศัตรูต่อราช-
บัลลังก์และเป็นคอมมิวนิสต์ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

๓. ให้จำเลยยกการจำหน่ายและทำลายหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ฉบับลงวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ และหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ที่เหลืออยู่ทั้งหมด
๔. ให้ลงประกาศขอขมาโจทก์ในหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกในกรุงเทพฯ ทุกฉบับ ในหน้าแรกฉบับละ ๑๕ วัน
๕. ให้จำเลยทั้ง ๕ คน ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความอย่างสูงแทนโจทก์ด้วย.

ข้าพเจ้าได้ยื่นสำเนาคำฟ้อง โดยข้อความถูกต้องเป็นอย่างเดียวกันมาด้วย ทั้งฉบับและรอฟังคำสั่งอยู่ ถ้าไม่รอให้ถือว่าทราบแล้ว.

วิชา กันตามระ โจทก์

คำฟ้องฉบับนี้ข้าพเจ้า นายวิชา กันตามระ ทนายความใบอนุญาตที่ ๖๕/๒๕๐๓ อยู่บ้านเลขที่ ๖๕ ถนนจักรเพชร ตรอกหรือซอย ท่ากลาง ใกล้เคียง ปากคลองตลาด ตำบล วังบูรพาภิรมย์ อำเภอ พระนคร จังหวัด พระนคร เป็นผู้เรียง

วิชา กันตามระ ผู้เรียง

คำฟ้องฉบับนี้ข้าพเจ้า นายฉลาด ศุภกะ เสมียนทนาย อยู่บ้านเลขที่ ๖๕ ถนน จักรเพชร ตรอกหรือซอย ท่ากลาง ใกล้เคียง ปากคลองตลาด ตำบล วังบูรพาภิรมย์ อำเภอ พระนคร จังหวัด พระนคร เป็นผู้เขียนหรือพิมพ์

ฉลาด ศุภกะ ผู้เขียนหรือพิมพ์

(เอกสารท้ายพ้องหมายเลข ๑)

หนังสือมอบอำนาจ

มีที่, วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๓

ข้าพเจ้า นาย พนมพล ชาติโยน หรือชื่อเดิม นาย พนมพล ชาติโยน เพื่อแสดงที่
กรมมอบอำนาจซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้โดยข้าพเจ้าเองปราศจากข้อสงสัยใดๆ

ข้าพเจ้า นาย พนมพล ชาติโยน มอบอำนาจให้ นาย กิ่งแก้ว กิ่งแก้ว เป็นตัวแทนในการติดต่อ
ฟ้องบริษัท สยามประกันภัย, หม่อมราชวงศ์ดิศกุล พิลาโมช, ทศศิริพงษ์ วัชรพงศ์, หม่อมราชวงศ์
ทองอร่าม, และ หม่อมราชวงศ์ ด. ทศะเทพ ซึ่งขัดขวางข้าพเจ้า เพราะฉกฉวยหนังสือพิมพ์ สยามรายวัน
ฉบับวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๓ ภายใต้หัวข้อว่า "แจ้งดีดสายข่าว" โดย ค.จ.น. และ หนังสือพิมพ์
พิมพ์ สยามรายวัน ฉบับวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๑๓ ภายใต้หัวข้อว่า "หม่อม-มีดี ???"
โดย ค.จ.น. และ หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ พิมพ์ สยามรายวัน ซึ่งทำให้เสียชื่อเสียงเกียรติยศของข้าพเจ้า
ทั้งนี้และหนังสือของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า มอบอำนาจให้ นาย กิ่งแก้ว กิ่งแก้ว เป็นตัวแทนฟ้องหม่อมราชวงศ์
กวางพันธ์ เพื่อขจัดข้อพิพาทตามข้อ ๑ นี้ให้ยุติลงโดยสิ้นเชิงโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ
ทั้งนี้และหนังสือของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า มอบอำนาจให้ นาย กิ่งแก้ว กิ่งแก้ว เป็นตัวแทนฟ้องหม่อมราชวงศ์
กวางพันธ์ เพื่อขจัดข้อพิพาทตามข้อ ๑ นี้ให้ยุติลงโดยสิ้นเชิงโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ
ทั้งนี้และหนังสือของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า มอบอำนาจให้ นาย กิ่งแก้ว กิ่งแก้ว เป็นตัวแทนฟ้องหม่อมราชวงศ์
กวางพันธ์ เพื่อขจัดข้อพิพาทตามข้อ ๑ นี้ให้ยุติลงโดยสิ้นเชิงโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ

ลงนาม	มีดี พนมพล	ผู้มอบอำนาจ
ลงนาม	กิ่งแก้ว กิ่งแก้ว	ทนาย
ลงนาม	มีดี พนมพล	ทนาย
ลงนาม	กิ่งแก้ว กิ่งแก้ว	ผู้รับมอบอำนาจ

ที่ ๑๓๓๑/๒๕๑๓.

ขอรับรองว่าลายมือชื่อผู้มอบอำนาจในหนังสือ
มอบอำนาจฉบับนี้เป็นลายมือชื่อของ นาย กิ่งแก้ว กิ่งแก้ว จริง

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส

๑๕ กันยายน ๒๕๑๓

(เอกสารท้ายพ้องหมายเลข ๒)

วันเสาร์ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๓

“แก๊งคิกจากข่าว”

โดย ส.ช.น.

ส.ส.ลูกพรรครัฐบาล ๑๐ คน รวมกันยื่นญัตติคว่ำให้เชิญนายปรีดี พนมยงค์ กลับเมืองไทย เชิญมาเป็นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลและเจรจาแสวงหาสันติภาพ กับจีนแดง

เหตุผล:-

เพราะคอมมิวนิสต์จะคุกคามไทยขนาดไหนอยู่ที่จีนแดงจะบันดาล และนายปรีดี เป็นผู้ที่จีนแดงเคารพนับถือมากที่สุด ถึงกับตั้งฉายาว่า “กวางเม้งไ้ซื้อ” ฉะนั้นรัฐบาลจึงควรเชิญให้เข้ามาเป็นรัฐบุรุษอาวุโสตามเดิม เพื่อเจรจาว่ากล่าวกับจีนแดง ไม่ให้จีนแดงรุกรานไทย ควรให้เป็นที่ปรึกษาเศรษฐกิจของรัฐบาล เพราะนายปรีดีเป็นนักเศรษฐกิจชั้นยอด

ที่มีการเสนอแนะขึ้นในพรรครัฐบาลให้เชิญนายปรีดีซึ่งหนีคดีปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววอนันทมหิตล รัชกาลที่ ๘ ไปหลบอยู่ในประเทศจีนแดงจนคดีหมดอายุความ ให้นายปรีดีกลับเข้ามาเป็นใหญ่อีกครั้งหนึ่ง คู่ช่างได้จ้งหะกับสถานการณ์อำนวยให้อยู่มาก เพราะเป็นระยะที่กำลังสับสนทางการเมืองภายในประเทศและสงครามข้างบ้าน

การขึ้นภาษีของรัฐบาลซึ่งยังสค ๆ ร้อน ๆ อยู่ ทำให้ประชาชนไม่ค่อยชอบใจ รัฐบาลนัก พรรคฝ่ายค้านกำลังจะเปิดอภิปรายทั่วไปรัฐบาลและสงครามในอินโดจีนที่จีนแดงหนุนอยู่ข้างญวนคอมมิวนิสต์ก็เขยิบคิดบ้านเข้ามา

ก็จะเป็นจ้งหะที่นายปรีดีจะกลับเข้ามาในเมืองไทยอย่างวีระบุรุษ ในความเข้าใจของบางคนที่ยังจงรักภักดีต่อนายปรีดีอยู่ และยังเชื่อมั่นนายปรีดีอยู่ คิดว่านายปรีดีนักเศรษฐกิจชั้นยอดของเมืองไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ จะเข้ามาแก้ปัญหาเศรษฐกิจของเมือง

ไทยใน พ.ศ. ๒๕๑๓ นี้ได้ คิดว่านายปรีดีจะเป็นท่าน "กวางเม้งไต้ซือ" จะพูดว่ากล่าว
จีนแดงไม่ให้รุกรานเมืองไทยได้ ซึ่งเป็นความผิดทั้งเพ

นายปรีดีก็เหมือนสมพงษ์ เวชสิทธิ์ ยอคนักมวยสากลของไทย ซึ่งในสมัยหนึ่ง
ไม่มีนักมวยคนไหนในเมืองไทยและตลอดแหลมมลายูแทบติด แต่แล้วอีก ๑๐ ปีต่อมา
ถูก สุข ปราสาทหินพิมาย นักมวยหน้าใหม่เต็มทีขยำเสียเหมือนหมาไล่เนื้อพัดลูกแกะ
เศรษฐกิจเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ กับ พ.ศ. ๒๕๑๓ ต่างกันทั้งพื้นฐานและปัญหาหลายร้อยกิโล
เหมือนกะปลุกผีหรือคักมาเซียโนร์ เจ้าของสมญาหมัดกบเขาหินขึ้นมาต่อยกับเบ็กกฤษ ชาติ-
วันชัย เสียอย่างนั้นแหละ ถึงจีนแดงจะเรียกนายปรีดี อย่างยกย่องให้เป็น "กวางเม้ง
ไต้ซือ" ก็ไม่ได้หมายความว่า จีนแดงจะเชื่อนายปรีดีถึงขนาดที่นายปรีดีพูดอะไรก็เป็นนั้น
จีนแดงจะรุกรานเมืองไทยหรือไม่และเมื่อไหร่ จีนแดงตัดสินใจเองและไม่เชื่อใครด้วย
เว้นแต่นายปรีดีจะทำให้รัฐบาลไทยเป็นคอมมิวนิสต์ไปเสียก่อน ถึงจะเจรจาสันติกันก็ได้
แบบรัสเซียทำกับเช็กโก โดยจีนแดงเป็นผู้ตั้งรัฐบาลไทย

คนจีนเขาบอกว่า "กวางเม้งไต้ซือ" เป็นสรรพนามที่ใช้เรียกพระอาวโล ขนาด
สมภาร ไม่ถึงขั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสียด้วยซ้ำ นับถือกันขนาดสมภารเจ้าวัด
จะเจรจากรุณาเมืองอย่างไรได้ ความจริงจีนแดงก็ไม่นับถือนายปรีดีมากมายอะไร ยิ่งไป
กว่านั้น นายปรีดีก็ไม่ได้ทำอะไรมา ๒๐ ปีแล้ว อายุก็ ๗๐ ปีเศษเข้าไปแล้ว มองไม่
เห็นว่าจะมาช่วยอะไรให้แก่เมืองไทยได้ ไม่ว่าในทางเศรษฐกิจหรือเจรจากับจีนแดง
นอกจากทำประโยชน์ให้แก่ตัวเอง คือกลับมาอยู่เมืองไทยอย่างคนแก่คนหนึ่ง แล้วก็จะ
ได้มาตายในเมืองไทยอย่างคนไทยที่ควรจะมาตายในเมืองไทย จะมีประโยชน์สำหรับ
เมืองไทยอยู่บ้างตรงที่จะได้รู้กันว่า คนที่ถือตำราของเลนินกับคาร์ลมาชในเมืองไทย
ที่ไม่ได้คู้หน้าบ่ท่มนาพิกายังหลงคิดว่าเมืองไทย พ.ศ. ๒๕๑๓ ยังเป็นเมืองไทย
พ.ศ. ๒๔๗๕ และยังไม่ถึงสมุดปกเหลืองของนายปรีดีอยู่ ยังมีใครบ้าง จะได้เผยแพร่
โฉมหน้าให้รู้กันเสียที นอกจากนั้นการที่นายปรีดีอยู่เมืองจีนแดง นายปรีดีเป็นฝ่ายได้
เปรียบเมืองไทยอยู่มาก เกอยากฟ้องใครก็ฟ้องได้ แกไม่ชอบอะไรใครหรือใครไป

มยงค์
ทิภาพ

ยปรีดี
นรัฐ-
ไม่ไห
ป็นนัก

มพระ
จนคติ
นการณ
งกรรม

ชอบใจ
โคจีนที่

ความเข้า
ปรีดีนัก
องเมือง

ทำอะไรที่แกไม่ชอบก็ทำคดีขึ้นฟ้องศาลได้ แต่แกทำอะไรที่เราไม่ถูกใจจะทำคดีฟ้อง
แกบ้างก็ฟ้องไม่ได้ เพราะแกอยู่เสียในเมืองจีนแดง

ฉะนั้น ถ้าหากนายปรีดีคิดจะกลับเมืองไทยในตอนนั้นก็ดีเหมือนกัน อยากให้
กลับมาจริง ๆ ที่จริงถ้าหากนายปรีดีกลับมาเมืองไทยในตอนนั้นก็กลับได้ เพราะคดีปลง
พระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันนั้นหมดอายุความไปแล้ว ส่วนคดีอื่นๆ
ก็เล็กน้อยเต็มที เงินลอยชายเข้ามาได้เลย ไม่จำเป็นที่จะต้องเอาพระยศพระเกียรติให้
รัฐบาลเชื่อเชิญให้่วนวาย เรื่องการให้รัฐบาลเชิญนายปรีดีกลับมาตั้งมั่นใหญ่อีกหน ไม่
ทราบว่าเป็นการลองเชิงรัฐบาลของใคร หรืออยากคง หรือว่าตั้งใจจะเอาจริง

รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นรัฐบาลตามรัฐ-
ธรรมนูญซึ่งใช้ระบบปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข ยกย่องเคารพนับถือ
สถาบันพระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์เป็นขวัญของประเทศและเป็นหลักของการปก-
ครองแก่นายปรีดีเคยเป็นผู้ต้องหาในคดีปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ แม้ว่าจะพ้นข้อหา
ไปแล้วแต่ก็มีไต่พินด้วยการพิพากษาของศาล แต่พ้นเพราะผู้ต้องหาได้หลบหนีคดีไปจน
หมดอายุความ การที่รัฐจะเชิญอดีตผู้ต้องหาในคดีที่เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์มาแต่งตั้งให้
เป็นใหญ่ในคณะรัฐบาลของตน รัฐบาลนั้นก็เท่ากับเป็นกบฏต่อราชบัลลังก์และต่อระ-
บอบการปกครอง อย่างน้อยก็ขาดความจงรักภักดีต่อราชบัลลังก์ และ
ระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ยึดถือพระมหากษัตริย์เป็นหลักของการปก
ครอง รัฐบาลจอมพลถนอมท่านคงไม่ยอมทำเป็นอันขาด

อย่างไรก็ตามการที่ ส.ส. จำนวน ๑๐ คนยื่นญัตติต่อพรรคเพื่อให้รัฐบาลเชิญ
นายปรีดีเข้ามาเป็นใหญ่ร่วมกับรัฐบาลนั้น แสดงให้เห็นว่าในพรรคของรัฐบาลยังมีบุคคล
ที่นิยมชมชอบสนับสนุนบุคคลที่เคยเป็นผู้ต้องหาในคดีที่เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์กลับเข้า
มาใช้อำนาจปะปนอยู่ในพรรครัฐบาล ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าวิตกอยู่สำหรับประชาชนทั่วไป

(เอกสารท้ายพ้องหมายเลข ๓)

คำให้การพยานโจทก์ พล.ร.ต. พระยาศรยุทธเสนี

คดีดำที่ ๒๐๓๘/๒๕๑๐,

๘ กันยายน ๒๕๑๐ ระหว่าง ท่านผู้หญิงพูนศุขฯ โจทก์

นางนงเยาว์ จำเลย

ตอบทนายโจทก์

ก่อนออกจากราชการ ข้าฯ รับราชการปลัดกระทรวงเศรษฐการ เคยเป็น
ประธานพฤษสภา เคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการในรัฐบาลพระยาพหลฯ
เป็นนายกรัฐมนตรี

ข้าฯ พบสามีโจทก์ในการประชุมรัฐสภาเสมอ

ข้าฯ เคยถูกพนักงานสอบสวนคดีสวรรคต พระพินิจชนคดีเรียกไปสอบ พระ
พินิจเป็นพี่เขย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ จำเลย ข้าฯ ถูกเรียกสอบสวนในฐานะเป็นพยาน เอก-
สารหมาย จ. ๒๐ เป็นบันทึกเหตุการณ์ที่ข้าฯ ให้การในคดีสวรรคตที่ทนายโจทก์ให้คูน
ไซ้แล้ว ข้าฯ ไม่เคยได้ยินว่าสามีโจทก์หมิ่นหรือสบประมาทพระมหากษัตริย์

ตอบทนายจำเลยค้าน

พระพินิจชนคดีจะเป็นรองอธิบดีกรมตำรวจหรือไม่ข้าฯ จำไม่ได้ ต้นฉบับเอก-
สารหมาย จ. ๒๐ ข้าฯ เขียนส่งให้นายหลุยส์ พนมยงค์ น้องชายนายปรีดี ต้นฉบับเอก
สารหมาย จ. ๒๐ จะได้อะไร ไม่ทราบ ตอนที่ข้าฯ ส่งต้นฉบับเอกสารหมาย จ. ๒๐
ให้นายหลุยส์ นายหลุยส์ อยู่ที่หัวลำโพง พระนคร ข้าฯ ไม่เคยคุยเรื่องส่วนตัวกับ
นายปรีดี สามีโจทก์ เรื่องการเมือง ข้าฯ ก็ไม่เคยคุยกับนายปรีดี.

อ่านแล้ว

เพรียบ

(สำเนาเอกสารท้ายห้องหมายเลข ๔)

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑๐ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๓

“ป่วย - ปรีดี ? ? ?”

เครื่องหมายคำถามทางการเมืองเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับการเดินทางของ คร. ป่วย จาก กรุงเทพฯ- ไปปารีส เพื่อพบกับนายปรีดี

โดย ส.ธ.น.

มีคนชื่อ กัง อย่างสำมะคัญคนหนึ่ง ซึ่งเราควรจะต้องจับตามดูไว้ให้ดี ท่านผู้นั้นชื่อ ป่วย อังภากรณ์ คือกเตอร์ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และคณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านผู้นั้นมีชื่อเสียงมานานผ่านตำแหน่งหน้าที่ราชการสำคัญ ๆ มากมาย แต่เพียงจะ “กัง” ขึ้นเมื่อตอนได้รับตำแหน่งเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และโง่งกั๊งมากขึ้นเมื่อได้รับตำแหน่งคณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพิ่มขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่ง กังด้วยกรอภิปราช ปาฐกถา และให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารอย่างนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิอย่างแท้จริง และสำนวนแหลมคมเฉือนหัวใจรัฐบาลลูกใจประชาชน ที่บอกว่า เราควรสนใจจับตามดูคอยติดตามดูไว้ให้ดี ๆ ก็เพราะท่านจะเป็นนักการเมืองที่โง่งกั๊งของยุคอีกคนหนึ่ง ถ้าหากเป็นความปรารถนาของท่าน และท่านมีทั้งพื้นฐานและมีแววจะเป็นนักการเมืองได้เต็มตัว

พื้นฐาน -

- ความรู้ความกระจ่างที่จะเป็นรัฐมนตรีว่าการได้ทุกระทรวงอย่างสบายมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงเศรษฐกิจ และกระทรวงการคลัง ยกเว้นกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหม

- ประวัติกวามซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ราชการไม่มีรอยค่างพร้อย
- มีลูกศิษย์ลูกหามาก

- กิจกรรมทางด้านการศึกษาสงเคราะห์ระดับชาติ เช่นเป็นกรรมการใหญ่บัณฑิตอาสาสมัคร, กรรมการใหญ่พิจารณาหาทุนเพื่อการศึกษาและเจ้าของโครงการธนาคารเพื่อการศึกษา เป็นผลทำให้ท่านมีบารมีมากขึ้น รวมทั้งความเชื่อถือของประชาชนที่ให้กับท่าน

- ความเชื่อถือและไว้วางใจของจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ที่ให้กับท่าน เท่า ๆ กับความเชื่อถือและไว้วางใจของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติและอดีตนายกรัฐมนตรีผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งให้กับหลวงวิจิตรวาทการ

แวนักการเมือง.-

- ความสามารถสร้างความเชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน
- ความสามารถสร้างบารมีในหมู่นักศึกษาและบัณฑิต
- ความสามารถเรียกความเชื่อถือและนับถือทางความคิดจากจอมพลถนอม หัวหน้ารัฐบาลและหัวหน้าพรรค ส.ป.ท.

พูดใหม่อีกหนหนึ่ง ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ มีพื้นฐานและแนวที่จะเป็นนักการเมือง และจะมีบทบาทต่อทางการเมืองและบ้านเมืองอย่างสำคัญและโด่งดังแห่งยุค ถ้าท่านปรารถนา และจะเป็นนักการเมืองที่น่าเกรงขามสำหรับคู่ต่อสู้ทีเดียว เมื่อไหร่ก็เมื่อนั้น อยากรู้ก็ตาม ดร.ป๋วย บังเอิญมีพฤติกรรมส่วนตัวบางอย่างเมื่อเร็ว ๆ นี้ เป็นการใส่เครื่องหมายคำถามให้กับตัวเอง ซึ่งถ้าหาก ดร.ป๋วย ไม่สามารถไขเครื่องหมายคำถามให้ประชาชนเข้าใจได้ ก็อาจทำให้เราต้องเสียคนดี ๆ อย่าง ดร.ป๋วย ไปอย่างน่าเสียดายที่สุด นั่นคือ การเดินทางจากประเทศไทยของ ดร.ป๋วย ไปเยี่ยมค่านับนายปรีดี พนมยงค์ อดีตผู้ต้องหาหลบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ถึงกรุงปารีสเมื่อเร็ว ๆ นี้ และเป็นการไปเยี่ยมค่านับในขณะที่ในวงการเมืองที่เมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส.ป.ท. ของรัฐบาลได้มี ส.ส. ลูกพรรคบางคนเสนอให้รัฐบาลเชื้อเชิญนายปรีดี กลับเมืองไทย เพื่อให้มีตำแหน่งใหญ่เป็นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และเป็นผู้แทนของรัฐบาลเปิดการเจรจากับจีนแดง และขณะเดียวกัน นายปรีดีเองก็กำลังเป็นตัว

จาก
ท่าน
ก็คณะ
หน้าที่
ธนา-
ศาสตร์
และ
ทรงคุณ
ว่า เรา
ของยุค
จะเป็น
มือ โดย
ภาคไทย

ชาวใหญ่อยู่ในเมืองไทยในฐานะที่เป็นโจทก์ฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และเอกอัครราชทูตไทยประจำปารีสขอให้ศาลสั่งจำเลยออกนิตินกรรมรับรองว่า โจทก์ยังมีชีวิตอยู่เพื่อใช้เป็นหลักฐานให้กระทรวงการคลังจ่ายบำนาญให้กับโจทก์ เพราะ ฉะนั้นการที่ ดร. ป่วย เดินทางไปเยี่ยมนายปรีดีในตอนนั้นจึงมีเครื่องหมายคำถามติดหลัง ดร. ป่วย ไปด้วยว่า นอกจากไปเยี่ยมเยียนในฐานะที่เคยใกล้ชิดและเคารพนับถือ เคยร่วมงานเสรีไทยสมัยเมืองไทยถูกญี่ปุ่นยึดครองแบบมหามิตร และเคยเป็นลูกศิษย์อาจารย์กัน แล้ว ดร. ป่วย ได้พูดคุยกับนายปรีดีเกี่ยวกับเรื่องการบริหารการเมืองของเมืองไทยอะไรกันบ้าง ถึงแม้ ดร. ป่วย จะบอกว่าไม่ได้พูดอะไรกันในเรื่องการบริหารการเมืองจะเชื่อได้หรือไม่ก็ยังไม่รู้ เพราะแม้แต่จอมพลถนอม นายกรัฐมนตรีบอกหนังสือพิมพ์ว่า ท่านสั่งความ ดร. ป่วย ให้ไปบอกนายปรีดีว่า จะกลับเมืองไทยก็กลับได้ แต่อย่ามาก่อความยุ่งยากขึ้น แต่ ดร. ป่วย กลับปฏิเสธท่านนายกฯ ไม่ได้สั่งอะไรเลย จนกระทั่งเดี๋ยวนี้ยังไม่รู้ว่าใครพูดจริงไม่จริงอย่างไร ผู้ใหญ่สมัยนี้ฟังแล้วต้องเอากลับไปครองอีกหน ท่านพูดจริงหรือไม่จริงแค่ไหน ในเมืองไทยเดี๋ยวนี้ยังมีคนครึ่ง ๆ กลาง ๆ บางคนที่ยังหลงอยู่ว่า นายปรีดี เป็นปรมาจารย์ทางเศรษฐกิจสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจในเมืองไทยในปัจจุบันนี้ได้ และคิดว่าถ้าหากจะให้เงินแดงเล็กเป็นศักรูปกับเมืองไทยก็มีนายปรีดีท่านนั้นที่จะเจรจาว่ากล่าว เงินแดงได้ เพราะเงินแดงนับถือนายปรีดีคนเดียว ขอบอกว่า ความคิดอันนั้นผิด เป็นความคิดของคนไร้ความคิด นายปรีดีอาจจะเคยแก้ปัญหาเศรษฐกิจของเมืองไทยมาแล้วจริง และแก้ได้สำเร็จเมื่อ ๓๕ ปีก่อนโน้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อ ๓๕ ปีก่อนโน้น ก็ปัจจุบันก็เหมือนกับโจทก์เลขชั้นมุล (ต่ำกว่าชั้นประถม) กับโจทก์ คำนวนวิชาอวกาศ ซึ่งไกลกันเหลือเกิน ความจริงเศรษฐกิจเมืองไทยเมื่อ ๓๕ ปีก่อนนั้น เรื่องเล็กเหลือเกิน แทบจะไม่มีอะไรจะต้องแก้ นอกจากแก้แค้น นายปรีดีนอกจากจะห่างราชการงานเมือง และงานเศรษฐกิจไปนานกว่า ๒๐ ปี ซึ่งยังถูกปีคหุปีคตาอยู่ในเงินแดงเสียนานตลอดเวลานั้นนั้น ถ้าจะมีความรู้ทางเศรษฐกิจของโลกปัจจุบันก็เป็นความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจของ

จีนแดงอย่างเดียวกันถ้าจะเอานายปรีดีมาช่วยแก้เศรษฐกิจ เอา ดร. ป่วย ยังดีกว่า และถ้านายปรีดีมาเป็นตัวแทนเจรจากับจีนแดง ดร.ป่วยลูกศิษย์ยังมีเวดดีกว่า หรือไม่ก็ คุณสง่าน้องนาย ก ว หรือไม่ก็ นายสังข์ - เอ้า ข้อสำคัญที่สุดนายปรีดีเคยเป็นผู้ต้องหาคดี ลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ผู้ต้องหาร่วมกับนายปรีดี ที่ถูกจับดำเนินคดีและถูกตัดสินประหารชีวิตทั้ง ๓ คน เพราะศาลเชื่อว่า จำเลยร่วมกัน ปลงพระชนม์จริง แต่นายปรีดีพ้นคดีโดยการหลบหนีคดีจนกระทั่งหมดอายุความ นาย ปรีดีไม่ได้เข้ามาต่อสู้คดีเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน การที่จะเอาบุคคลที่มีประวัติเคย เป็นผู้ต้องหาคดีปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ อันเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์และการ ปกครองปัจจุบันมาเป็นใหญ่ปกครองประชาชน เป็นการเหยียบย่ำประชาชนซึ่งจงรักภักดี ต่อพระมหากษัตริย์อย่างสุดหัวใจ ใครก็ตามที่เป็นศัตรูมาคร่ำครวญต่อพระมหากษัตริย์ ย่อม เป็นศัตรูต่อประชาชนด้วย และใครก็ตามที่ฝากฝังส่งเสริมบุคคลที่มาคร่ำครวญต่อพระมหา กษัตริย์ย่อมเป็นคนที่ไม่ควรไว้วางใจอีกต่อไป

ด้วยเหตุที่ ดร.ป่วยเดินทางไปเยี่ยมนายปรีดีถึงปารีส ในขณะที่มีการเคลื่อนไหว ทางการเมือง เพื่อสนับสนุนนายปรีดีเข้ามามีอำนาจในเมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง แม้ว่า ดร.ป่วยจะแถลงว่าเป็นการไปเยี่ยมเยียนเป็นส่วนตัวฐานเคารพนับถือและเป็นศิษย์อาจารย์ กัน แต่จังหวะของเหตุการณ์ดังกล่าว รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อความที่นายกรัฐมนตรี ฝาก ดร.ป่วย ให้ไปบอกกับนายปรีดี ซึ่งปรากฏว่า จากที่นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ ดร.ป่วยให้สัมภาษณ์นั้นไม่ตรงกัน จึงทำให้เกิดความเข้าใจว่า คงจะมีอะไรบางอย่างไม่ เปิดเผย ในการที่ไปพบกับนายปรีดีคราวนี้ นอกเหนือไปจากการเยี่ยมเยียนเป็นส่วนตัว ซึ่งอาจเป็นเหตุทำให้ประชาชนนึกว่านวยใจไปได้มาก และอาจข้องใจสงสัย ดร.ป่วยได้มาก

(เอกสารท้ายพ้องหมายเลข ๕)

ประกาศ

อานันท์มหิตล

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันท์มหิตล มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า นายปรีดี พนมยงค์ ได้เคยรับหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในตำแหน่งสำคัญ ๆ มาแล้วหลายตำแหน่ง จนในที่สุดได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และปรากฏว่าตลอดเวลาที่ นายปรีดี พนมยงค์ ดำรงตำแหน่งเหล่านี้ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ ทั้งได้แสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถ บำเพ็ญคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติเป็นอเนกประการ

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ยกย่อง นายปรีดี พนมยงค์ ไว้ในฐานะรัฐบุรุษอาวุโสและให้มีหน้าที่รับปรึกษากิจราชการแผ่นดิน เพื่อความวัฒนาถาวรของชาติสืบไป

๕ ๕ ๕
ทรงนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๘ เป็นปีที่ ๑๒

ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

นายกรัฐมนตรี

ตอนที่ ๑๐ เล่ม ๖๒ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ ธันวาคม ๒๔๘๘

สำเนาถูกต้อง

(ลงชื่อ) วิชา กันตามระ

เรียน

อธิบดีกรม:

กรมหลวงนครราชสีมา

กรมการเมือง / กรมการเมือง

31/04/2506

๑๕.๑.๑๑

เรียน กรมหลวงนครราชสีมา

ตามท.น. ๗๐๖ กรมหลวงนครราชสีมา
แจ้งว่ามี ความหมายว่า...
ให้ทราบไว้แต่เดิมมีงานรองรวมกัน...
ไว้สำหรับ...
ความต้อง...
ไว้เพื่อ...
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม...
ให้...
ด้วย...
ให้...
ของ...
เรื่อง...

ด้วย...

๑๕.๑.๑๑

Η αποκάλυψη των ανιδιωνόμοτων...
 η φωνή του λόγου...
 η ουσία του λόγου...
 η φύσις του λόγου...
 η μορφή του λόγου...
 η ομιλία του λόγου...
 η γραφή του λόγου...
 η τέχνη του λόγου...
 η επιστήμη του λόγου...
 η φιλοσοφία του λόγου...
 η θρησκεία του λόγου...
 η πολιτική του λόγου...
 η οικονομία του λόγου...
 η ηθική του λόγου...
 η αισθητική του λόγου...
 η φιλοσοφία του λόγου...

Η αποκάλυψη των ανιδιωνόμοτων...
 η φωνή του λόγου...
 η ουσία του λόγου...
 η φύσις του λόγου...
 η μορφή του λόγου...
 η ομιλία του λόγου...
 η γραφή του λόγου...
 η τέχνη του λόγου...
 η επιστήμη του λόγου...
 η φιλοσοφία του λόγου...
 η θρησκεία του λόγου...
 η πολιτική του λόγου...
 η οικονομία του λόγου...
 η ηθική του λόγου...
 η αισθητική του λόγου...
 η φιλοσοφία του λόγου...

60.

1)
 2)
 3)
 4)
 5)
 6)
 7)
 8)
 9)
 10)
 11)
 12)
 13)
 14)
 15)
 16)
 17)
 18)
 19)
 20)
 21)
 22)
 23)
 24)
 25)
 26)
 27)
 28)
 29)
 30)
 31)
 32)
 33)
 34)
 35)
 36)
 37)
 38)
 39)
 40)
 41)
 42)
 43)
 44)
 45)
 46)
 47)
 48)
 49)
 50)
 51)
 52)
 53)
 54)
 55)
 56)
 57)
 58)
 59)
 60)
 61)
 62)
 63)
 64)
 65)
 66)
 67)
 68)
 69)
 70)
 71)
 72)
 73)
 74)
 75)
 76)
 77)
 78)
 79)
 80)
 81)
 82)
 83)
 84)
 85)
 86)
 87)
 88)
 89)
 90)
 91)
 92)
 93)
 94)
 95)
 96)
 97)
 98)
 99)
 100)

(10)

1)
 2)
 3)
 4)
 5)
 6)
 7)
 8)
 9)
 10)
 11)
 12)
 13)
 14)
 15)
 16)
 17)
 18)
 19)
 20)
 21)
 22)
 23)
 24)
 25)
 26)
 27)
 28)
 29)
 30)
 31)
 32)
 33)
 34)
 35)
 36)
 37)
 38)
 39)
 40)
 41)
 42)
 43)
 44)
 45)
 46)
 47)
 48)
 49)
 50)
 51)
 52)
 53)
 54)
 55)
 56)
 57)
 58)
 59)
 60)
 61)
 62)
 63)
 64)
 65)
 66)
 67)
 68)
 69)
 70)
 71)
 72)
 73)
 74)
 75)
 76)
 77)
 78)
 79)
 80)
 81)
 82)
 83)
 84)
 85)
 86)
 87)
 88)
 89)
 90)
 91)
 92)
 93)
 94)
 95)
 96)
 97)
 98)
 99)
 100)

100

60

שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן

שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן
שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן

שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן

שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן

61

שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן

שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן

שם ה' אלהינו יתברך
על כל המצות אשר צונו
לעשותן ואלו הן

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

1. *... ..*
 2. *... ..*
 3. *... ..*
 4. *... ..*
 5. *... ..*
 6. *... ..*
 7. *... ..*
 8. *... ..*
 9. *... ..*
 10. *... ..*
 11. *... ..*
 12. *... ..*
 13. *... ..*
 14. *... ..*
 15. *... ..*
 16. *... ..*
 17. *... ..*
 18. *... ..*
 19. *... ..*
 20. *... ..*
 21. *... ..*
 22. *... ..*
 23. *... ..*
 24. *... ..*
 25. *... ..*
 26. *... ..*
 27. *... ..*
 28. *... ..*
 29. *... ..*
 30. *... ..*
 31. *... ..*
 32. *... ..*
 33. *... ..*
 34. *... ..*
 35. *... ..*
 36. *... ..*
 37. *... ..*
 38. *... ..*
 39. *... ..*
 40. *... ..*
 41. *... ..*
 42. *... ..*
 43. *... ..*
 44. *... ..*
 45. *... ..*
 46. *... ..*
 47. *... ..*
 48. *... ..*
 49. *... ..*
 50. *... ..*
 51. *... ..*
 52. *... ..*
 53. *... ..*
 54. *... ..*
 55. *... ..*
 56. *... ..*
 57. *... ..*
 58. *... ..*
 59. *... ..*
 60. *... ..*
 61. *... ..*
 62. *... ..*
 63. *... ..*
 64. *... ..*
 65. *... ..*
 66. *... ..*
 67. *... ..*
 68. *... ..*
 69. *... ..*
 70. *... ..*
 71. *... ..*
 72. *... ..*
 73. *... ..*
 74. *... ..*
 75. *... ..*
 76. *... ..*
 77. *... ..*
 78. *... ..*
 79. *... ..*
 80. *... ..*
 81. *... ..*
 82. *... ..*
 83. *... ..*
 84. *... ..*
 85. *... ..*
 86. *... ..*
 87. *... ..*
 88. *... ..*
 89. *... ..*
 90. *... ..*
 91. *... ..*
 92. *... ..*
 93. *... ..*
 94. *... ..*
 95. *... ..*
 96. *... ..*
 97. *... ..*
 98. *... ..*
 99. *... ..*
 100. *... ..*

1. *... ..*
 2. *... ..*
 3. *... ..*
 4. *... ..*
 5. *... ..*
 6. *... ..*
 7. *... ..*
 8. *... ..*
 9. *... ..*
 10. *... ..*
 11. *... ..*
 12. *... ..*
 13. *... ..*
 14. *... ..*
 15. *... ..*
 16. *... ..*
 17. *... ..*
 18. *... ..*
 19. *... ..*
 20. *... ..*
 21. *... ..*
 22. *... ..*
 23. *... ..*
 24. *... ..*
 25. *... ..*
 26. *... ..*
 27. *... ..*
 28. *... ..*
 29. *... ..*
 30. *... ..*
 31. *... ..*
 32. *... ..*
 33. *... ..*
 34. *... ..*
 35. *... ..*
 36. *... ..*
 37. *... ..*
 38. *... ..*
 39. *... ..*
 40. *... ..*
 41. *... ..*
 42. *... ..*
 43. *... ..*
 44. *... ..*
 45. *... ..*
 46. *... ..*
 47. *... ..*
 48. *... ..*
 49. *... ..*
 50. *... ..*
 51. *... ..*
 52. *... ..*
 53. *... ..*
 54. *... ..*
 55. *... ..*
 56. *... ..*
 57. *... ..*
 58. *... ..*
 59. *... ..*
 60. *... ..*
 61. *... ..*
 62. *... ..*
 63. *... ..*
 64. *... ..*
 65. *... ..*
 66. *... ..*
 67. *... ..*
 68. *... ..*
 69. *... ..*
 70. *... ..*
 71. *... ..*
 72. *... ..*
 73. *... ..*
 74. *... ..*
 75. *... ..*
 76. *... ..*
 77. *... ..*
 78. *... ..*
 79. *... ..*
 80. *... ..*
 81. *... ..*
 82. *... ..*
 83. *... ..*
 84. *... ..*
 85. *... ..*
 86. *... ..*
 87. *... ..*
 88. *... ..*
 89. *... ..*
 90. *... ..*
 91. *... ..*
 92. *... ..*
 93. *... ..*
 94. *... ..*
 95. *... ..*
 96. *... ..*
 97. *... ..*
 98. *... ..*
 99. *... ..*
 100. *... ..*

บันทึกฉบับ พล.ร.ต. พระยาทรยุทธเสณี ร.น.

(ลับ—เฉพาะ)

บันทึก

เรื่อง ที่ต้องเป็นพยานในกรณีสวรรคต

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๐๘.๐๐ น. เศษ นายเสถียร ฯ ลูกชายมาบอกว่าตำรวจสันติบาลขอให้ นายเสถียร ฯ ไปที่ทำการตำรวจ และหาหรือว่าควรจะไปหรือไม่ ข้าพเจ้าให้เชิญตำรวจเข้ามา ถามว่าจะให้นายเสถียร ฯ ไปทำไม ตำรวจผู้นั้นแจ้งว่าไม่ทราบ พระพินิจ ฯ ให้มาเชิญไป ข้าพเจ้าก็อนุญาตให้ไปและให้ภรรยา นายเสถียร ฯ ไปด้วย ทั้งสองคนไปกับรถของตำรวจ

ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าจะเกี่ยวกับกรณีสวรรคต สงสัยไปในทางเรื่องส่วนตัวของ นายเสถียร ฯ เพราะเด็กคนนั้นมกมเรื่องมากจนใจเสมอ เคยเคยไปถึงเรื่องที่เคยอ่านข่าว หนังสือพิมพ์ว่าเขาไปเกี่ยวข้องกับสมาคมกรรมกร

ราวเที่ยง นายเสถียร ฯ กลับมา เล่าว่าคนป่าน่าจะต้องเกี่ยวข้องกับกรณีสวรรคต ตำรวจเขาเรียกนายดีออกมายืนยันว่าหลวงประดิษฐ และพวกได้มาประชุมวางแผนปลงพระ-ชนมทิบบาน เวลาจนถึงเจดีย์ประพาศ ข้าพเจ้าจึงยังมีได้ซักถามอะไรต่อไป เมื่อคืนข่าว แล้วจะรีบไปพระเสด็จก่อน ทั้งนี้เพราะตนเองนึกว่าตนบริสุทธ ก็น่าจะไปวัดชนะสงคราม ไปนั่งเป็นประธานในการเทศน์มหาชาติ เก็บเงินซ่อมแซมวัดซึ่งถูกระเบิดในการสงคราม

ประมาณ ๑๕.๐๐ น. มีคนไปตามว่า พระพินิจ ฯ ให้ตำรวจมาเชิญไป ก็กลับบ้านชั่วคราวส่วนตัวไปกับนายตำรวจคนหนึ่ง ภายหลังทราบว่า เป็น พ.ต.ต. นายราชภักดี

เดินเข้าไปทางเรือนชั้นเดียวหลังที่ทำการตำรวจสันติบาล พอชนบรโดกได้เห็น นายดี และ น.ส. ทองใบ นั่งอยู่ที่ม้ายาวเคลียงรมบรโดกกับตำรวจอีก ๒-๓ คน ก็ร้องทัก สอดไปว่า นายดี, ทองใบ มาอยู่ที่นั่นด้วยหรือ? แล้วก็เดินเข้าไปหาพระพินิจ ฯ และหลวง แผน ฯ ซึ่งนั่งอยู่ที่โต๊ะกลางห้อง พระพินิจ ฯ เชิญให้นั่งลงตามที่เขาเชิญ

พระพิณฯ ๖ เริ่มถามถึงสุขทุกข์ก่อน แล้วถามว่า นายตเคยอยู่บ้านหรือตอบว่า เคย ถามว่า เคยรู้จักกันมาก่อนหรือ? ตอบว่า แต่ก่อนไม่รู้จัก มารู้จักเมื่อเริ่มจะทำไม้หอมรถไฟ นายแมน จันทวานิช เป็นคนพามาให้รู้จัก ถามว่า นายแมน ๖ อยู่ที่ไหน ตอบว่า นายแมน ๖ เป็นเจ้าของแพท่าเรือแดงอยู่ที่ตลาดมโนรมย์หรือคังดำเกาย บ้านนายแมน ๖ อยู่ที่ไหน? ตอบว่า อยู่ที่ตลาดหลังแพท่า ถาม อ.ภ. อะไร จ.ว. อะไร? ตอบ อ.ภ. มโนรมย์ จ.ว. ชัยนาท นายต ๖ บ้านอยู่ที่ไหน ตอบ อยู่ปากน้ำโพ ถาม นายตมาอยู่ด้วยเมื่อไร ตอบ ราว ๔-๕ เดือนก่อนคุณแม่ถึงแก่กรรม ถาม การค้าไม้หอมเข้าหูกันหรืออย่างไร ตอบ ไม่ได้เข้าหูกัน ตกลงว่าจะแบ่งให้บ้างเมื่อได้กำไร ใช้เป็นคนวิ่งเต็นท์หาคนรับตัดไม้ส่งให้ ก็เลยเล่าให้ฟังว่า หาได้รายเดียวคือราย พ.ต. หลวงขจรกลางสนาม ซึ่งเป็นเขยน้อยเขยใหญ่กับนายต เขาเงินล่วงหน้าไป ๓๐,๐๐๐ บาท โดยมีนาเป็นการันต์ตัดส่งไม่ได้เลยสักท่อน ต้องไปขอเลิกสัญญากับบริษัทนพคุณซึ่งเบิกเงินเข้ามา ถูกปรับปรับเสียปรับหลวงขจรบ้าง หลวงขจรยอมให้ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท เป็น ๕๐,๐๐๐ บาท สัญญาจะผ่อนใช้ครบสัญญาก็ไม่ผ่อน ต่อมาใช้นายต ๖ ไปซื้อไม้หอมทางสองพี่น้อง จ.ว. สพรรณ ไป ๒ คราว ชาติทุนหลายพันบาท ไปเลือกไม้แล้วๆ มาถูกคัดออกหลายร้อยท่อน จึงเลิกไม้ค้าต่อไป

ถาม นายต ๖ ออกจากบ้านเมื่อไร? โกรธกันหรือเปล่า ตอบ เห็นจะโกรธ เพราะเมื่อจะกลับขอเงิน ๒๐๐ บาท ให้ไป ๕๐ บาท ไปแล้วก็ไม่กลับๆ มาตอนปลายครึ่ง ๑ มาช่วยพูดว่า หลวงขจร ๖ จะขอให้ ๓๕,๐๐๐ บาทถ้าตกลงจะใช้ทีเดียวหมด ตอบ ไปว่าถูกปรับตั้ง ๒๐,๐๐๐ บาท และยังชาติทุนค่าใส่หุ้ยและอื่น ๆ อีกลดให้ไม่ได้ ตั้งแต่นั้นก็ไม่เคยมาอีกเลย ถาม ทราบไหมว่าเมื่อไปแล้วไปอยู่ที่ใด ตอบ ทราบว่าไปทำไม้อยู่กับหลวงขจร ๖ ถามว่า น.ส. ทองใบมาเป็นคนใช้นานเท่าไร ตอบว่า รวม ๒-๓ ปี ออกไปราว ๑ ปี ไปเป็นคนใช้ที่อื่นซึ่งทราบจากคุณหญิงว่า เขาให้ค่าจ้างสูงกว่า

ต่อจากนั้นก็ถามว่าคุณแม่ถึงแก่กรรมเมื่อไร ตอบว่า จำไม่ได้ และย้อนถามพระพิณฯ ๖ ไปว่า เมื่อทำบุญ ๑ วัน คุณพระก็ไป คุณพระจำได้ไหม พระพิณฯ ๖ ตอบว่า ผมก็จำไม่ได้ นักชนได้ก็ตอบไปว่า ผมกลับบ้านประเดี๋ยวจำได้ว่าผมไม่ได้ คุณพระพิณฯ

ก็ไหลกลับมา จึงเอาสมุดบันทึกและประวัติย่อส่วนตัวที่บันทึกไว้ไปด้วย เมื่อกลับก็แจ้งให้
ทราบว่าคุณแม่ถึงแก่กรรมวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๑๙ (ในหลวงสวรรคต วันที่ ๘ มิถุนายน
๒๕๑๙ ห่างกัน ๔ เดือนเศษ)

ต่อจากนั้นก็ถามว่า หลวงประดิษฐไพเราะมาบ้านบ้างไหม ตอบว่า เท่าที่จำได้เคย
มาคนเดียว เมื่อแต่งงานลูกสาว หลวงอำรงเคยมาไหม ตอบว่า เคยมา เมื่อทำบุญ ๗ วัน
คุณแม่ นายทองอินเคยมาไหม บอกว่าไม่เคยมาเลย นายจำลอง เคยมาไหม ตอบว่า ไม่
เคยมา ตามข่าวว่า พวกครูจักกันมานาน ทำไมไม่เคยมาบ้างหรือ ตอบว่า รู้จักกันก็เพียง
เวลาไปประชุม นอกสมัยประชุมไม่เคยไปมาหาสู่เลย เฉพาะคุณทองอินมีการกินใจกันอยู่
บ้าง และภายหลังสงครามรู้สึกว่าเขาใหญ่โตขึ้น ก็เลยไม่มีใครได้พูดจากัน

ถามว่า รู้จัก ร.อ. วัชรชัย ไหม ตอบตามตรงว่า เห็นคนรู้อีกรูปหนึ่ง พ่อแม่ทาง
ภรรยาของคุณเคยกิน ภรรยาวัชรชัยก็เคยกิน พ่อแม่วัชรชัยก็เคยกินมาก แต่วัชรชัยไม่
ใครไปมาหาสู่

ถามว่า รู้จักนายชิต นายบุศ ไหม บอกว่า ไม่เคยรู้จัก เคยเห็นรูปในหนังสือ
พิมพ์ ๑ ครั้ง บัดนี้ ก็จำไม่ได้

ถามว่า หลวงเขวงฯ เคยมาไหม ตอบว่า ไม่เคยมา ถามว่า ก็อยู่พรรคเดียวกัน
ทำไมไม่ไปมาหาสู่กันบ้างหรือ ตอบว่า ถ้าเกี่ยวกับงานของพรรคก็ไปพูดกันที่ทำการพรรค
ถ้ามีอะไรส่วนตัวหาโอกาสพบกันก่อน เพราะต่างคนต่างมีงานทำ

ถามถึง เฉลียวว่า เคยมาไหม ตอบว่า ไม่เคยมาพบ คุณกันบางกตสภาท่าน
จะเป็นหลวงแผ้วหรือใครก็ไม่รู้จักขอ เอ่ยขึ้นว่า กัญญาตและ น.ส. ทองใบ ต่าง
ยืนยันว่า พวกนี้เคยมาที่บ้านเจ้าคุณเสมอ ทำไมเจ้าคุณบอกว่าจำไม่ได้ ถ้าไม่จริง ๒ คน
จะเอาอะไรมาพูด เขาบอกว่าพวกนี้ได้มาประชุมวางแผนการปลงพระชนม์ที่บ้านเจ้าคุณ
ทั้งสองคนเท่าที่ผมสอบสวนแล้วเขาก็เคารพและคิดถึงบุญคุณเจ้าคุณอยู่ เมื่อได้ให้การไฉ่ยัง
กราบไหว้ผมว่า ขออย่าให้เจ้าคุณต้องเดือดร้อนด้วยเลย ท่านเป็นคนดีมาก และให้พวก
กันอยู่หลับนอน ดังนี้ ถ้าไม่จริงมันจะเอาอะไรมาพูด นายดีแก่กว่าเจ้าคุณยังจำได้ เจ้าคุณ
ปฏิเสธว่าจำไม่ได้จะให้ผมเชื่ออย่างไร? เวลานี้เป็นประธานสภาทำไมจำชื่อบังคับได้แม่นยำ

ตอบว่า เรื่องขอบังคับสถานนั้นเอามาเทียบกันไม่ได้ เพราะหน้าที่จะต้องดูไว้ให้สนใจ ส่วนเรื่องพนันไม่นึกฝันว่าจะมีผลมาถึงไม่สนใจ และพูดต่อไปว่าที่จริงนั้น รู้สึกว่าความจำไม่ได้มาแต่อายุย่างชน ๕๒ แล้ว จึงได้หาทางลาออกจากราชการตั้งแต่อายุ ๕๔ ซึ่งยังไม่ครบเกษียณอายุ

ตอนนั้น นายตำรวจผลัดกันมาช่วยพูดและขแข็งหลายคนรวมทั้งพระพินิจด้วย ยังไม่มีการจต

พระพินิจกล่าวว่า เรื่องนี้ ผมได้ตรงมานานโดยผมนับถือเจ้าคุณและทราบว่าเจ้าคุณเป็นคนดี ไม่ใคร่เอาเรื่องอะไรกับใคร ที่ต้องมาพัวพันด้วยคงจะกลัวอิทธิพลหลวงประดิษฐ ผมทราบมานานแล้ว แต่ที่เก็บนิ่งไว้เป็นคนสุดท้ายก็เพื่อจะหาทางช่วยเหลือ ผมได้ไปปรึกษานายทวารผู้ใหญ่ทั้งบกทั้งเรือแล้ว ท่านเหล่านั้นแนะนำว่า เมื่อเรื่องปรากฏเช่นนี้ ก็ต้องจัดการไปตามทางการ แต่ให้หาวิธีให้ผ่อนหนักเป็นเบาลงบ้าง ถ้าเจ้าคุณยังปฏิเสธอยู่อย่างนี้ ก็จะต้องเป็นจำเลยในฐานะสมรู้ร่วมคิดด้วย

หลวงแผ้ว ขแข็งต่อไปว่า เจ้าคุณอย่าคิดไปฟังพวกเหล่านั้นเลย ไม่มีใครที่จะกลบมือถือพลให้เจ้าคุณฟังได้อีก ผมเชื่อ ๑๐๐% ว่าในหลวงถูกลอบปลงพระชนม์เพราะพวกนี้ ผมมีหลักฐานบริบูรณ์ทุกอย่าง ผมไปเฝ้าในหลวงมา ท่านก็ปรักปรำและให้หลักฐานผมบริบูรณ์ ในหลวงรับสั่งว่า เรื่องที่เกิดขึ้นนั้นนงเกศวแก่การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการตลอดจนรทพระที่นั่งส่วนพระองค์ อยากจะใช้คำสั่งให้เอาไปโดยมิได้ขอพระบรมราชานุญาต

ส่วนสมเด็จพระที่นั่งท้าวท่านว่าได้กับคนโน้นคนนี้ ก็เป็นการไล่ความทางนั้น เจ้าฝรั่งคนหนึ่งที่ถูกกล่าวหา เมื่อได้พบแล้วก็ไม่น่าจะเป็นไปได้เพราะเป็นคนทำสวน รับใช้เบ็ดเตล็ดพักอยู่ที่ตึกหน้าห้องใต้ถุน และนายเอกก็เช่นเดียวกัน เขาได้ช่วยเหลือท่าน ๆ ก็เอ็นดูเขาเมื่อข่าวของแพ่งให้เงินเขาบ้างก็ถูกนินทา

ได้สังเกตการแต่งพระองค์ของสมเด็จพระชนนีเห็นท่านแต่งตัวซอมซ่อ ทำงานโน่นนี่ตลอดวัน ถ้าเป็นคนยังฝึกไม่ทางซ้ายขวาอยู่ ก็คงจะแต่งให้ดีกว่านี้และยาวว่า เจ้าคุณเชื่อพวกผมดีกว่า พวกผมจะช่วยเจ้าคุณเมื่อเจ้าคุณรับเป็นพยานแล้ว ผมจะให้ความอารักขาไม่ต้องกลัว

พระพิณจกเอ่ยขึ้นว่า ผมทราบว่าเจ้าคุณเงิน มีลูกก็ไม่เอาถ่าน หาเรื่องผจญ บ่อย ๆ เวลานี้เจ้าคุณให้คุณหญิงไปค้าผ้า ผมก็ทราบ ถ้าหากต้องเป็นจำเลย เจ้าคุณก็แย ครอบครวก็แยเน่าเจ้าคุณน้า

เมื่อพระพิณจก ฯ แห่ถึงฐานะครอบครัว ก็เลยเล่าให้ฟังว่า ความจริงผมจน ใคร ๆ ก็รู้ ยิ่งดูมาทำหนให้ต้องรับใช้ตั้ง ๓-๔ หมน และขาดทุนไม่หมอนเข้าด้วย ไล่เบียดจากผู้รับตัดไม้ส่งก็ยังไม่ได้ จึงต้องกู้ยืมเอาเงินไปใช้บริษัทของคุณเขาอีก ๕-๖ หมน ถัดออกคดกคงแยแน่ ก็เลยพูดขึ้นว่า ความจริงผมแน่ใจว่าผมบริสุทธิ์ทุกประการ แต่เพื่อ ให้โอกาสผมทบทวนความจำสัลดเล็กน้อย อยากจะขอพบคุณหญิงสักหน้อยลงตามเขา ดู ความจากตัวผม

พระพิณจกก็สั่งให้นายตำรวจมารับคุณหญิงไปและพูดกับข้าพเจ้าต่อไปว่าเจ้าคุณ รับเสียดีกว่า ผมจะกินเขาเป็นพยาน ถ้าไม่เชื่อผม ๆ จะเชิญ พล. ท. ผิน ฯ มาทำหนังสือ รับรองให้ หรือถ้ายังไม่แน่ใจจะให้จอมพลทำหนังสือรับรองให้ก็ได้ ผมจะพาไป ทานเหล่านั้ เขายังส่งสารเจ้าคุณอยู่

ข้าพเจ้าก็ตอบว่า รอพบคุณหญิงก่อน พระพิณจกจึงชวนข้าพเจ้าลุกขึ้นจากโต๊ะ ขอพูดกันเป็นส่วนตัว พาดลงทางบันไดหลังลงไปนั่งโต๊ะ (เวลานีประมาณ ๑๖.๐๐ น. เศษ) ได้ถุนเรือน ไล่นายตำรวจซึ่งนั่งอยู่ ๒-๓ คนไปหมด สั่งเอาโหวดดินมาให้ ๑ แก้ว แล้วก็ เริ่มพูดจาเกลี้ยกล่อมถามว่าเวลานีทำอะไร ก็บอกว่าเวลานีเป็นกรรมการบริษัทอยู่ ๓ บริษัท ได้เบียดประชุมบ้างเดือนละเล็กน้อยบ้านญาติได้เล็กน้อย ตั้งแต่ถูกรัฐประหารแล้ว รายได้ ไม่พอจ่ายกินทุนทุกวัน ต้องขายของเก่าเลี้ยงครอบครัว ลูกก็ยังเรียนหลายคน

พระพิณจก ฯ ก็เอ่ยขึ้นว่า ผมจะช่วยให้จอมพลหางานให้เจ้าคุณสักแห่งหนึ่ง และผมเองก็จะพยายามช่วย อย่าปฏิเสธเลยเรื่องจะได้เสร็จกันเสียที นึกหลายชวโมงแล้ว

ก็ตอบว่า ก็เรื่องมันไม่จริงจะให้ผมรับอย่างไร รู้ดีละอย่าใจเหลือเกิน พระพิณจก ก็ยกถึงเรื่องนายต ก็ยังรูปบุญคุณข้าพเจ้าอยู่และกรวยไหว้ท่าน ขออย่าให้ข้าพเจ้าต้องเป็น จำเลย และก็ไมไกรบเคืองอะไรเจ้าคุณ มันจะมาปรักปรำเจ้าคุณเอาอะไร

ข้าพเจ้าก็บอกว่า คุณพระอย่าเชื่อใจอายตน์กัณหา อ้ายหมอนชอบโม้ไม่เขาเรื่อง
 เสมออยู่กับผมมา ชั่งอยู่ไปยิ่งรู้ว่าเป็นคนเชื่อไม่ได้ การพูดพล่อยๆ ของมันถึงกับจะหลอกลูกลู
 หลาน ๆ ผมทะเลาะจะแทงนายตตายก็ครึ่งหนึ่ง และเรื่องไม่หมอนก็เหมือนกัน รายงานที่
 หลวงซจร ๆ เหมามาการันต์เงินที่เอาไป นายต ๆ มาบอกผมว่าเป็นนาดี ช้อมาจากท่านผู้หญิง
 ละเอียด ได้ค่าเช่าพอเลี้ยงครอบครัวทุกปี และเป็นคนมีนามากเชื่อได้ ผมเชื่อเลยไม่ไปตนา
 ก่อนจ่ายเงิน ต่อมาเมื่อตกลงโอนให้ข้าพเจ้าแล้ว กลับปรากฏว่าเป็นนาอยู่ในท่าเดไม่
 มีคนเช่าทำไม่เต็มพื้นที่ ที่ไม่ได้ทำทางปล่อยรก

ให้ไปซื้อไม้กัตรวงไม้รอบคอบ จนผู้ซื้อคัดออกหลายร้อย กลับไปทะเลาะกับผู้
 คัดไม้ออกอีก ที่ข้าพเจ้าไม่ได้ให้ออกเพราะเกรงจะรุนแรงไป นอกจากนั้นยังเที่ยวไปคุยไม้กับ
 ผู้ที่เขาไปติดต่อกัน เป็นหุ้นส่วนกับข้าพเจ้า เรื่องเหล่านี้มาทราบภายหลังเป็นตอน ๆ ฉะนั้น
 ตอนนี้จะกลับบ้านจึงไม่ให้เงินตามทขอ

พระพิณจ ๆ ก็ว่า นายตให้การไว้ว่ายังเคารพเจ้าคุณต้อย ผู้ตกนเพียงเท่านั้น
 พอดีคุณหญิงมาถึง

พอคุณหญิงมาถึง ก็มานั่งที่โต๊ะใต้ถุน ซึ่งข้าพเจ้านั่งพูดอยู่กับพระพิณจ ๆ พระ
 พิณจ ๆ ก็ลุกจากโต๊ะขึ้นข้างบน มีนายตำรวจคนอื่นไม่รู้จักมานั่งแทน ข้าพเจ้าก็ตามว่า
 จำได้ใหม่ว่าหลวงประดิษฐ ๆ เคยมาที่บ้านบ้างไหม คุณหญิงตอบว่า เท่าที่จำได้เคยมา
 หนเดียว เมื่อคราวแต่งงานลูก ตำรวจคนนั้นก็ถามว่า รู้จักนายทองอินและนายเฉลียว,
 นายจำลอง, นายต (วัชรชัย) ไหม คุณหญิงว่า นายต รู้จักแต่ไม่คุ้นเคยนายทองอินเคย
 พบครั้งเดียวและไม่ได้พูดกัน เมื่อกรรมการหอการค้าเชิญไปรับประทาทหอการค้า คนอื่น
 ที่ตามไม่รู้จัก

เมื่อถามแม่ตจว่า ลองนึกให้ นายตก็ยืนยันว่า พวกที่กล่าวนามมาแล้วเคย
 ไปที่บ้าน แม่ตจว่า เอะ ถ้าไปก็คงนึกออก พอพูดเท่านั้นตำรวจก็เชิญข้าพเจ้าขึ้นข้างบน
 ขึ้นบันไดหลังไปนั่งโต๊ะ ที่ขานระหว่างฝาห้องใหญ่กับครัวหรือห้องคนใช้

คราวนี้ตำรวจมานั่งอยู่ด้วย ๒ คน ขึ้นข้างขวา ๑ คน ข้างซ้าย ๑ คน รู้จักแต่
 หลวงแล้ว ๆ คนเดียว คนขึ้นทางขวาหนุ่มและร่างใหญ่โตแข็งแรง ตัดผมใหม่เกรียนข้าง ๆ

คนใหญ่โตแข็งแรงว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ประชาชนสนใจมาก พวกผมอยู่
ต่างจังหวัดก็ถูกเรียกมาช่วยสอบสวน ผมทำงานทั้งกลางคืนกลางวัน บางคนต้องยามก็ยังไม่
ได้นอนผวาอันตรายมาก แต่พวกผมทำงานตามหน้าที่ไม่ได้บนเรื่องเช่นเคย สืบได้มาอย่างไร
ก็เข้าไปตามรูป พวกผมมอบเจ้าคุณจึงพยายามจะช่วย ควรรีบเสียดกความก็เย็นมากแล้ว

อีกคนก็กล่าวกันว่า ผมเชื่อว่าเรื่องนี้เป็นจริง เจ้าคุณไม่แน่ใจว่าพวกผมจะช่วย
กลัวจะต้องเป็นจำเลย จึงไม่รับ พอพูดแทนพระพินิจ ๆ ก็เข้ามาหาพูดถึงจะให้ พล. ท. ผิน ๆ
หรือจอมพลรับรองอีกเป็นคำรับรอง

ข้าพเจ้าก็ยืนยันกรานว่า ก็จำไม่ได้ว่าพวกผมจะให้รับอย่างไร ถ้าจริงก็รับ
และเชื่อกะไร คุณพระ (พระพินิจ ๆ) ไม่ต้องให้ผู้ใหญ่รับรองดอก พอพูดแทน
พระพินิจ ๆ ก็ออกไป และได้ยื่นส่งตำรวจว่า ผมจะกลับบ้านไปอาบน้ำอาบทำสักประเดี๋ยว
แล้วก็หายไป

ตอนนั้นใครคนหนึ่งบอกว่า คุณเองนึกเสียเจ้าคุณก็มา จะให้ชนมาพบใหม่ ข้าพเจ้า
ก็บอกว่า ต่เหมือนกัน ถ้าคุณหญิงยังอยู่ที่เชษฐามาด้วย

หมายเหตุ คุณหญิงบอกให้ทราบภายหลังว่า ตอนที่ข้าพเจ้าลงขันข้างบนนี้ เมื่อพบกับ
คุณหญิงแล้วนั้น ตำรวจคนหนึ่งมาบอกกับคุณหญิงว่า จะให้ไปตามคุณเอง ๆ มาใหม่
ผมรู้จักกันจะไปรับมาเพื่อจะให้มาช่วยพูดกับเจ้าคุณท่าน ต่เหมือนจะเป็นนายราชภักดี ๆ
คุณหญิงยังไม่ทันตอบเขาก็ไป ข้าพเจ้าหรือคุณหญิงไม่ได้ให้ไปรับตามข่าวหนังสือพิมพ์

เมื่อคุณหญิงและองุ่นขึ้นไปหาข้าพเจ้าแล้ว ตำรวจก็ลุกออกไปหมด ปล่อยให้
ข้าพเจ้าพูดกับลำพังอยู่พักหนึ่ง องุ่นและคุณหญิงก็ว่า ตาดีและอี ไบมันยืนยันเราจะทำอย่างไร
ข้าพเจ้าก็ว่าเมื่อนึกไม่ออกจะบอกว่าเข้ามาอย่างไร อยากจะปล่อยให้ตามเรื่องเลยบอกองุ่น
ให้ทราบว่า เวลานี้ผมทนสนอยู่ที่โตม้ง ให้ช่วยเป็นธรรและค้นเรื่องดู แม้วัดช่วยหาเอกสาร
ต่าง ๆ ให้เขาด้วย พูดกันเพียงเท่านั้น ตำรวจก็เชิญองุ่น ๆ กลับ สักประเดี๋ยวก็มคนเอา
ข่าวข้อ ๒ หักกับแกงจืดและโอวัลตินมาให้ ว่าเย็นแล้วรีบประทานเสีย ข้าพเจ้าและคุณหญิง
ก็รับประทาน รับประทานไม่ลงเพราะข้าวแข็งฟันไม่ตัด เวลานี้ผมก็ว่าแล้ว นั่งรับประทาน
อยู่ราวครึ่งชั่วโมง พอจะอิ่มก็มาตำรวจมานั่งด้วยสองสามคน

คราวนั้นนายตำรวจผิวเนื้อดำๆมานั่งอยู่ด้วย ๑ คนๆ นพุดว่า เมื่อคุณพระพิณฯ ว่าจะไปบ้าน ท่านรู้สึกคุณเจ้าคุณแล้ว คงพอกผมว่าอีกครั้งชั่วโมงเจ้าคุณยังปฏิเสธอยู่ ให้บอกสันติบาลเขาตัวไปก็ไม่ได้ พวกผมส่งสารเจ้าคุณจึงขอร้องว่าให้โอกาสพอกผมช่วยเกลี้ยกล่อมและขแรงต่อไปอีก และขอให้คุณพระรีบกลับมาด้วย อีกคนหนึ่งพูดเสริมต่อไปว่า ถ้าเจ้าคุณต้องถูกกักตัว พอรุ่งขึ้น หนังสือพิมพ์ก็จะลงกันแห่หมด มติมหาชนเป็นอย่างไร เจ้าคุณคงทราบแล้วต่อไปเจ้าคุณจะเสียหายหมด ความผิดที่เคยทำมาหมดกันครวนี้ ถ้ามบเสียดจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าคุณและครอบครัวเอง ถ้าเจ้าคุณยอมเป็นพยาน ต่อไปจะแลเห็นว่าพอกผมได้ทำคุณไว้แก่เจ้าคุณมากมาย พอกผมไม่ได้ปรักปรำเจ้าคุณเลย ไม่เชื่อเรียกนายตี และทองใบถามดักก็ได้ ถ้าไม่จริงมันจะเอาอะไรมาพูด

ในที่สุดข้าพเจ้าได้ขอให้เรียกนายตีขึ้นมาถาม นายตีกยนิยหน้าจำได้ว่าพอกนได้มาปรึกษากันจริง เขาจำได้แน่นอน พุดแทนเขาก็ให้นายตีกลับ ข้าพเจ้าจึงให้เรียก น.ส. ทองใบขึ้นมา และถามว่า แก้วจุกนายเฉลียวหรือ ทองใบตอบว่า เด็กๆบอกพอจะถามต่อไปเขาก็ให้ น.ส. ทองใบกลับ

เมื่อ ๒ คนกลับแล้ว ยังส่าท้ออีกว่า ไม่เฉพาะแต่สองคนเท่านั้น แม้แต่บุตรของข้าพเจ้าเองก็งายมาให้การว่าพอกนเคยมา (เขาหมายถึงนายเสถียร) และยังมีคนอื่นๆ โกล่เกลี้ยยนิยนอกหลายราย เช่นพวกโรงกระต่าป่นและตามห้องแถว เป็นต้น

ขณะนั้น ข้าพเจ้าร้อนและเพลีย เพราะแต่งสากล ปลดตามคุกออก รู้สึกมันงงไปหมด คิดแต่ในใจว่าถ้าถูกเป็นจำเลย เขาก็ต้องเอาตัวไปกักไว้ เวลานสุขภาพไม่สมบูรณ์ รับประทานอาหารเหลวๆ เคยงายเป็นพิเศษ ชาวคุกต้องหุงให้เบยยก ถ้าถูกกักงเจ็บ เจ็บก็คงตายระหวางซึ่งเป็นแน่ สุานะทางครอบครัวก็เต็มที มั่นอยู่เวลาดานเกือบแสนบาท อยู่ข้างหลังต้องล้มละลายแน่ ถึงคราวพอกก็คงประกันไม่ได้ หากจะให้ประกันก็ไม่มีเงินวางประกัน เบยหวัดเบยบ้านาญทเคยรับจะถูกงด คิดทบทวนอยู่เช่นนี้ ก็พอดพระพิณฯกลับเข้ามาถามว่า ทำไมเจ้าคุณรับประทานอาหารเหลวๆเป็นพิเศษ พระพิณฯฯ จึงร้องสั่งให้ไปซื้อไก่มาให้ ข้าพเจ้าขบใจ ว่าไม่ต้องซื้อ แล้วเชิญพระพิณฯมาทักโต๊ะ ขออนุญาตปรึกษากับคุณหญิงศักดิ์เล็กน้อย พระพิณฯฯ ก็อนุญาต

เมื่อตำรวจคนอื่น ๆ จะลุดไป ได้พูดกับคุณหญิงว่า เรื่องนี้อยู่ที่คุณหญิง ถ้า
คุณหญิงให้ท่านรับ ท่านคงรับ การรับจะเป็นประโยชน์แก่คุณหญิงและครอบครัวมาก แล้ว
ต่างก็ออกไปหมด

เวลานั้นเป็นเวลาเกือบ ๕ โมงแล้ว จึงพูดกับคุณหญิงว่า ถ้าข้าพเจ้าต้องถูกกักตัว
จะต้องเดอดรอนดงทักถาดมาแล้วข้างต้น จะลองถามเขาก่อนว่า ที่เขารู้ว่าถาดกลึงเป็นพยาน
เขาแล้ว เขาจะหาวิธีให้เราพ้นจากคดีนั้น เขามีความคิดอย่างไร คุณหญิงก็ตกลง

ข้าพเจ้าจึงลุดขึ้นจากโต๊ะ ขอเชิญพระพิณจพบกันสองต่อสอง จึงพากันเดินไป
ทางเฉลียงสุดทางด้านหลัง เฉลียงเดียวกับที่นั่งอยู่นั้นแล้วข้าพเจ้าก็ถามว่า ที่ว่าจะช่วยให้
ผมปลัดทวนคดีนั้น จะทำอย่างไร พระพิณจ ก็แนะนำเมื่อเชิญพยานเข้าห้องรับแขกแล้ว
ก็ขอตัวลุดออกไปเสียสักครู่ แล้วก็กลับ คุยกันเรื่องคดียาหรือเรื่องอื่นออกสักครู่ แล้วเขาก็
ลากลับ ระหว่างที่เขาคูณลุดไปนั้น นายต๊ว เป็นคนได้ยินเขาปรึกษาวางแผนการนี้ ท่าน
เขาคูณก็ไม่ต้องเกยของเป็นแต่เขามาอาศัยสถานที่บ้านเขาคุณเป็นท่ปรึกษาเท่านั้น

เมื่อพระพิณจ ก็แนะนำเช่นนั้น ข้าพเจ้าตรึงตรองอยู่สักครู่หนึ่ง ทบทวนเหตุผล
เห็นว่าพยานสำคัญคือนายต๊วคนเดียว เมื่อกลับบ้านได้ พอจะหาขอเท็จจริงที่กลางพยาน
ปากันได้ และถามทางทำได้ก็จะกลับคำให้การภายหลัง ก็ตกลงรับเป็นพยาน จึงพากันเดิน
เข้าไปที่โต๊ะกลางในห้อง โต๊ะเดียวกับที่เขาไปนั่งครั้งแรก มีนายตำรวจนั่งอยู่ทางซ้ายหนึ่งคน
ไม่รู้จักชื่อ ข้าพเจ้านั่งทางขวา พระพิณจ นั่งหัวโต๊ะ

พระพิณจ ก็เริ่มเขียนคำให้การ เริ่มต้นด้วยการรู้จักกับนายต๊ว มีนายแม่นี่
แนะนำมาให้รู้จักก่อน ตลอดจนนายต๊ว ไปหาพันตรีหลวงขจร ขจรมารับตัดไม้ส่ง การจ่ายเงิน
ให้หลวงขจรไปตลอดจนการปรับพันตรีหลวงขจร ขจร นายต๊ว ออกจากบ้านไป

ข้อสำคัญก็คือได้ให้การไว้ว่า นายต๊ว มาอยู่บ้านข้าพเจ้าราว ๔-๕ เดือนก่อน
คุณแม่ (แม่ยาย) ถึงแก่กรรม (ซึ่งภายหลังเมื่อได้สอบถามคนที่เคยมาอยู่ที่บ้านและออกไป
ชยู่ที่อื่นแล้ว ก็สอบถามความจำคนที่กำลังอยู่ในบ้าน จึงแน่ใจว่านายต๊ว เขามาอยู่ในบ้าน
ตอนเมื่อคุณแม่ถึงแก่กรรมแล้ว ก่อนคุณแม่ถึงแก่กรรมเป็นแต่ไป ๆ มา ๆ ซึ่งจะได้บันทึกไว้
ต่อไปข้างหน้า)

เมื่อหมดเรื่องนายต๋วแล้ว พระพินิจฯ ก็เริ่มเขียนเรื่องหลวงประดิษฐกับพวก
 ซึ่งเขียนนำว่าประมาณ ๒ เดือนก่อนกรณีสวรรคต หลวงประดิษฐ, นายต๋ว นายเฉลียว
 (แล้วจะเขียนชื่อ นายชิต, นายบุศ, นายทองอิน ลงไปด้วย ข้าพเจ้าต่ำกว่า ๓ คนก็พอแล้ว)
 พระพินิจฯ จึงเขียนว่ากับพวกอีก ๒-๓ คน ซึ่งจำไม่ได้ (ลงไปข้าพเจ้าก็ยอม) ได้ไปหา
 ข้าพเจ้าที่บ้าน ตอนเย็น ๆ โดยไม่ได้บอกหลวงหน้าให้ทราบ เมื่อข้าพเจ้าก็เชิญเข้าไปใน
 ห้องรับแขก เมื่อได้ถามสุททศ ก็ถามข้าพเจ้าถึงเรื่องการตัดไม้หมอนรถไฟ ซึ่งได้ทราบ
 มาว่ากำลังทำการตัดอยู่ ข้าพเจ้าตอบว่ายังมีได้ลงมือ เป็นแต่เพียงเหี่ยวสับราคาหาผู้รับตัด
 ส่งอยู่ แล้วข้าพเจ้าก็ขอตัวลุกออกจากห้องไปข้างบน (หมายถึงบนเรือนเพราะห้องรับแขก
 อยู่ข้างล่าง) เพื่อส่งให้เด็กหอนาและบุตรมาเลี้ยง.....

หมายเหตุ (การต๋วและบุตรมาเลี้ยงแขกที่มาหาข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้ามิได้มอบหมายใคร
 เป็นพิเศษ เพราะเด็กส่วนมากเป็นเด็กนักเรียนและไปทำงานบ้าง พวกแม่ครัวก็แต่งตั้งไม่
 เรียบร้อย สุดแต่ใครว่างก็จัดมา โดยมากข้าพเจ้ามักต้องลงแทบทกรวยแขกบางรายไม่จัด
 มารับรองก็มี เพราะโดยปกติบทรข้าพเจ้ามิได้หาใจประจำ บางทีต้องออกไปซื้อข้างนอกก็มี
 เพราะข้าพเจ้าไม่สุข และไม่เอียงขอมหาทางไว้ ส่วนมากชอบหุ้มนวนของกรมสรรพสามิตซึ่ง
 เก็บนานักเสีย ขอมหาที่ไรท์เหลือเด็ก ๆ ผู้ชายและลูกชายโต ๆ ครอบเอาไว้สุขหมด ซึ่งข้าพเจ้า
 ห้ามมิให้เขาเหล่านั้นสุข เพราะต่างยังมีรายได้ไม่พอ)

..... สักครูก็กลับลงมา และคุยกันเรื่องการตัดไม้หมอนต่อไป สักครูต่างก็ลากลับ
 ระหว่างที่ข้าพเจ้าออกไปจากห้อง เขาจะคุยหรือพูดเรื่องอะไร ข้าพเจ้าไม่ทราบ

ต่อจากนั้น พระพินิจฯ ก็ถามถึงว่า หลวงประดิษฐนับถือข้าพเจ้ามากไม่ใช่หรือ
 และหลวงธำรงก็เรียกเจ้าคุณว่าอาจารย์ไม่ใช่หรือ ข้าพเจ้าก็ตอบว่าหลวงธำรงไม่เคยเรียก
 ข้าพเจ้าอาจารย์เลย ความจริงข้าพเจ้าเคยเป็นครูสอน แต่ไม่เคยเรียก

ส่วนหลวงประดิษฐนั้น เริ่มนับถือข้าพเจ้าเมื่อครั้งเปิดประชุมสภาใหม่ๆ ตอนต้น
 แห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งมีสมาชิกพวกอาวухเข้าประชุมกันมาก เวลาได้เสียงกัน
 รัฐบาลพระยามโนเกรงจะเกิดเหตุ จึงให้ทหารไปยืนตรวจคนตอนจะเข้าประตูพระที่นั่ง เมื่
 เปิดประชุม ข้าพเจ้านั่งเป็นประธาน ก็ได้มีการถามกันขึ้นในที่ประชุมสภาว่า การที่รัฐบาล

ทำเช่นนี้ ถูกผิดและเป็นการสมควรเพียงไร ข้าพเจ้าจึงลุกขึ้นกล่าว ว่า เรืองสภานเป็นของใหม่สำหรับเรา จึงหันไปถามหลวงประดิษฐว่า ท่านเป็นผู้เกี่ยวข้องบริสุทธิธรรมนุญและสภาพอยู่ ขอเชิญขแจ้งระเบียบที่ทราบมาให้ประชุมฟัง หลวงประดิษฐก็แจ้งว่า การรักษาระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวแก่สถานนี้ เป็นหน้าที่ของประธานสภา ไม่ใช่หน้าที่ของรัฐบาล

เมื่อหลวงประดิษฐ ขแจ้งแล้ว ข้าพเจ้าก็ลุกขึ้นกล่าวขอรับรองแก่รัฐบาลว่า เมื่อระเบียบเช่นนี้เป็นหน้าที่ของประธานสภา ในนามของประธานสภา ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ต่อไปขอให้รัฐบาลงดปฏิบัติเช่นที่แลดูมาเสีย

พอเลิกประชุมหลวงประดิษฐ์ ก็ตรงมาคานับข้าพเจ้าและพูดว่า การที่ข้าพเจ้าขอรับรองรัฐบาลไปนั้นเป็นการถูกต้อง เขารู้สึกนับถือข้าพเจ้ามาก ต่อแต่นั้นมา ก็รู้สึกว่าการหลวงประดิษฐ์ ขเคารพข้าพเจ้า

พระพิณิจถามต่อไปว่า เดียวมันเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าก็ตอบว่า เดียวหลวงประดิษฐ์ ขเป็นใหญ่เป็นโตขึ้น ข้าพเจ้าก็กลับต้องเคารพเขา ส่วนหลวงประดิษฐ์ ขก็ยังคงเรียกข้าพเจ้าว่า เจ้าคุณหรือใต้เท้าเสมอมา

หมายเหตุ สำหรับหลวงธำรงนั้น ดูเหมือนพระพิณิจ ขไม่ได้จด ส่วน ร.อ. ตู จดหรือเปล่านั้น จำไม่ได้คนอื่น ๆ ไม่ได้จด

วันนัดเพียงเท่านั้น พระพิณิจ ข ลงชื่อเป็นผู้ใต้สวน ข้าพเจ้าลงชื่อฐานเป็นพยาน ในการเขียนพระพิณิจ ขมีการเขียนนำตลอดเวลา ข้าพเจ้าทวงและขอแก้บ้าง ที่แก้มีการลงนามยกากับทั้งสองคน และลงนามกักับทุกหน้าเขียน

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๙๑ เวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. ซึ่งขณะนั้น ข้าพเจ้าไปพึ่งเทศน์มหาชาติอยู่ในโบสถ์วัดชนะสงคราม มีเด็กที่บ้านและนายตำรวจไปเชิญข้าพเจ้าว่า พระพิณิจ ข ให้เชิญไปที่สันติบาล ข้าพเจ้าก็ไป ครึ่งนไปรถของโรงพักสถานีตำรวจวัดชนะสงคราม

เมื่อขึ้นไปพบพระพิณิจ ข แล้ว (ณ ที่บ้านหลังเดิมกบวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๙๑) ได้มีการสอบสวนและคุยกันถึงเรื่องกรณีสวรรคตโดยยังไม่จบ มีการถามถึงความคิดเห็นในการพิจารณาเมื่อเป็นกรรมการสอบสวนเป็นมาแต่ต้นหรือเมื่อไร ข้าพเจ้าจำไม่ได้จึงขอ

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ก็ตอบว่าข้าพเจ้าขอเรียนความคิดเห็นตามที่มีสวดลงนามในรายงาน
นั้น มีตำราวจนคนหนึ่งถามว่า สำหรับนายชิต, นายบุคคลนั้นคณะกรรมการก็เพิ่งตั้งอยู่มาก แต่
ก็ไม่มีหลักฐานจะลงโทษได้ ซึ่งปรากฏในรายงานนั้นแล้ว

ส่วนที่ข้าพเจ้ารวมเป็นกรรมการนั้น เริ่มเข้ามาเมื่อตอน พ.ต. วิลาศลาออกจาก
ตำแหน่งประธานพฤฒิสภา เข้าเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในรัฐบาลอึ้งนางา-
สวดสดี และข้าพเจ้าได้รับเลือกเป็นประธานพฤฒิสภาแทน เมื่อเข้ามานั้น จำได้ว่าได้มีการ
สอบสวนกันเสร็จสิ้นแล้ว และกำลังพิจารณาสำนวนการสอบสวนกันอยู่แล้ว แล้วพระพิณฯ
ก็เริ่มจดโดยเขียนนำว่า

ตามที่ข้าพเจ้าให้การไว้แล้วว่า หลวงประดิษฐฯ กับพวกได้ไปที่บ้านข้าพเจ้า
ซึ่งนายต้อยตวยนั้น ข้าพเจ้าขอให้การเพิ่มเติมต่อไปว่า ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการ
สอบสวนกรณีสวรรคตโดยตำแหน่งสืบแทน พ.ต. วิลาศ โอสถานนท์ ซึ่งลาออกไปเป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นเวลาที่ได้มีการสอบสวนกันเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าเห็น
พ้องกับความเห็นของคณะกรรมการ ซึ่งได้รายงานไว้แล้ว ว่าควรให้เจ้าหน้าที่สืบสวนต่อไป
และในระหว่างพิจารณาคณะกรรมการได้เพิ่งถึงนายชิตและนายบุคคลอยู่มากแต่ไม่มีหลักฐาน

ต่อจากนั้นก็มีการซักถามถึงความเห็นส่วนตัวข้าพเจ้าก่อนเข้าเป็นกรรมการว่า มี
ความคิดเห็นอย่างไร ตอนนั้นนายตำรวจอีกคนหนึ่งเป็นผู้ถาม และพระพิณฯ เป็นผู้จด

ข้าพเจ้าก็ตอบว่า ในชั้นแรกทรงรัฐบาลแถลงให้สภาพทราบ ข้าพเจ้าก็เชยตามนั้น
ต่อมาเมื่อมีการแต่งตั้งพระเจ้าเออลงพระโกษ เมื่อพบแผ่นดินกระสุนทะเลทางชายพระเศียรอีก
๑ แผล ก็นึกตำหนิเจ้าหน้าที่ว่า ชั้นแรกทำไมไม่มีการชันสูตรพระศพกัน ต่อมาเมื่อมีการ
ชันสูตรพระศพกัน แพทย์ต่างมีความเห็นไปคนละทางสองทาง ซึ่งตัดสินไม่ได้ว่าจะเป็นอย่าง
ข้างไหน ได้ลองใคร่ครวญดูในใจของตนเองไม่กล้าพูดกับใครว่า จะเป็นไปอย่างนี้ได้ไหม
อย่างโน้นบ้างไหม ก็ไม่มีอะไรจะยืนยัน

นายตำรวจคนหนึ่งถามข้าพเจ้าเฉพาะในกรณีฆาตกรรม เจ้าคุณคิดอย่างไร ?
ข้าพเจ้าตอบว่าได้ลองคิดเหมือนกัน เห็นว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะในพระราชฐานนั้น

ลว่าจะเข้าถึงองค์ในหลวง ย่อมต้องผ่านกองรักษาการและเจ้าหน้าที่หลายชั้นหลายเชิง นับเป็น
ความรู้อาพเจ้าเคยเป็นราชองครักษ์เวรอยู่นาน เมื่ออยู่ในราชการทหารเรือ

แล้วนายตำรวจคนหนึ่งก็ถามขึ้นว่า เตยวน (คือขณะเกิดกรณีสวรรคต) เขาจัด
การอย่างไร เจ้าคุณทราบไหม ข้าพเจ้าตอบว่า ไม่ทราบ

หมายเหตุ ตอนนั้นพระพิณฯ ๖ อธิบายให้ฟังว่า เตยวนเขาจางกันมาเป็นทั้งนั้น ไม่เลือกว่า
ตำแหน่งควรหรือไม่ควร ไม่ได้ถวายพระเกียรติยศเหมือนแต่ก่อน ข้าพเจ้าถามว่า ข้าพเจ้า
ไม่ทราบ

ต่อจากนั้น พระพิณฯ ๖ ก็เริ่มถามว่า ผมขอถามเกี่ยวกับการเมืองอีกสักเล็กน้อย
และเริ่มเขียนว่า ในสมัยนายปรีดี ๖ เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ได้มีโครงการที่จะจัดตั้ง
สหพันธ์รัฐชน แล้วอ่านให้ข้าพเจ้าฟัง ข้าพเจ้าถามว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้าไม่ทราบ ขอแก้เป็นว่า
“ในสมัยรัฐบาลหลัง ๆ นี้ รัฐสภาว่ารัฐบาลสนับสนุนพวกญวนอิสระลาวและเขมรอิสระ
อยู่มาก” พระพิณฯ ๖ ก็ยอมแก้ให้ตามน

ต่อจากนั้นนายตำรวจถามเพิ่มเติมว่า ตอนทหหลวงประดิษฐฯ กับพวกก๊กคัมภีร์
ออกมาส่งหรือเปล่า ข้าพเจ้าก็ตอบว่าออกมาส่ง และถามว่าเขามารถหรือเดินมา มารถก็คัน
ข้าพเจ้าก็ตอบว่าคนชนน เขาก็ต้องมารถทั้งนั้น ไม่มีใครเดินมาหรอก จำเป็นต้องจอดด้วยหรือ
แล้วก็มีได้จุด

นอกจากนี้ได้อีกว่า เวลาเย็น ๆ นายต ๖ อยู่เสมอหรือ ข้าพเจ้าตอบว่า
ส่วนมากอยู่

พระพิณฯ ๖ ก็บอกว่าพอแล้ว ได้อ่านทวนให้ฟัง ข้าพเจ้าก็ขอแก้ความตอนต้นที่
พูดว่า “ซึ่งนายต ๖ ก็อยู่ด้วยนั้น” เป็น “นายตจะอยู่ที่ไหนจำไม่ได้” พระพิณฯ ๖ ดังจะ
ไม่แก้ ข้าพเจ้าก็ขอให้แก้ พระพิณฯ ๖ พูด ถ้ายังงั้นก็ไม่สอดคล้องกับที่นายต ๖ ให้การไว้
ข้าพเจ้าก็ไม่ยอม พระพิณฯ ๖ จึงยอมแก้ และพูดว่าจะต้องแก้คำให้การของนายต ๖ ให้
สอดคล้องกัน

เมื่ออ่านเสร็จ ก็ลงลายมือชื่อเป็นพยานอย่างวันที่ ๑๙ มี.ย. ๒๔๙๑

ต่อจากนั้น ก็ได้มีการคุยกันถึงเรื่องส่วนตัว ถามว่า ทำอะไรบ้าง ก็บอกให้ทราบ

อย่างที่เคยเล่าให้ฟังมาก่อน และพระพิณิจ ๆ ก็ว่า ผมจะช่วยเรียนจอมพลให้ช่วยหางานให้
ทำและตนเองก็จะพยายามช่วย ข้าพเจ้าก็ขบใจ พอคนาฬิกาเห็นเกือบบ่ายโมง พระพิณิจ
ก็ชวนข้าพเจ้าไปรับประทานอาหารกลางวันแล้วจะส่งกลับบ้าน พระพิณิจ ๆ ชวนนายตำรวจ
คนหนึ่งไปด้วย ชื่อไสว ไปกินที่ถนนเขาวราช ชื่ออะไรจำไม่ได้

ตอนนั้น คอยกันแต่เรื่องสวนตอทงนน และบอกว่าผมต้องการขายเครื่องทำถุงเท้า
ให้ข้าพเจ้าไปหาคนชื่ออะไรให้นายหน้า เสร็จแล้วพระพิณิจ ๆ ให้รถแฉะส่งที่ทางชายยา
เขาวราชของพร้อมทั้งนายตำรวจไสวด้วย ให้รถมาส่งข้าพเจ้าที่บ้าน

และในตอนนั้นก็ทราบว่า เรื่องนี้ขอให้เก็บไว้เป็นความลับก่อน อย่าเล่าให้ใครฟัง
ได้เป็นอัน ข้าพเจ้าก็รับคำ

๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๑

ศรยุทธเสน

ต่อไปนี้เป็นคำให้การของ

นายเสถียร ศรยุทธเสน บุตรชายข้าพเจ้า

เมื่อไปถึงแล้ว พระพิณิจ ๆ พูดว่าที่เรียกมานอยากจะถามเรื่องพรรคการเมือง
ถามว่าพรรคกสิกรรมใครบ้าง มีสมาชิกกี่คน ตอบว่าไม่รู้ ถามว่า พรรคนี้ตั้งอยู่ที่ไหน? ตอบ
ว่าทางตลาดประตูน้ำสระประทุม เคยไปบ้างไหม? ตอบว่า เคยขับรถไปส่งคุณป้าสองครั้ง
ถามว่าเวลาประชุมไปฟังบ้างหรือเปล่า ตอบว่า ไม่เคย นั่งอยู่แต่ในรถ

ถามว่ามีใครมาที่บ้านบ้างไหม เช่นหลวงประดิษฐ นายขีด นายบุศ พระยา-
อนุรักษ วัชรชัย นายเฉลียว เอรูปคนเหล่านี้ขอทให้ตอบว่าพวกนี้ไม่เคยเห็น และไม่รู้จัก
เฉพาะหลวงประดิษฐจำได้ จำมาครั้งหนึ่งเมื่อแต่งงานน้องสาว ถามว่า หลวงอำรุง ๆ เคย
มาไหม ตอบว่าจำได้มาครั้งหนึ่ง ๑ เมื่องานศพคุณยาย

ถามว่า คุณยายตายเมื่อไร? ตอบว่า จำไม่ได้ ถามว่าอยู่นางเล็งกับ มาอยู่บ้าน
นานเท่าไรแล้ว ตอบว่า อยู่กับภรรยาที่นางเล็งราว ๒ ปี มาอยู่ที่บ้านพิเศษ ถามว่า ระหว่าง
อยู่นางเล็งนั้น จำได้ไหมว่าพระเจ้าแผ่นดินสวรรคตเมื่อไร ตอบว่า ไม่ได้สนใจจำ (ตอนนั้น
เล่าว่า พระพิณฯ ดูเอาว่า อะไรไม่สนใจอะไรเสียเลย)

ถามว่า ระหว่างอยู่นางเล็งนั้นเคยไปมาที่บ้านและนอนค้างบ้างไหม ตอบว่า
นาน ๆ มาที ถ้าที่บ้านมีงานก็ค้าง โดยปรกติไม่ค้าง

ถามว่า ระหว่างที่มาเคยรับแขกบ้างไหม ตอบว่า เคยเหมือนกัน ถามว่า เห็น
พวกที่กล่าวชื่อนามมาแล้ว มาบ้างไหม? ตอบว่า ไม่ได้สนใจ ถ้าหากเชิญเขาเข้ามาและบอก
คุณป้าแล้ว บางทีก็ออกจากบ้านไป

ถามว่า นายต๋อ มาอยู่ที่บ้านตั้งแต่เมื่อไร ก่อนคุณยายตายหรือหลังคุณยายตาย
ตอบว่า จำไม่ได้ ถามว่า คุณพ่อเคยใช้นายต๋อ ไปไหนบ้างหรือเปล่า ตอบว่า ไม่ทราบ

ถามว่า เวลาแขกมา นายต๋อมาทักเชิญแขกบ้างไหม? และเคยเขานำไปเลี้ยง
แขกบ้างไหม ตอบว่า เคยเชิญเหมือนกัน ถ้าพบแขกมา

ถามว่า การรับแขกมีการแบ่งชั้นไหม ว่าแขกชั้นไหนควรรับที่ใด ตอบว่า ไม่มี
แล้วแต่สะดวก

พระพิณฯ เป็นผู้ถามและจด แต่เมื่ออ่านให้ฟังนั้นจดไม่หมดเท่าที่ถามมาแล้ว
เขาไม่ได้ให้ดู เขาอ่านแล้วให้เซ็นเป็นพยาน

๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๑

ศรยุทธเส็น

ต่อไปนี้เป็นคำให้การของ

น.ส. กมล บุรุษชาติ ซึ่งเป็นหลานอยู่บ้านของข้าพเจ้า

น.ส. กมล ฯ นถูกเรียกไปสอบสวน ๒ ครั้ง คดีวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๙๑ ตอน
บ่าย กับ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๔๙๑ เวลาเช้า

หมายเหตุ เด็กคนนี้เป็นลูกสาวของลูกพี่ลูกน้องของข้าพเจ้า พ่อเขาเอามาไว้ตั้งแต่วัยรุ่น ๆ ได้ไปค้างบ้านพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (ลูกพี่ลูกน้องกับข้าพเจ้า) ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๙๓ ไปช่วยงานทำบุญวันถึงแก่กรรมมารดาเจ้าคุณประเสริฐ (งานวันที่ ๑๘) พอเสร็จงานพี่สาวเจ้าคุณประเสริฐ ซึ่งกำลังป่วยอยู่ขอให้ช่วยพยาบาลต่อไป จึงอนุญาตให้อยู่ เพราะเมื่อเด็กคนนั้นยังเล็กอยู่ อยู่ที่บ้านเจ้าคุณประเสริฐและพี่สาวเจ้าคุณประเสริฐ ๆ คนป่วยนเลยงตมากอน

ตอนเช้าวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๙๓ มีตำรวจไปที่บ้านเจ้าคุณประเสริฐ ขอรับตัวเด็กคนนั้นไปทตำรวจสันติบาล พระยาประเสริฐถามว่าเรื่องอะไร? มีหมายมาไหม? ตำรวจว่าไม่มี พระยาประเสริฐว่า ถ้าไม่มีก็ให้ไปไม่ได้ ทั้งเป็นเด็กสาวจะได้ไปคนเดียวอย่างไร ตำรวจก็กลับ ไปขอหมายที่โรงพักวัดราชคฤห์มาแสดง เวลานั้นเป็นเวลาเที่ยงเศษ เจ้าคุณประเสริฐก็ว่า เมื่อเขามีหมายมาแล้วแต่เจ้าตัว เขาจะไปหรือไม่ไป ที่ถูกควรไปหรือข้าพเจ้าเสียก่อนเพราะอยู่กับข้าพเจ้า น.ส. กมลฯ ก็มาหาข้าพเจ้า มีนางวงศ์ บุรุษชาติ ซึ่งเป็นอำมาตย์ ตำรวจก็ตามมาด้วย ขณะนั้น ข้าพเจ้าไปฟังเทศน์มหาชาติอยู่ที่วัดชนะสงคราม มีคนไปตาม เมื่อมาถึงบ้าน ตำรวจก็แจ้งความประสงค์ให้ทราบ ข้าพเจ้าก็เรียก น.ส. กมลฯ มาให้ไปกับเขาและส่งว่า ให้ ๆ การตามความจริง แล้วตำรวจก็พาขึ้นรถไป ให้นางวงศ์ฯ ไปด้วย

ในวันต่อมาได้เรียก น.ส. กมลฯ มาถามว่า เขาถามอย่างไรและตอบไปว่าอย่างไร บันทึกไว้ดังต่อไปนี้—

เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๙๓

ถามว่า เวลาแรกมา ใครเอาน้ำไปให้แขก ตอบว่า บางทีตัวเขาเอง บางทีก็ขายเล็ก (หมายถึงบุตรสาวของข้าพเจ้า) บางทีก็นายกลาง (บุตรชายคนเล็กของข้าพเจ้า) แขกที่เคยมานั้น จำได้บ้างไหม? เช่น หลวงประดิษฐฯ หลวงธำรงฯ นายชิต นายบุค ร.อ. วัชรชัย นายเฉลียว มาบ้างไหม? (ไม่ได้เอารูปให้ดูอย่างนายเสถียร ทรัพย์ทอง) ตอบว่า จำได้ว่าหลวงประดิษฐฯ เคยมาครั้งหนึ่งเมื่อแต่งงานอะไร (บุตรของข้าพเจ้า) หลายปีมาแล้ว (ก.ค. ๘๗) หลวงธำรงฯ มาเมื่องานศพคุณยาย นอกนั้นไม่รู้จัก

ถามว่า นายตี เคยรับแขกบ้างหรือเปล่า ตอบว่า โดยปรกติไม่มีหน้าที่ แต่ถ้านายตีนั่งอยู่หน้าบ้านก็เข้ามาบอกความแขกมา เพียงเท่านั้นเคยมี

ถามว่า นายตี นอนที่ไหน มาอยู่แต่เมื่อใด ตอบว่า บางครั้งก็นอนใต้ถุนเรือนใหญ่ บางครั้งก็นอนใต้ถุนเรือนคนขาย (หมายความว่าเมื่อคุณแม่ถึงแก่กรรมแล้ว) ส่วนมาอยู่ที่นี่ ก่อนคนขายเสียชีวิต

ถามว่า นายตีเคยเมาชาละวาทบ้างไหม ตอบว่า ไม่เคย แต่ทราบว่าเวลาดึกก็เหล้าไปกินนอกบ้าน

ถามว่า เมื่อนายตี ๗ ออกจากบ้านไปนั้น ออกไปโดยการทะเลาะกับเจ้าคุณหรือเปล่า ? ตอบว่าไม่เคยทะเลาะ ออกไปโดยการเลิกค้าไม้หอมแล้ว

ถามเพียงเท่านั้น อ่านให้ฟังแล้วก็ให้เขียนชื่อเป็นพยาน

เรื่องพิเศษต่อเนื่องกัน

เมื่อกลับมาแล้วมาแวะบ้านพระเตยวหนงก็กลับไปบ้านพระยาประเสริฐ ๗ คนนั้น เวลาราว ๕ ทุ่ม น.ศ. บ้วน บรรชาตักมอการหนัก ถึงแก่กรรมในเวลาใกล้เคียงในคืนนั้นเอง เขาใจว่าทรงคงเป็นหลวงข้าพเจ้าเพราะรักษภาพเจ้ามาก

รุ่งขึ้นเวลา ๐๗.๐๐ น. หลวงพิทักษ์ ซึ่งอยู่ในบ้านเจ้าคุณประเสริฐ ๗ ถูกใช้ให้มาส่งข้าพเจ้า และขอให้ข้าพเจ้าช่วยพิมพ์บัตรปลงศพให้ ๓๐๐ ฉบับ โดยจะปลงเสียให้เสร็จก่อนในวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๙๑ ที่เดียว ตอนเช้าฉันกับข้าพเจ้าไปฟังเทศน์มหาชาติในโบสถ์วัดชนะสงคราม พอราว ๑๐.๐๐ น. ก็มีคนไปตามว่า พระพิณิจ ๗ ให้เชิญไปตามที่บันทึกมาแล้ว เมื่อกลับมาบ้านดังให้เด็กไปจัดพิมพ์บัตรปลงศพแล้วก็ออกเดินทาง

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๙๑ เมื่อข้าพเจ้ากลับจากพระพิณิจ ๗ และไปประชุมบริษัทไทยเดินเรือทะเล แล้วก็ไปบ้านพระยาประเสริฐ ๗ เพื่อไปอาบนาคพ ซึ่งอาบกันเวลา ๑๗.๐๐ น. ราว ๑๖.๐๐ น. เศษมีคนบอกข้าพเจ้าว่า รุ่งขึ้นเวลา ๐๘.๐๐ น. ขอให้ น.ศ. กมล ๗ ไปสนนบิดาสถิตวงทรง คนนั้นเมื่อข้าพเจ้ากลับมาบอกเลยรับ น.ศ. กมล ๗ มาด้วย

น.ส. กมล ฯ ไปให้การครั้งที่ ๒

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๑

เวลา ๐๙.๐๐ น. น.ส. กมล ฯ ได้ไปกับนายเสถียร ศรียุทธเสน ไปรถของสถานี ตำรวจนครบาลนครบาล กลับมาเล่าให้ข้าพเจ้าฟัง และบันทึกไว้ดังต่อไปนี้ :-

พระพิณิจเป็นผู้จุด ถามว่า ห้องรับแขกนั้นใช่เป็นห้องรับแขกมานานแล้วหรือเคยมี ห้องรับแขกที่อื่นใหม่ ? แบ่งชั้นแขกใหม่ ตอบว่าใช่มานานแล้ว ใคร ๆ ก็รับที่ห้องนี้

ถามว่า คนเดินผ่านห้อง เห็นคนในห้องรับแขกใหม่ ? ตอบว่า ถ้าไม่สังเกต ก็ไม่เห็น ถ้าสังเกตก็เห็น เพราะมีบังตา

ถามว่า ทุกครั้งที่แขกมา ยกเข้าไปให้เสมอหรือ ตอบว่า ถ้าเห็นก็ยกไปให้ ถ้า ไม่เห็นก็ไม่ยก เพราะบางทีไปอยู่บนเรือน บางทีก็อยู่หลังบ้าน

ถามว่า ห้องคุณยายนั้น เมื่อคุณยายตายแล้วได้มีการเปลี่ยนแปลงบ้างหรือเปล่า ตอบว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับพันบ้าน เพราะแต่ก่อนรกร้าง

ถามเพียงนั้น อ่านให้ฟังแล้วเช่นขอเป็นพยาน แล้วกลับ

บันทึกวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๑

ศรียุทธเสน

ต่อไปนี้เป็นบันทึกคำให้การของคุณหญิง

ในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งข้าพเจ้าขอให้รับคุณหญิง รับไปด้วยนั้น วัน นั้นไม่มีการจดปากคำคุณหญิง ตอนที่คุณหญิงไปถึงแล้ว และพบกับข้าพเจ้าแล้วที่เรือน หลังสอบสวนนั้น คุณหญิงเล่าให้ฟังว่าตำรวจ ๓-๔ คนผลัดกันมานั่งถาม คนหนึ่งก็เอ่ย ขึ้นว่า ที่เจ้าคุณให้ไปเชิญมานั้น ท่านทำอะไรไม่ได้ เชิญคุณหญิงมาเพื่อทบทวนความ ทรงจำ คุณหญิงทำอะไรได้บ้าง เขาก็ถามว่าหลวงประดิษฐ ฯ นายเฉลียว นายวัชรชัย เคยมาที่บ้านหรือเปล่า คุณหญิงก็ปฏิเสธว่าไม่เคยมา จำได้แต่หลวงประดิษฐ ฯ มาเมื่อ

แต่งงานลูก แต่ตัวเองก็ไม่ได้รับรอง เพราะมีหน้าทรมแบกผู้หญิงอยู่ข้างล่าง แล้วถามว่า เมื่อแต่งงานมีใครมาบ้าง ก็ตอบว่าไม่ทราบเป็นแต่ใจหทัยกันว่าหลวงประดิษฐฐาภา อีกคนหนึ่งแนะนำว่า เขาจะไปรับรองมาให้เอาใหม่ เขารู้จักกัน เพื่อจะให้มาแนะนำท่าน คุณหญิงไม่ได้ตอบว่าอะไร เขาก็ออกไปรับกันมา นายอึ้งนึ่งยังไม่มาถึง เขาก็เชิญให้ขึ้นไปพบกับข้าพเจ้า สักครู่ก็โผล่ลงมาข้างล่าง นั่งอยู่คนเดียวบ้าง ประเดี๋ยวก็มาถามว่าจะตักเตือนอะไรท่านก็ตักเตือนเสีย ก็ตอบว่าฉันก็ไม่มีอะไรจะตักเตือนท่านชั้น ๆ ลง ๆ อยู่ ๒ เทียวจนรับประทานด้วยกัน และกลบด้วยกัน

วันที่ ๒๔ หรือ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๓ จำไม่ได้ว่าวันไหน เวลาประมาณ ๐๘.๐๐ น. เศษ ถูกเชิญไปที่สันติบาล และได้ให้การไว้ดังนี้ :-

พบพระพิณ ๆ ที่เชิงบันไดข้างล่าง บอกว่าขอขอมความจำสัปดาห์น้อยเท่านั้น แล้วก็เชิญให้ขึ้นไปข้างบน ไปนั่งโต๊ะกลางห้อง มีนายตรวจสูง ๆ ใหญ่เป็นคนเขียน และมีหลวงแผ้วเป็นคนถาม ถามว่าตาดูครั้งแรกมาอย่างไร ตอบว่า มีผู้พามาเรื่องตดไม่หมอนใครเป็นผู้พามา ตอบว่า นายแม่น ๆ นายท่าคงลำเภาเป็นผู้พามา ถาม มาอยู่นานเท่าไร จำไม่ได้ เพราะไป ๆ มา ๆ ถามว่า ตาดูนอนที่ไหน บอกว่า นอนไม่เป็นที่บางทีก็ไปนอนทางหน้าห้องไว้คู่พคุณแม่ ถามว่า เคยมีปากเสียงกับนายตบ้างหรือเปล่า ตอบว่า ไม่เคย ถามว่า เจ้าคุณท่านกรับว่าหลวงประดิษฐฐาภาแล้ว คุณหญิงก็มักไม่ออกหรือ ตอบว่า หลวงประดิษฐฐาภาไม่ได้มา ถามว่า ทำไมแขกมาไม่ทราบว่าใครมาบ้างหรือ ตอบว่า โดยปกติไม่สนใจ ถามว่า ทำไมไม่เคยรับแขกบ้างหรือ ตอบว่าเคยรับแต่ผู้คุ้นเคยและที่เขาคงต้องการพบ ถามว่า เจ้าคุณขึ้นไปตามเขาบุตรไม่บอกหรือว่าใครมา ตอบว่า ไม่ได้ตามท่านอ่านให้ฟัง แล้วก็ลงนามเป็นพยาน

ศรยุทธเสนี

ความคิดเมื่อกลับจากกองสันติบาล

เสร็จการไต่สวนคนวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๙๓ เวลาสี่ทุ่มเศษ เดินทางกลับพร้อมกับคุณหญิง ขณะนั่งมาในรถได้ครุ่นคิดถึงเรื่องที่ได้ให้การไปแล้ว ว่าขอที่ให้การไปไม่ตรงกับ

ความจริง และที่ไต่ถามขณะนั้นความกลัวประหมัดบ้าน ซึ่งไม่เป็นความจริงนั้น จะหาข้อแก้
และหักล้างอย่างไร

ข้อแรกทศกถาคือ คิดจะกลับคำให้การปฏิเสธ ในข้อที่ควรมีหลวงประดิษฐฯ กับ
พวกมาทบ้านซึ่งความจริงนึกไม่ออกว่าได้มา คุณหญิงกนกไม่ออกทั้ง ๒ คน นึกได้แต่ครั้ง
เดียวมาเมื่อแต่งงานอยู่โรลูกสาว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ เท่านั้น ส่วนหลวงธำรงก็เคยมาเมื่อคพ ๗
วันคุณแม่คุณหญิง

ไต่มาถึงว่า การกลับคำอาจถูกฟ้องว่าให้การเท็จต่อเจ้าพนักงานเหมือนกัน แต่
ตนเองเข้าใจว่า เราไม่ได้ไปแจ้งความเท็จ เขามาเรียกเราไปให้การ และต้องการให้เราว่า
ว่าหลวงประดิษฐได้มาประชุมที่บ้านตามที่ไต่ถามยืนยัน โดยเรียกไต่ถามยืนยันรวมทั้ง น.ส.
ทองใบด้วย นอกจากนั้นมีการทงปลอมทงชู ชูว่าถ้าไม่รับจะต้องตกเป็นจำเลยเสียชื่อเสียงไป
ตลอดชีวิต ไม่มีเวลาจะกลับคิดอีก และจะต้องถูกกักตัวตั้งแต่วันเป็นต้นไป เมื่อถูกกักตัว
แล้วครอบครัวจะแย้ ถ้ารับจะปลัดตัวเขาเป็นพยาน แล้วจะช่วยรักษาความปลอดภัยให้ ทงจะ
ขอร้องจอมพลให้ช่วยทงงานให้ทำด้วย ค่าปลอบคำชูเหล่านี้ คุณหญิงและอุ้งนิกูเห็นและ
ได้ยิน ซึ่งเป็นกรณีผิดกบฏนั้นแจ้งความเท็จของนายยรรยง บุรุษสำคัญของหลวงกาจ ฯ

ข้อที่สองก็คือ คิดว่าจะต้องหาหลักฐานหักล้างคำกล่าวหาของไต่ถามให้เด็ด เพราะ
เป็นเรื่องบนชนแท้ ๆ ในคืนนั้นมองเห็นเงาราว ๆ ทงจะหักล้างได้คือ เรื่องสถานที่ เพราะ
เท่าที่พระพนังและตำรวจบางคนสอบถาม และเมื่อพระพนังเขียนคำให้การนาน ๆ เรื่อง
ห้องนอนซึ่งนายตเคยนอนนั้น เป็นที่ ๆ เกิดขึ้นภายหลังคุณแม่ถึงแก่กรรมแล้ว ส่วนเวลาที่
นายตมาอยู่ตยที่บ้านนั้นยังไม่ออก ที่ให้การไปว่าประมาณ ๔-๕ เดือนก่อนคุณแม่ถึง
แก่กรรมนั้น เป็นแต่ประมาณ ๆ เอา ซึ่งเวลานั้นกำลังเพลยและมันงงอยู่คิดอยู่ในใจว่า ถ้า
ได้หลักฐานหักล้างพยานปากนี้ได้ จะมอบหลักฐานแก่ทนายผายจำเลยให้หมด แล้วขอให้เขา
ติดต่อกับจำเลย ขอความเห็นใจในการทหาพเจ้าจต้องให้การเอาตัวรอดตลอดมา เพราะ
เหตุดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ๆ นอกจากนั้นทหาพเจ้าจต้องขง ย่อมหาคนที่จะหาหลักฐานหัก
ล้างพยานปากนี้ (คือนายต) ได้ยาก เพราะการทำงานของเขาพเจ้า ขาพเจ้าทหาคนเดียว มี
คนในบ้านรู้เห็นละเอียดน้อยที่สุด แม้แต่คุณแม่หญิง ส่วนเด็กโตกมเหยาเรอนออกไป เด็กโต

ที่เหลื่อเช่นนายกระดินธุ์ ๖ และนายเสถียร ๖ ก็ไม่เอาถ่าน เอาแต่เที่ยว กลับบ้านตึก ๆ ซึ่ง
ส่วนมากเป็นเวลาที่เขาพาเจ้าเขานอนแล้ว เขาชวนต่างคนก็ไปทำงาน ไม่มีเวลาคุยกัน

ภายในในระยะ ๒ วันคือ ๒๐ และ ๒๑ ข้าพเจ้าไม่ได้ทำอะไร หาเวลาไปสงบ
อารมณ์อยู่ในโบสถ์วัดชนะสงคราม เพราะเป็นประธานกรรมการจัดให้มีการเทศน์มหาชาติ
เก็บเงินบำรุงวัด พอเย็นเขาก็ไปงานศพ น.ส. บ้วน พัดวพระยาประเสริฐสุนทราศัย
บ้านข้างวัดนวลนรดิษฐ์ในคลองบางกอกใหญ่ กลับถึงบ้านเกือบสี่ทุ่มทุกคน

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับนาศิ

พอใจสงบลงบ้าง ก็พยายามทบทวนเรื่องที่ข้าพเจ้าติดต่อกับนายต๋ สอบจากเด็ก ๆ
ในบ้าน สอบจากคนที่เคยไปมาหาสู่ข้าพเจ้าเสมอ และสอบจากคนที่เคยมาอยู่ในบ้าน
ข้าพเจ้า ใกล้ ๆ กันกว่าไม้หอมของข้าพเจ้า แต่ได้กลับออกไปอยู่ที่อื่น และตรวจค้น
หนังสือที่เกี่ยวข้องแก่ไม้หอม คงได้ความดังต่อไปนี้.-

๑. รวดเดือนหก (ประมาณเดือนพฤษภาคม) นายแมน จันทวานิช ได้พา
นายต๋มาพบกับข้าพเจ้าที่บ้าน แล้วพานายต๋ ๖ ไปตักฟุ้งเรื่องราวอยู่ในคลองบางหลวง แถว
สะพานข้ามคลองบางหลวง ททางแยกที่จะเลี้ยวไปตลาดพลู ค้างที่บานภรรยา นายแมน
จันทวานิช สอบถามน้องภรรยา นายแมน ๖ ว่า ต๋วนายต๋ ๖ ได้พักอยู่ที่บ้านเขาราว ๓-๔
เดือนแล้วจึงไปที่อื่น ระหว่างนั้นไป ๆ มา อยู่บ้าง

๒. นายสงวน ตริอรุณ ผู้จัดการร้านไทยอุตสาหกรรม สาขาบางลำภู แจ้งว่า
นายต๋ ๖ ได้ไปขอกินอยู่กับนอนที่นรราว ๓ เดือน แล้วจึงมาอยู่กับข้าพเจ้า โดยนายต๋ ๖
โกหกอ้างว่า ข้าพเจ้าให้ไปอยู่ชั่วคราว นายสงวนเกรงใจข้าพเจ้ากรับไว้ และเพิ่งมา
บอกว่าข้าพเจ้าให้ไปอยู่ทำไมจำไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงทราบว่ามี ไอ้ต๋โกหก

เมื่อนายสงวน ๖ บอกเช่นนี้ ข้าพเจ้าหนักอกเพราะนายต๋ ๖ เอาหัดไปปิดตึก ๆ
ดูนายสงวนแทบทุกคน และเวลาต้องการตัว ข้าพเจ้าจึงให้คนไปตาม

๓. ระหว่างที่นายต๋ ๖ ยังมีได้มาอยู่บ้านบ้านข้าพเจ้านั้น การไปมาหาสู่ข้าพเจ้า
ส่วนมากมาแต่เช้าก่อน ๐๘.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาข้าพเจ้ารับประทานอาหารเช้าเสร็จ พบกัน

ราวครึ่งชั่วโมง ข้าพเจ้าก็ออกไปทำงาน เพราะเวลานั้นข้าพเจ้ายังเป็นกรรมการจัดการ
บริษัทเรือไทยอยู่ แต่ถ้าวินิจฉัยเรื่องจะต้องหารือเพิ่มเติมอีก จึงมาตอนเย็น ราว ๑๘.๐๐ น.
และโดยมากกลับก่อนยาคาเสมอ เพราะส่วนมากข้าพเจ้ารับประทานอาหารเย็นระหว่างเวลา
๑๘.๐๐-๑๘.๒๐ น. เสมอ

๔. ข้าพเจ้าคนพบจดหมายของนายแมนฯมาถึงข้าพเจ้าในเดือนกรกฎาคม ๒๔๘๘
รวม ๔ ฉบับ จดหมายฉบับหนึ่งปรากฏชัดว่า ในขณะที่นายต้อยอยู่ทางปากน้ำโพ

๕. นายแพ จันทรมยม ซึ่งเป็นนายตรวจเรือบริษัทเรือไทย ซึ่งระหว่างเป็นนาย
ตรวจมาพักอยู่กับข้าพเจ้า จำได้ว่าเขามาอยู่กับข้าพเจ้าราวกลางเดือนกรกฎาคม ๒๔๘๘
เดือนนั้นได้รบเงินเดือนเพียงครึ่งเดือน ผู้เขียนเห็นว่า เมื่อเขามาอยู่นายต้อยได้มาที่บ้าน
ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงขอให้เด็กได้ส่งคำสั่งบรรจุนายแพเป็นนายตรวจ ที่บริษัทเรือไทย ก็
ปรากฏว่า ข้าพเจ้าส่งบรรจุนวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๘๘ ตรงกับความจำของนายแพเป้ง
ทีเดียว

นายแพจำได้ต่อไปว่านายต้อยได้มาอยู่กับข้าพเจ้าตอนห้าโมง ๗ วันคุณแม่แล้ว
เพราะตอนนั้นได้นอนกับนายต้อย ที่ห้องโถงหน้าห้องโถงศพคุณแม่ แต่ก่อนนายแพนอนในห้อง
รับแขกปัจจุบัน โดยเขาเพียงมาตักนอน และยังได้ลุกไปช่วยพยาบาลคุณแม่กลางคืน ตอน
คุณแม่เจ็บหนักด้วย

๖. มีอีกคนหนึ่งเป็นพยาบาลชายผู้ช่วย ซึ่งเคยอยู่กับข้าพเจ้า เวลาเป็นพล
ทหารบกประจำกองร้อยที่ ๒ กองพันทหารบกพาหนะ บางชื่อ ผู้ชื่อ ผู้มีครูช เป็นคน
อยู่ไม่ประจำ ถูกส่งไปช่วยปราบโรคตามหัวเมืองเสมอ ครั้งหนึ่งถูกส่งไปทาง จ.ว. นราธิวาส
กลับมาถึงบ้านวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๔๘๘ แจ้งว่าจำได้ว่าเวลานั้นนายต้อยยังมีมาอยู่กับ
ข้าพเจ้า

คนนั้นย้ายไปประจำอยู่ชยา เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๘ ภายหลังเมื่อคุณแม่
ถึงแก่กรรมแล้ว (คุณแม่ถึงแก่กรรมวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๔๘๘) ทำบุญ ๕๐ วันก็มาช่วยยืนยัน
ยืนยันว่านายต้อยอยู่กับคุณแม่ถึงแก่กรรมแล้ว และได้เห็นนอนกับนายแพ จันทรมยม หน้า
ห้องโถงหน้าห้องศพคุณแม่

ข้าพ
รอด
เหม
บ้าน
ออก
ข้าพ
เค
ตำ
กำกับ
นาย
เม
เม
เป็น
คุณ
บน
เสมอ

เหล่านี้เป็นการทักกลางเวลาที่นายตมอยู่บ้านข้าพเจ้า ซึ่งชดกับคำให้การของ
 ข้าพเจ้า ของ น.ส. กมล (หรือเจ๊) บุรุษชาติ ซึ่งให้การไว้ว่ามาอยู่ก่อนคุณแม่ถึงแก่กรรม
 ๗, ข้อที่จะทักกลางพยานปากกันได้อีกก็คือ ลักษณะบ้านของข้าพเจ้า ตอนระหว่าง
 วิวสังกะสีตอกโรงกระสาปนกับเรือนใหญ่หรือห้องรับแขก เมื่อก่อนคุณแม่ถึงแก่กรรมไม่
 เหมือนกับลักษณะในปัจจุบัน ข้าพเจ้าแน่ใจเหลือเกินว่า นายตและตำรวจหลงผิดว่าลักษณะ
 บ้านตอนนั้นคล้ายคลึงกับปัจจุบัน คงแปลกอยู่แต่เพียงมีห้องโถงหน้าห้องศพคุณแม่ซึ่งรอ
 ออกแล้ว

ที่แน่ใจเช่นนี้ เพราะเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๙๑ เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น.
 ข้าพเจ้ากลับจากไปประชุมกรรมการพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ที่มหาวิทยาลัย
 เคนมาแฉะที่วานไทยอุตสาหกรรม จะคุยกับนายสงวน ตระอรุณ พอดีอนกันลงนั่งกับนาย
 ตำรวจพาบุตรคนเล็กข้าพเจ้าไปตามข้าพเจ้าและรับข้าพเจ้ามาบ้าน ก็พบสาวจรและรองผู้
 กำกับการตำรวจโรงพักขณะสงครามกับเจ้าพนักงานพลเรือน ๒ คน อยู่ในบ้าน รออนุญาต
 ฉายรูปบ้านคุณแม่ และฉายโต๊ะเก้าอี้ในห้องรับแขก กับขอทำแผนที่ส่งเขไปด้วย

รุ่งขึ้นข้าพเจ้าจึงให้เด็กทำแผนที่บ้านไว้เช่นกัน โดยทำ ๒ แผ่น อธิบายให้เห็นว่า
 เมื่อก่อนคุณแม่ถึงแก่กรรมลักษณะบ้านเช่นพวกนี้ได้อย่างไร ห้องนี้อย่างไร อะไรตรงไหน
 มีประตูเข้าออกอย่างไร

ก่อนทำบุญ ๗ วันเริ่มวัดอะไร ระหว่างศพคุณแม่อยู่บ้านลักษณะบ้านเป็นอย่างไร
 เมื่อปลงศพแล้วมีลักษณะอย่างไร

ลักษณะบ้านเช่นวาน มีพยานยืนยันได้หลายคน เฉพาะคนภายนอกซึ่งไม่เกี่ยวข้อง
 เป็นญาติเลยก็มีพระสงฆ์วัดชนะสงคราม ซึ่งเคยมาเยี่ยมคุณแม่เมื่อคุณแม่เจ็บหนักเสมอ คือ
 คุณหญิงกับคุณตุ้ย เป็นต้น

๘. ห้องรับแขก ความจริงเคยจัดสับเปลี่ยนกัน คือห้องปัจจุบันกับห้องหน้ามุข
 บนเรือนหรือที่เฉลียงบันไดหน้ามุข

ห้องปัจจุบันคงจัดไว้เป็นห้องรับแขก แต่โดยคุณแม่ท่านปลุกโน้น เพ็ญชน
 เสมอ จึงบังแสงสว่างเสียหมด ยิ่งกว่านั้นทางคานหน้าต่างตรงนอกชานหน้าเรือนคุณแม่

ปัจจุบันยังเอาตุ่มนาตาลเอา ตุ่มนารับประทาน มาวางขามและสำหรับ ตักกับข้าวกับ
 เกาธสำหรับให้พระสงฆ์นั่งเวลาเย็น ต้องปิดหน้าต่างเสียเกือบหมด หน้าต่าง ๔ บานเปิด
 ไม่ได้เลย หน้าต่าง ๒ บานแรกจึงเปิดได้บานเดียว จึงมืดและร้อน ส่วนมากก็ปิดไว้ เปิด
 ระบายอากาศเฉลียงหน้ามุ้ง ต่อเมื่อมีหน้าต่างทางสภาไตรชน จึงจัดห้องหน้ามุ้งเป็นห้องรับแขก ห้อง
 ปัจจุบันอาศัยเก็บของบางอย่าง และให้คนที่มาอาศัยอยู่หลับนอนเป็นบางครั้งบางคราว

เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งที่ ๓ เดือน แข่งขันกับ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ใช้ห้อง
 หน้ามุ้งเป็นห้องรับแขก ม.ร.ว. เสนีย์และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ตอนออกหาเสียง ยังได้ชนพุกที่
 ห้องรับแขกหน้ามุ้ง

ห้องรับแขกปัจจุบัน เริ่มจัดเป็นห้องรับแขกตอนใกล้คุณแม่เจ็บหนัก เพราะคิดว่า
 ว่าพอถึงแก่กรรมจะขอห้องทรงวังทันที เมื่อขอแล้วก็จะสร้างใช้เป็นที่รับแขกโต

แต่ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าได้ให้การว่าห้องเดียว และรับนายปรีดีใน
 ห้องนี้ คุณหญิงก็ให้การว่าห้องเดียว น.ส. กมล ก็ให้การเช่นเดียวกัน

ในการที่พยานฝ่ายเราจะได้ให้การ เห็นจะต้องให้คล้อยตาม เพื่อบริษัทกันจน
 เกินไป

หลักฐานหักล้างพยาน

หลักฐานทั้งหมดที่เกยวแก่นายตน ข้าพเจ้าได้มอบและชี้แจงให้ผู้ที่ช่วยเหลือ
 ข้าพเจ้าทราบไว้หมดแล้ว

พยานและเด็กในบ้าน

๑. พยานที่ตำรวจเรียกไปให้ถ้อยคำ นอกจากข้าพเจ้าก็คือ คุณหญิง น.ส. กมล
 บุรุษชาติ นายเสถียร ศรยุทธเสนี

๒. ที่ตำรวจเรียกไปสอบถามแต่ไม่ได้คดีมี ๑ คน (เท่าที่ทราบ) คือ น.ส. ชิต ซึ่ง
 เป็นนา น.ส. ทองใบ ซึ่งเคยมาอยู่เป็นคนที่บ้านพร้อม ๆ กับ น.ส. ทองใบ เวลาไป
 เป็นลูกจ้างอยู่ที่โรงแรมนานกิง ตำรวจมาจับไปสอบถาม โดยเอารูปพวกเหล่านี้ให้ดูว่า รู้จัก

ใครบ้างไหม ? แต่คนปฏิเสธไม่รู้จัก ตำรวจให้ น.ส. ทองใบเกลี้ยกล่อมให้ช่วยปรับว่า
เด็กคนนั้นไม่ยอม แม่ น.ส. ทองใบจะบอกว่าตัวเขาเองได้เบียดเบียนละ ๓๐ บาท และเมื่อ
เรื่องเสร็จเขาจะให้เงินอีกหลายพันบาท น.ส. ชิตกลับตำ น.ส. ทองใบว่าเป็นคนอหังการ ไม่
รู้จักตน ข้ำไม่เอาตัวเอง

น.ส. ชิต นำเรื่องนี้จะมาบอกข้าพเจ้า แต่วันทมาบังเอิญมาพบนายตำรวจกำลัง
มาฉายรูปบ้านข้าพเจ้าเลยกลับ ต่อมาได้นำความไปเล่าแก่คนใช้ในบ้านลูกสาวคนโตข้าพเจ้า

๓. นายสอาด ประวาทะนาวิน คนรถข้าพเจ้าที่ไปกับข้าพเจ้า เมื่อวันที่ ๑๙
มิถุนายน ๒๔๙๑ ก็ถูกสอบสวน แต่คนปฏิเสธไม่รู้จำไม่ได้ เลยไม่จด

นายชน ประวาทะนาวิน น้องนายสอาด ประวาทะนาวิน ซึ่งข้าพเจ้ารับไปด้วย
ให้ช่วยแก้คดี ในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๙๑ ก็ถูกถาม และปฏิเสธจำไม่ได้และไม่สนใจ
ก็ไม่ได้จด

๔. น.ส. กมล บุรุษชาติ มีหน้าที่โดยปรกติ ซักผ้า รีดผ้า กวาดบ้านและทานา
รับแขกในบางคราว

๕. น.ส. ทองใบ มีหน้าที่ช่วยทำครัว ภรรยา นายสอาดเป็นแม่ครัว และทำ
ความสะอาดบ้านชั้นล่าง

๖. น.ส. ชิต ตอนต้นเป็นคนช่วยทำครัว ซักผ้า และทำความสะอาดบ้านชั้นล่าง
ตอนหลังเมื่ออุไรบุตรข้าพเจ้ามีเรือนแล้ว ยกให้ น.ส. ชิต เป็นคนใช้จนลาออกไป

๗. มีนางสุริน อีก ๑ คน ที่เคยอยู่ด้วยกันมากกับ น.ส. ทองใบ และ น.ส. ชิต
ไปอยู่เป็นลูกจ้างทวงวัดสวนพลู บ้านที่ น.ส. ทองใบไปอยู่ด้วย ข้าพเจ้ายังไม่ได้ไปพบ และ
ไม่ทราบวาทางตำรวจเรียกไปหรือไม่

๘. นายชน ประวาทะนาวิน เป็นเด็กรับใช้ทั่วไปอยู่ที่บ้าน แต่ภายหลังเมื่อฝาก
งานให้ทำก็ไม่ค่อยได้รับใช้ ตำรวจถาม มันปฏิเสธจำไม่ได้และไม่รู้เรื่องอะไรเลย

๙. ยังมีอีก ๒ คน อุไร บุตรข้าพเจ้ากับนายประจักษ์ สิทธิชัย บุตรเขย เวลาน
ไปอยู่บ้านนอกยังมีได้เรียกมาสอบถามเลย

๓๐. อีกคนหนึ่งคือก๊อคนายกระสินธุ์ ศรยุทธเสนี บุตรชายคนโตข้าพเจ้า
เวลานอนอยู่ในบ้านไม่ได้สอบถามเพราะส่วนมาก แยกกลับบ้านค้า ๆ เสมอ

นอกจากนี้ก็มีบุตรสาวสองคน คือ น.ส. ประจวบจิต ศรยุทธเสนี เวลานอนเป็น
นักเรียนห้อง ๘ จุฬาลงกรณ์ฯ น.ส. ประไพพิศ ศรยุทธเสนี เวลานอนเป็นนักเรียน ม. ๖
ราชินีล่าง เด็กชายพิชิต ศรยุทธเสนี นักเรียน ม. ๗ จุฬาลงกรณ์ฯ กับเด็กชายอึ้ง
ศรยุทธเสนี ม. ๓ อยู่กินนอน ร.ว. วิชาวุฒิชัย

นางบุญรอด ประวาทะนาถิน ภรรยานายสอาด ประวาทะนาถิน เหล่านี้ยังไม่ได้อ
ถามเลย เพราะกลัวเรื่องจะแพร่มากเกินไป

เกี่ยวกับตำรวจสันติบาลและพวกสอบสวน

ในวันที่สอบสวนนั้น พระพิณเจ้าข้าว่า เรื่องนี้อย่าเพิ่งแพร่งพรายให้ใครทราบ
และไม่ควรไปไหนมาไหนมากนัก ข้าพเจ้าก็บอกว่าการห้ามไปไหนมาไหนนั้นยาก เพราะ
ต้องออกไปหากิน

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๘๑ มาขอฉายรูปบ้านตามทบทนทักมาข้างต้นแล้ว

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๘๑ พระพิณเจ้าข้ามาหาที่บ้านตอนเช้า แต่ไม่พบ พบแต่
คุณหญิง พระพิณเจ้าข้า บอกคุณหญิงว่าเรียนข้าพเจ้าว่าอย่าตกใจเลย ได้ตกลงกับจอมพลแล้ว
คงเป็นพยานตามที่รับปากไว้ และได้ตัดพยานออก ๒ ปาก คุณหญิงถามว่า ตัดนายตี
หรือเปล่า พระพิณเจ้าข้าว่าไม่ใช่ แล้วบอกว่าวันหลังจะมาใหม่ แล้วก็ลากลับ

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๘๑ เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. พระพิณเจ้าข้า มาหาข้าพเจ้าพบ
กันก็แจ้งให้ฟังอย่างที่บอกกับคุณหญิง และแจ้งว่าได้เรียนจอมพลให้ช่วยงานให้ทำแล้ว
ข้าพเจ้าก็ขบใจ

ข้าพเจ้าจึงต่อว่า ๆ ให้ลบมิดเรื่อง ทำไมหนังสือพิมพ์เอาเรื่องไปลงอย่างครึก
โครมเช่นนั้น พระพิณเจ้าข้า ออกตบว่า เรื่องนี้เห็นจะเป็นพวกรัฐประหาร เพราะเมื่อเขาไปหา
จอมพลนั้น ได้เล่าเรื่องให้ฟัง ซึ่งมีพวกรัฐประหารอยู่ด้วย

ข้าพเจ้าว่า ส่วนคุณเขานั่นเขาบิตเป็นความลับกันไม่ใช่หรือ การที่ปล่อยให้
ออกไปผิด ๆ ถูก ๆ เช่นนั้นจะว่าอย่างไร พระพิณเจ้าข้า นิ่ง

ใ
ก
พ
ท
ส
มา
ถ
แ
ต
เ
ใ
ค
ใ
ช
แ
ช
ห
ค
อ
ใ
ต

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าต่อว่าเรื่องเขาตำรวจมากคอยอยู่หน้าบ้าน ใครไปก็ถาม ใครมากก็ถาม รู้สึกว่าความเต็มที ทำให้คนซุบซิบกันมากจน พระพินิจฯ บอกว่าที่เอามาไว้ ก็เพราะรักษาความปลอดภัยให้เท่านั้น ข้าพเจ้าก็ว่าใครจะมาทำร้ายข้าพเจ้าฯ ยังมองไม่เห็น พระพินิจฯ แก้วฯ ที่เอามากก็เพราะเกรงจะเป็นอันตราย

พอคืนวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๔๙๓ ก็มีข่าวทางวิทยุกระจายเสียงประกาศว่า การ ทมตำรวจไปรักษาตามบ้านพยานคนสำคัญ ๆ นั้น ก็โดยประธานกรรมการได้ชวนภรรยาสรรคตขอร้องให้จัด เพื่อรักษาความปลอดภัยให้

พอวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๔๙๓ หลวงแผ้วมาหา ซึ่งเวลานั้นนายสง่า วรรณดิษฐ์ มาเยี่ยมและมาคอยอยู่ก่อน พอหลวงแผ้วมา นายสง่าก็ลากลับ หลวงแผ้วฯ มาเยี่ยมถาม ถึงสุขทุกข์ก็เลยตอบว่าการทำงานหนังสือพิมพ์ลงข่าวนั้น ทำให้จิตใจไม่สงบ ต้องพยายามเก็บตัว และที่เขาตำรวจมากคอยเฝ้าบ้านก็เช่นเดียวกัน ได้ขอร้องให้งดเสียไม่ได้หรือ หลวงแผ้วฯ ตอบว่า ทางการเขาจัดการมารักษาความปลอดภัยให้ควรระยั้งดี บอกว่าถ้ามาชุมนุมอยู่ก็ไม่ เป็นไร แต่หนักนอย่างเปิดเผย ชนเด็กในบ้านมันกลัวความคนมากคอยเฝ้ามอง จึงเลยพูดว่า ความจริงนั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าคงไม่มีใครมาทำร้ายข้าพเจ้าแน่ เพราะแก่แล้ว ถูกทำร้ายตาย เสียก็ดี หลวงแผ้วฯ ก็หัวเราะต่อจากนั้นก็คุยกันถึงเรื่องอื่น ๆ ต่อไปสักครูก็ลากลับ

การมาของหลวงแผ้วฯ ข้าพเจ้าเข้าใจว่า คงจะมาดูสถานที่เพราะคน ๆ นี้ไม่เคย เข้ามาในบ้านข้าพเจ้าเลย

วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๙๓ เวลาบ่ายประมาณ ๑๕.๐๐ น. พระพินิจฯ หลวงแผ้วฯ และใครอีก ๒ คนไม่รู้จัก มาหาพระพินิจฯ เขาห้องรับแขกคนเดียว ปลดอยสามคนไว้ ข้างนอก นั่งอยู่ที่โต๊ะเรือนต้นไม้ ๑ คน อีก ๒ คนมีหลวงแผ้วฯ ด้วยเดินมาทางซ้านหน้า ห้องนายเสถียร (ห้องเดิมเรือนคุณแม่) พระพินิจฯ กระจิบว่า ขออนุญาตให้อัยการเขามา ดูสถานที่หน่อย แล้วกระจิบถามข้าพเจ้าว่า ต้องการจะทำงานองค์การใด จอมพลให้มาตาม องค์การทหารผ่านศึกเอาไหม ตอบว่าองค์การทหารผ่านศึกทราบว่ามีคนครบแล้ว คุณพระช่วย ไน้ตามวันหลังว่ามีองค์การใดจะทำได้บ้าง พระพินิจฯ ก็ว่าวันหลังจะมาส่งข่าว คุยกันพอ สิ้นควรก็ลากลับ

ในเวลาคุย เข่ถามซ่นว่ วนฉวยรูปไม่ติดเกอชยวตวน (ตวรมหน้ต่ง) ถม
ว่เกอชตวนต่งอูนนแลวหรือ ตอบว่ บงทกต่งต่งน บงทกต่งทงอถคณนง และ
ถมว่ทงรบแชนทงเดยวหรือ ตอบว่ เคยมทงเดยว

หนังสือพิมพ์

ตอนเชววนท ๒๒ มิถุนายน ๒๔๙๓ ถมเตกมบอถว่ชแชนทว่ ชวพเจกถง
ไปรบ จงทวบว่เม่นพวทหนังสือพิมพ์ บอถว่ทลวงมหาสททว่ ชวให้มถมว่ได้ทวบ
ว่กรรมกรตอบตวนเชยทว่ไปได้ส่วจรงหรือ ตอบว่ จรง แลวชวพเจกพดศบทว่
ไปเรยณคณทลวงทว่ยว่ อยวเขาไปลงเดย เพราะเม่นเรยทเม่มมกคลเกดจเดย แลวม
นงคลกลบ

รุ่งชนกมมาขอสมภษณอก ชวพเจกขอตวไม่รบ คนบอถกบเด็กจว่ ถ่มไม่ให้
พบ ถ่มลคคลคเลอนไปจ่มวว่ชวไม่ไดน ถมกบเด็กไปว่ตามใจ

ตอมกมบอทลวงคบบ ชวพเจกไม่รบเดยลคคบบเดยว
ทเกยวแกหนังสือพิมพ์มเพยงเทน

๓ สิงหาคม ๒๔๙๓

ศรยทชเสน

คำขอร้อง

ขอความเห็นใจครั้งสุดท้าย

ทชวพเจกรวมบวมบนทกนชน ก็เพอแสดงจรงและความบรสุทใจ มอบ
ให้แกมทชวพเจกมบชคระตวของชวพเจกให้ใจแก่เขา ให้เขาช่วยชจแรงจว่เม่นทตอง
เอาตวรอดเพราะเหตุใด ให้มทสมคจจะเบ็ดเมยเรยของชวพเจกให้เขาทวบ ทชวพเจกไม่
อจจะแกคความคลคเลอนในหนังสือพิมพ์เดชนะน ก็เพราะเม่นเรยทจ่มตองชนสคค
ไม่ชเรยอกรรมคว เรยอกรรมควหนังสือพิมพ์ลคคเลอน เรยอเม่นได้แต่เรยอน หาก
ลงแก อจทำให้คความคตทจ่มทกคจพยณสคคคทปรกบรชวพเจกเสยไป จงยอมทนง

คำให้การจำเลย

คดีหมายเลขคำที่ ๗๒๓๖/๒๕๑๓

ศาลแพ่ง

วันที่ ๒๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓

ความแพ่ง

ระหว่าง

นายปรีดี พนมยงค์ โดย นายวิชา กันตามระ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์	
บริษัทสยามรัฐ จำกัด	ที่ ๑
ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช	ที่ ๒
นายสำเนียง ชันธชวณะ	ที่ ๓
นายประจวบ ทองอุไร	ที่ ๔
นายประหยัด ศ. นาคะนาท	ที่ ๕

จำเลย

ข้าพเจ้า บริษัทสยามรัฐ จำกัด ที่ ๑ กับพวก จำเลย
เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย อาชีพนักหนังสือพิมพ์ เกิดวันที่ — เดือน — พ.ศ. ๒๔ —
อายุ — ปี อยู่บ้านเลขที่ อาคาร ๖ ถนนราชดำเนิน ตรอกหรือซอย — ใกล้เคียง —
ตำบลวัดบวรนิเวศร์ อำเภอ พระนคร จังหวัด พระนคร ได้ทราบคำฟ้องตลอดแล้ว
ขอให้การตามที่จะกล่าวต่อไป

ข้อ ๑. นอกจากจะให้การรับไว้โดยชัดแจ้งในคำให้การแล้ว จำเลยขอ
ปฏิเสธฟ้องของโจทก์ทั้งสิ้น ในคำให้การนี้ หากใช้คำว่าจำเลยให้หมายถึง จำเลย
ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, และ ๕

จำเลยยอมรับว่า โจทก์ได้มอบอำนาจให้นายวิชา กันตามระ ฟ้องคดีจริง

จำเลยที่ ๑ เป็นบริษัทจำกัด จัดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และเป็น
เจ้าของหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ จำเลยที่ ๒ เป็น
กรรมการ จำเลยที่ ๑ และมีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ได้ จำเลยที่ ๔ เป็น

บรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน และจำเลยที่ ๕ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ จำเลยที่ ๓ เป็นผู้เขียนบทความที่โจทก์ฟ้อง ข้อความตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๔ บางตอนพิมพ์ผิด ตก และไม่ครบถ้วนตามที่จำเลยที่ ๓ ลงพิมพ์ จำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ดังโจทก์ฟ้อง ส่วนจำเลยที่ ๒ เป็นผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันและสยามรัฐรายสัปดาห์ จำเลยที่ ๒ มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ เป็นไปตามกฎหมายที่บังคับให้ นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดต้องมีผู้กระทำการแทน จำเลยที่ ๒ ไม่ได้เป็นตัวการเซตจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนหรือเป็นเจ้าของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ มีผู้ถือหุ้นหลายคน และผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ไม่ได้เป็นเจ้าของจำเลยที่ ๑ ตามนิติอำนาจแต่ประการใด เพราะตามกฎหมายบุคคลคนเดียวจะเป็นเจ้าของบริษัทจำกัดไม่ได้ จำเลยที่ ๒ ไม่เห็นมีเหตุผลอะไรจะต้องเซตจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทน เพราะโดยลำพังจำเลยที่ ๒ ก็มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ อยู่แล้วในฐานะกรรมการ การตั้งบริษัทจำกัดเพื่อเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์นั้น เขาทำกันทั่วไปไม่ว่าในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ จำเลยที่ ๒ ไม่ได้เป็นตัวการผู้สนับสนุน, จ้าง, วาน, ใช้บังคับ, ยุยงส่งเสริมหรือด้วยวิธีการใดให้จำเลยที่ ๓, หรือที่ ๔ และ ๕ ลงบทความที่โจทก์ฟ้องเลย ในทางตรงกันข้าม ถ้าจำเลยที่ ๒ รู้ก่อนว่าจะมีบทความดังฟ้อง ลงในหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับแล้ว จำเลยที่ ๑ จะขอร้องไม่ให้นำบทความดังกล่าวลง เพราะขี้เกียจมีความกับโจทก์

การทำหนังสือพิมพ์นั้น ต้องการคนทำงานมาก ทำงานแข่งกับเวลา มีข่าวบทความเรื่องราวต่าง ๆ ลงมากมาย จำเลยที่ ๑ จึงต้องจ้างให้จำเลยที่ ๔ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน และจำเลยที่ ๕ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์

สยามรัฐรายสัปดาห์ รับผิดชอบหนังสือที่ตนเป็นบรรณาธิการ นอกจากนั้นจำเลยที่ ๑
 ยังเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ชาวกรุง ซึ่งก็มีบรรณาธิการรับผิดชอบต่างหาก หนังสือ
 แต่ละฉบับจึงมีบรรณาธิการรับผิดชอบตามความเป็นจริงและตามกฎหมายอยู่แล้ว จำเลย
 ที่ ๒ มีงานส่วนตัว ธุรกิจและงานกุศลมากมาย บางครั้งก็ไม่ได้มาโรงพิมพ์เป็น
 เวลานานๆ เมื่อจำเลยที่ ๒ ไม่ได้มีส่วนรู้เห็น จึง วน สมคบ ใช้ บังคับ ขู่ขง
 ส่งเสริมหรือวิธีการอื่น อันเป็นการกระทำเป็นตุ๊กตาให้จำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕
 ลงบทความตามที่ฟ้อง จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของจำเลยทั้ง ๓
 นอกจากนั้น โจทก์มิได้ฟ้องว่า จำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ เป็นลูกจ้างทำงานตามทาง
 ทางการเมืองของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบ

จำเลยขอต่อสู้ในข้อกฎหมายว่า ฟ้องของโจทก์ในข้อหนึ่ง หน้า ๒ นี้เคลือบ
 กลุม ไม่แสดงข้อหาโดยชัดแจ้ง ข้อเท็จจริงที่ขมมาขัดแย้งกัน ไม่รู้ว่าโจทก์จะเอา
 อย่างเป็นไฉน เช่นเริ่มต้นกันว่า จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบในการกระทำของจำเลยที่ ๒,
 ๓, ๔, และ ๕ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐, ๘๒๑, และ
 ๑๑๖๗ แต่วรรคต่อมา โจทก์กลับกล่าวอ้างข้อเท็จจริงขมมาอีกว่า จำเลยที่ ๒ เชิด
 จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทน เป็นเจ้าของบริษัทสยามรัฐ จำกัด จำเลยที่ ๑ โดยนิติกรรม
 อำพราง จำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบการกระทำของจำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ ในฐานะ
 เป็นตุ๊กตา จึง วน ใช้ บังคับ ขู่ขง ส่งเสริมและด้วยวิธีการอื่น

ข้อ ๒. จำเลยที่ ๓ ยอมรับว่าเป็นผู้เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์สยาม-
 รัฐรายวันฉบับลงวันที่ ๑ ส.ค. ๒๕๑๓ ภายใต้อำนาจชื่อว่า “แ่งคิดจากข่าว” โดย
 ใช้นามปากกาว่า ส.ธ.น. จึง จำเลยที่ ๑, ๒ และ ๕ ไม่ได้สมคบหรือรู้เห็นการ
 เขียนบทความนี้ จำเลยที่ ๓ เขียนแล้วส่งให้จำเลยที่ ๔ พิจารณา จำเลยที่ ๔ จึง
 นำไปลงพิมพ์ จำเลยที่ ๓ และ ๔ เห็นว่า บทความที่พิมพ์เป็นความจริงที่ปรากฏ

อยู่ในสำนวนคดีสวรรคต ในสำนวนคดีดังกล่าวนี้ได้กล่าวไว้ชัดว่า โจทก์เป็นผู้
 ต้องหาในคดีสมคบกันปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ และ
 คำพิพากษาของศาลฎีกา ก็ได้ลงโทษจำเลยทั้งสามในสำนวนคดีดังกล่าว ในสำนวน
 คดีสวรรคตได้กล่าวไว้โดยชัดแจ้งว่า โจทก์ได้หลบหนีคดีไปจริงและบัดนี้คดีขาด
 อายุความแล้วจริง จำเลยที่ ๓ และ ๔ เรียกโจทก์เป็นผู้ต้องหา คำว่าผู้ต้องหา
 ประมวลกฎหมายวิอาญา หมายถึงบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด แต่ยังมีได้
 ถูกฟ้องต่อศาล จำเลยที่ ๓ และ ๔ ใช้คำว่าผู้ต้องหากับโจทก์ ก็ใช้ในความหมาย
 ดังกล่าว และบุคคลทั่วไปก็เข้าใจดีว่า คำว่าผู้ต้องหาหมายความถึงจำเลยที่ ๓
 และที่ ๔ กล่าวไว้ และไม่มีกฎหมายฉบับไหนของประเทศไทยบัญญัติคุ้มครอง
 โจทก์เป็นพิเศษว่า เรียกโจทก์เป็นผู้ต้องหาแล้วต้องเป็นละเมิด โจทก์เข้าใจประ-
 มวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๒ ผิด ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 มาตรา ๔๒๒ ต้องมีกฎหมายที่ประสงค์เพื่อจะป้องกันบุคคลอื่น ๆ ผู้ใดฝ่าฝืนท่าน
 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้นั้นเป็นผู้ผิด และเมื่อไม่มีกฎหมายดังกล่าวมาป้องกัน
 สิทธิของโจทก์ ส่วนปฎิญาณศาลกล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนนั้น จำเลยไม่รู้ว่ไทย
 เป็นภาคีด้วยหรือเปล่า ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นภาคี ก็ยังไม่ทำให้ปฎิญาณเป็น
 กฎหมายและข้อความในปฎิญาณจะมีประการใด จำเลยก็ไม่ทราบ หลักกฎหมาย
 ทั่วไปที่โจทก์ว่าไม่มี

จำเลยที่ ๓ และ ๔ ลงบทความไปเพื่อติดขัดด้วยความสุจริต ก่อนที่จำเลย
 ที่ ๓ จะเขียนบทความดังกล่าวได้มีข่าวปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ว่า มีสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎรพรรครัฐบาล ๑๐ คน ร่วมกันยื่นญัตติด่วนให้เชิญโจทก์กลับเมือง
 ไทย เป็นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และเจรจาแสวงหาสันติกับจีนแดง
 เพราะจีนแดงนับถือโจทก์ จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เห็นด้วยความสุจริตว่า ประเทศ
 ไทยปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และโจทก์ก็เคยเป็นผู้ต้องหาในคดี
 สวรรคต ถูกกล่าวหาว่าสมคบกับจำเลย ซึ่งศาลฎีกาได้ลงโทษจำเลยทั้ง ๓ แม้คำ

อ
 ๒
 ๓
 ๔
 ๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐

พิพากษาของศาลจะมีได้พิพากษาลงโทษโจทก์ เพราะเหตุโจทก์มิได้เป็นจำเลยในคดีก็ตาม คำพิพากษาของศาลก็พาดพิงถึงโจทก์ ว่าเป็นผู้สมคบให้มีการปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๘ จำเลยที่ ๓ และ ๔ จึงเห็นโดยสุจริตว่า ไม่เห็นด้วยที่จะเชิญบุคคลในฐานะเช่นโจทก์มาเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล

ฟ้องของโจทก์กล่าวว่า โจทก์มิได้หลบหนีคดีสวรรคตนั้นไม่เป็นความจริงตามสำนวนคดีสวรรคตมีกล่าวไว้ชัดแจ้งว่า โจทก์หลบหนีคดี ที่โจทก์ว่ารัฐบาลในขณะนั้นไม่เอาเรื่องโจทก์ จำเลยไม่ทราบ แต่ถึงอย่างไรคดีสวรรคตเจ้าพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีต่อศาลอาญา โจทก์กล่าวว่าโจทก์เดินทางสถานทูตทหารเรือสัปดาห์ไปต่างประเทศได้ เพราะความช่วยเหลือของบุคคลในสถานทูตอังกฤษและอเมริกา ถ้าโจทก์ทำผิดจริง สถานทูตทั้งสองคงไม่ช่วย จำเลยเห็นว่าขณะที่สถานทูตทั้งสองช่วยโจทก์นั้น โจทก์ยังมีได้ตกเป็นผู้ต้องหาของทางราชการ และยังไม่มีการออกหมายจับโจทก์ ถ้าโจทก์ตกเป็นผู้ต้องหาแล้วสถานทูตทั้งสองคงไม่ช่วยโจทก์แน่ และการที่สถานทูตประเทศใดช่วยเหลือบุคคลใดก็ไม่ได้เป็นการพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ เพราะสถานทูตต่างประเทศไม่ใช่สถาบันที่จะมาชี้ขาดหรือรับรองว่าใครเป็นคนผิดหรือถูกได้

ข้อ ๓. ฟ้องของโจทก์ข้อ ๒ ที่ว่าจำเลยที่ ๒ กับพวกได้สร้างพยานหลักฐานเท็จขึ้นใส่ความโจทก์เรื่องคดีสวรรคต โดยมุ่งแก้แค้นที่จำเลยที่ ๒ และพรรคการเมืองที่จำเลยที่ ๒ ร่วมอยู่ แพ้การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา จำเลยขอต่อสู้ว่า คำว่าพวกนั้นมีได้หมายความว่าถึงจำเลยที่ ๑, ๓, ๔, และ ๕ ถ้าหมายความว่าถึงจำเลยที่ ๑, ๓, ๔, และ ๕ จำเลยทั้งสี่ขอให้การสู้คดีว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคล ส่วนจำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ ไม่เคยมีอะไรเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ จำเลยที่ ๒ และจำเลยคนอื่นๆ ไม่เคยมีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีสวรรคตเลยไม่

ว่าเป็นเจ้าพนักงานเองในฐานะส่วนตัวจำเลยหรือผู้อำนาจบังคับบัญชาเจ้าพนักงาน
 สอบสวนในคดีสวรรคต อันจะเป็นเหตุให้ทำหลักฐานเท็จได้ หรือให้คณะกรรมการ
 สอบสวนทำตามต้องการของจำเลย พรรคประชาธิปัตย์ขณะนั้นก็มีฐานะเป็นพรรค
 การเมืองอยู่ และบุคคลที่เป็นนักการเมืองในพรรคประชาธิปัตย์ ขณะที่จำเลยที่ ๒
 ร่วมอยู่ก็ยังมีชีวิตอยู่ ถ้ามีใครทำผิดต่อโจทก์จริง โจทก์ก็ควรฟ้องบุคคลนั้น การ
 ที่ใช้คำว่าพวกเฉย ๆ จำเลยที่ ๒ ไม่มีทางรู้ว่าใครบ้าง การที่พรรคประชาธิปัตย์แพ้
 การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นเรื่องธรรมดาในทางการเมือง เพราะพรรคประ-
 ชชาติปัตย์เป็นพรรคที่เสียเสียงน้อยกว่าพรรคการเมืองที่สนับสนุนโจทก์ พรรคประชา
 ชาติปัตย์เล่นการเมืองมากเกินไปอยู่ตลอดเวลา ไม่เห็นมีเหตุอะไรจะต้องไปจับแค้น
 โจทก์ และขณะนั้นก็เป็นพรรคการเมืองที่แพ้

เมื่อในหลวงรัชกาลที่ ๘ สวรรคตนั้น จำเลยที่ ๒ ในฐานะเป็นนักการเมือง
 ก็จำเป็นต้องแสดงความเห็นบ้างเพราะในหลวงสวรรคตที่องค์จะทำนึ่งเฉยได้อย่างไร
 และการแสดงความคิดเห็นของจำเลยที่ ๒ ก็อยู่ภายในกรอบของกฎหมาย ถ้า
 จำเลยที่ ๒ ทำผิดกฎหมาย โจทก์ในขณะนั้นก็มีอำนาจมาก ควรจัดการจำเลยที่ ๒
 กับพวกตามกฎหมายเสีย

จำเลยที่ ๒ หรือจำเลยคนใดในคดีนี้ไม่เคยใช้ จ้าง วาน ยุง ส่งเสริมให้
 บุคคลใดร้องตะโกนคำโจทก์ในโรงภาพยนตร์ว่า “ปรีดีฆ่าในหลวง” เลย จำเลย
 จำได้ว่า เมื่อมีการร้องตะโกนในโรงภาพยนตร์ว่า “ปรีดีฆ่าในหลวง” ตำรวจได้
 ทำการจับกุมผู้ต้องสงสัยไปหลายคน แต่จำเลยที่ ๒ และจำเลยทุกคนในคดีนี้ไม่
 เคยถูกจับหรือถูกเจ้าพนักงานตำรวจสอบถามในข้อหาเลย

การบรรจุพระพินิจชนคดีเข้ารับราชการอีก เป็นเรื่องของรัฐมนตรมหาไทย
 ขณะนั้น จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมคณะรัฐบาลกับนายควง อภัยวงศ์ หลังจากที่เกิดรัฐ
 ประหาร จำเลยที่ ๒ เป็นเพียงรัฐมนตรีลอย การเป็นเพียงรัฐมนตรีลอยก็น่าจะ

เ
 ท
 ใ
 น
 ใ
 วั
 ระ
 เป
 จำ
 สำ
 และ
 เกย
 โจ
 การ
 ทร
 พระ
 กับ
 โจ
 เรอ

เป็นเครื่องพิสูจน์อย่างที่ว่า จำเลยที่ ๒ ไม่มีอิทธิพลมากในคณะรัฐมนตรี ถ้าจำเลยที่ ๒ มีอิทธิพลแล้ว คงได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำคัญ ส่วนจำเลยคนอื่นไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับพรรคประชาธิปไตยเลย

ที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๒ กับพวกได้รับมอบหมายให้สอบสวนคดีสวรรคตนั้นเป็นเท็จ จำเลยที่ ๒ หรือจำเลยทุกคนในคดีนี้ไม่เคยมีหน้าที่ในการสอบสวนไม่ว่าในความเป็นจริงและทางกฎหมายเลย

ส่วนหลวงชาติตระการโกศล อธิบดีตำรวจสมัยนั้น จะออกหมายจับโดยวิธีการอย่างไร จำเลยไม่เห็นเกี่ยวข้องกับจำเลย

ฟ้องข้อ ๒. ก. ในส่วนที่ว่าจำเลยที่ ๒ กับพวกได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ระหว่างที่โจทก์อยู่สิงคโปร์ว่า ผู้ที่ไปกับโจทก์และผู้อารักขาโจทก์ที่สิงคโปร์บางคนเป็นผู้ลอบปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๘ นั้น เป็นความเท็จ จำเลยที่ ๒ หรือจำเลยทุกคนไม่เคยให้สัมภาษณ์ดังกล่าว ส่วนคำว่าพวกนั้น จำเลยไม่รู้ว่าเป็นใครสำหรับเรื่องรัฐบาลไทยขอให้รัฐบาลที่สิงคโปร์ ขอให้จับร้อยตำรวจเอกเฉียบ ชัยสงค์ และสิบตำรวจตรีชม แสงเงิน นั้น จำเลยที่ ๒ และจำเลยอื่นไม่เคยรู้เรื่องและเกี่ยวข้องกับด้วย ถ้าจะมีการขอส่งตัวบุคคลทั้งสองต้องเป็นเรื่องคดีสามัญ ชงในขณะที่โจทก์มีอำนาจ มีคนได้ถูกฆ่าตายและถูกทำร้ายเนื่องจากเหตุผลทางการเมือง

ข้อ ๔. ฟ้องของโจทก์ที่ว่า เมื่อจำเลยที่ ๒ กับพวกไม่สามารถทำตามแผนการนั้นได้ จึงใช้วิธีทำหลักฐานเท็จข่มขู่บุคคลให้เป็นพยานเท็จเพื่อให้พระยาศรยุทธเสนีให้การว่า โจทก์และนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ร่วมมือกันปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ และเมื่อพระยาศรยุทธเสนีปฏิเสธ พระพิณิจชนคดีกับพวกก็ใช้วิธีเสกสรรคดีผู้ต้องหาขึ้นใหม่ โดยขู่เชิญให้พระยาศรยุทธเสนีให้การว่า โจทก์กับนายเฉลียว ปทุมรส นายจิต สิงห์เสนี นายบุศย์ บัณฑวีรินทร์ และเรือเอกวัชรชัย ชัยสิทธิเวช ร่วมมือกันปลงพระชนม์

จำเลยที่ ๒ และจำเลยทุกคนในคดีนี้ขอให้การว่า โจทก์ใช้คำว่าจำเลยที่ ๒ กับพวกนั้น ถ้าคำว่าพวก ในที่นี้หมายความว่าถึงจำเลยอื่นในคดีนี้ จำเลยทั้งหมดขอให้การปฏิเสธว่า จำเลยทั้งหมดไม่เคยเป็นเจ้าพนักงานสอบสวนคดีสวรรคต ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีนี้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม คดีสวรรคตสอบสวนโดยคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งประกอบด้วยตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ๔๔ คน เมื่อสอบสวนเสร็จแล้วก็ส่งสำนวนสอบสวนให้พนักงานอัยการ พนักงานอัยการคดีสวรรคตคือ หลวงอรรถปรีชาชุนุปการ ก่อนจะส่งฟ้องหลวงอรรถปรีชาชุนุปการ ก็ได้เรียกพยานสำคัญไปสอบถามก่อนที่จะตัดสินใจสั่งฟ้องคดี ให้ความเป็นธรรมแก่พยานทุกคน เมื่อคดีสู่ศาลแล้วก็ได้พิจารณาคดีตามกฎหมายเปิดเผยต่อหน้าประชาชน จำเลยในคดีสวรรคตทุกคนแต่งทำนายมาแก้ต่าง จนในที่สุดศาลได้ตัดสิน จำเลยทุกคนในคดีนี้ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าวเลย และไม่มีทางไปขู่เชิญหรือทำพยานเท็จได้

สำหรับพระพินิจชนคดีนั้น บัดนี้ได้ถึงแก่กรรมไปเมื่อไม่นานมานี้ ถ้าโจทก์เห็นว่าพระพินิจชนคดีขู่เชิญทำพยานเท็จอันทำให้โจทก์ต้องเสียหาย โจทก์ก็ควรฟ้องพระพินิจชนคดีเป็นจำเลย ซึ่งโจทก์ย่อมทำได้ตามกฎหมาย โจทก์เองแม้อยู่ถึงบักกิ่งก็เคยฟ้องคดีมาแล้ว โจทก์มากล่าวหาพระพินิจชนคดีในคดีนี้ โดยคนเขาตายไปแล้ว ไม่มีโอกาสมาสู้คดีเพื่อพิสูจน์ตนเองได้ มันสมควรและยุติธรรมแล้วหรือ ถูกต้องตามหลักกฎหมายทั่วไป และสิทธิมนุษยชนที่โจทก์อ้างมาในฟ้องหรือ ขณะนี้เจ้าพนักงานตำรวจคนหนึ่งที่สอบสวนคดีสวรรคตก็ยังมีชีวิตอยู่ โจทก์ชอบที่จะฟ้องเขาได้ ถ้าเขาทำผิดจริง หรือถ้าคำพิพากษาไม่ถูกต้องประการใด โจทก์ก็เป็นนักกฎหมาย โจทก์ควรหาทางแก้ไขเอาเองไม่เห็นมีเหตุอะไร จะต้องเอาจำเลยเป็นเครื่องมือพิสูจน์ในสิ่งที่จำเลยไม่รู้เห็นหรือมีส่วนกระทำด้วย

จำเลยเห็นว่า ตามที่โจทก์กล่าวหาพระพินิจชนคดีขู่เชิญพระยาศรยุทธเสน ให้เกิดความกลัว ต้องให้การตามที่พระพินิจชนคดีกับพวกต้องการนั้น ไม่น่าจะเป็นไปได้ ดังเหตุผลจำเลย ขอกราบเรียนโจทก์ดังนี้

๑. พระยาศรยุทธเสนนี้เคยเป็นนายทหารเรือถึงพลเรือตรี หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ พระยาศรยุทธเสน เคยเป็นผู้บัญชาการทหารเรือ เคยเป็นรัฐมนตรีร่วมกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม และโจทก์ ส่วนพระพินิจชนคดีเป็นเพียงรองอธิบดีกรมตำรวจ และขณะที่พระยาศรยุทธเสนถูกสอบสวน รัฐบาลนายควงได้ลาออก ขณะสอบสวนพระยาศรยุทธเสน จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โจทก์เองก็กล่าวไว้ในฟ้องว่า รัฐบาลต่อจากนายควงไม่เอาเรื่องโจทก์เกี่ยวกับคดีสวรรคต ฉะนั้น พระพินิจชนคดีเป็นเพียงรองอธิบดีกรมตำรวจ ไม่ได้เป็นผู้ร่วมก่อรัฐประหารกับเขา และรัฐบาลนายควงซึ่งมีส่วนแต่งตั้งพระพินิจชนคดีเป็นรองอธิบดีกรมตำรวจก็ถูกออกไป โดยถูกบังคับให้ออก เป็นธรรมดาพวคนายควงและจอมพล ป. ต้องเกิดขัดใจกัน พระพินิจชนคดีนี้รู้ความจริงในข้อนี้ คงไม่กล้าไปขู่เชิญหรือทำพยานเท็จแต่ประการใด เพราะถ้าพระยาศรยุทธเสนไปฟ้องจอมพล ป. หรือรัฐมนตรีมหาดไทยหรืออธิบดีกรมตำรวจ พระพินิจอาจต้องถูกลงโทษ มองดูในแง่ของพระยาศรยุทธเสน พระยาศรยุทธเสนเคยเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และมีพรรคพวกอยู่มาก ถ้าคนมาข่มเหงเช่นนั้น พระยาศรยุทธเสนต้องร้องเรียนผู้ใหญ่ในทางราชการเป็นแน่

๒. เมื่อเจ้าพนักงานสอบสวน สอบสวนเสร็จ ได้ส่งสำนวนให้เจ้าพนักงานอัยการหลวงอรรถปรีชาชานุการ รักษาการแทนอธิบดีกรมอัยการ และเจ้าพนักงานอัยการชั้นผู้ใหญ่ได้เรียกพระยาศรยุทธเสนไปสอบถาม หลวงอรรถปรีชาชานุการ ซึ่งเป็นทนายคนดีว่าเป็นคนซอสดีและคนดีที่สุดคนหนึ่ง ได้แจ้งให้พระยาศรยุทธเสนรู้ว่า ต้องการให้ความเป็นธรรมไม่ว่าตำรวจสอบสวนมาดีหรือเปล่ายังบอก กับพระยาศรยุทธเสนว่า อัยการนั้นมีอำนาจมากกว่าเจ้าพนักงานสอบสวน

จะส่งฟ้องหรือไม่ก็ได้ จะเอาใครมาเป็นพยานก็ได้ ถ้าพระยาศรยุทธเสนีถูกบังคับ
 ให้การเท็จ พระยาศรยุทธเสนีก็น่าจะบอกความจริงแก่หลวงอรรถปริษาขลุการ
 และอัยการคนอื่น ๆ ไป พระยาศรยุทธเสนีก็หาได้ทำไม่

๓. การพิจารณาคดีสวรรคตนั้นกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าประชาชน มี
 พยานรู้เห็นเหตุการณ์ไปให้การมากมายหลายคน ยิ่งไปกว่านั้นคุณหญิงภริยาพระยา
 ศรยุทธเสนี และ น.ส.กมล หลานสาวของพระยาศรยุทธเสนีก็ไปให้การเป็นประ
 โยชนกับจำเลยในคดีสวรรคต ถ้าพระยาศรยุทธเสนีถูกขู่บังคับจริงดังใจทักว่า คุณ
 หญิงภริยาพระยาศรยุทธเสนีคงไม่กล้าไปให้การต่อศาลเพื่อประโยชน์ของฝ่ายจำเลย
 และขณะทำการสอบสวน พระยาศรยุทธเสนีต้องการพบคุณหญิงภริยา พระพิณจ
 ษณคดีก็ไปตามมาให้ เมื่อสอบสวนเสร็จพระพิณจษณคดีชวนพระยาศรยุทธเสนีไป
 กินข้าวที่ราชวงศ์ พระยาศรยุทธเสนีก็ไปกินข้าวกับเขาด้วย โดยเฉพาะเวลาต่อมา
 พระยาศรยุทธเสนีขาดเงิน ก็ไปขอยืมจากพระพิณจษณคดี ถ้าพระพิณจษณคดี
 ขู่เชิญพระยาศรยุทธจริง พระยาศรยุทธเสนีคงเกลียดชังพระพิณจษณคดี ไม่อยาก
 ยืมเงินให้เป็นบุญคุณกันหรือยอมไปกินข้าวด้วย

พระยาศรยุทธเสนีรู้ว่า ระหว่างสอบสวนนั้น มีตำรวจสันติบาลสอดรอย
 ตามพระยาศรยุทธเสมอ พระยาศรยุทธเสนียังกล้าทำบันทึกเพื่อส่งให้แก่หลวง
 อรรถกิติกำจร ซึ่งเป็นน้องชายโจทก์ และยังกล้านำบันทึกไปให้นายหลุย พนมยงค์
 น้องชายโจทก์แถวหัวลำโพงอีก ถ้าพระยาศรยุทธเสนีกลัวจริงคงไม่กล้าทำ

๔. ฟ้องของโจทก์กล่าวว่า พระพิณจษณคดีกับพวกขู่ให้พระยาศรยุทธเสนี
 ให้การว่า โจทก์กับนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ สมคบกันปลงพระชนม์ในหลวงรัช
 กาลที่ ๘ แต่พระยาศรยุทธเสนีไม่ยอม ข้อนั้นเป็นเท็จตามบันทึกของพระยาศรยุทธ
 เเสนี พระพิณจษณคดีเพียงถามว่า นายทองอินทร์เคยมาบ้านพระยาศรยุทธเสนี

หรือเปล่า พระยาสรยุทธเสนีบอกว่าไม่เคยมาและไม่ค่อยถูกกัน ไม่มีข้อความตอนใดที่กล่าวไว้ว่า พระพิณิจชนคดีขู่เชิญตั้งโจทก์กล่าวไว้ในฟ้อง ถ้ามีการขู่กันจริง พระยาสรยุทธเสนีจะเลือกกล่าวได้อย่างไร

๕. พระยาสรยุทธเสนีเคยมาให้การในคดีดำที่ ๒๐๓๘/๒๕๑๐ ระหว่างท่านผู้หญิงพูนสุข พนมขงค์ โจทก์ นางนงเยาว์ จำเลย คดีนี้คำพยานของพระยาสรยุทธเสนีไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นของคดีเลย และศาลก็ไม่ได้หยิบยกเอามาวินิจฉัยด้วย พระยาสรยุทธเสนีเคยเป็นรัฐมนตรีร่วมกับโจทก์ เคยร่วมพรรคการเมืองที่สนับสนุนโจทก์ เคยเป็นประธานพฤษภษาขณะโจทก์มีอำนาจทางการเมือง โจทก์เคยไปบ้านแต่ทนายจำเลยถามว่าเคยคุยกันหรือเปล่า ทั้งเรื่องการเมืองและเรื่องส่วนตัว พระยาสรยุทธเสนีบอกว่า ไม่เคย ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้ จำเลยเห็นว่าบันทึกของพระยาสรยุทธเสนีไม่น่าจะเป็นไปได้ อาจเป็นเรื่องที่พระยาสรยุทธเสนีเขียนเพื่อเอาใจโจทก์ โดยคิดว่า โจทก์อาจกลับเข้ามาใช้อำนาจอีก จะได้มีโอกาสเป็นใหญ่เป็นโตอีกเหมือนเดิมก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับจำเลย

ข้อ ๕. โจทก์กล่าวในฟ้องว่า อายุความคดีสวรรคตหมดแล้ว โจทก์ก็ยังไม่กลับเมืองไทยไม่ได้เพราะรัฐมนตรีผู้อำนาจบางคน และตำรวจจะจับกุมโจทก์และก่อนนพรคพวกของโจทก์ ก็ถูกฆ่าตายไปหลายคน จำเลยเห็นว่า เรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับจำเลยใครเป็นคนฆ่าพรคพวกของโจทก์มีคดีปรากฏในศาล ส่วนรัฐมนตรีผู้อำนาจคนใดในขณะนั้นกับตำรวจจะจับโจทก์ ถ้าโจทก์เห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ โจทก์ควรฟ้องเอาความกับบุคคลเหล่านั้น

ข้อ ๖. ข้อความในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันที่โจทก์ยกอ้างมาในฟ้องข้อ ๓ นั้น จำเลยที่ ๓ ได้เขียนลงพิมพ์จริง แต่จำเลยที่ ๓ และที่ ๕ เห็นว่าจำเลยที่ ๓ เขียนดิชมด้วยความสุจริตใจ จำเลยที่ ๓ ไม่เห็นควรที่จะมาเป็นทพริษาของรัฐบาลและโจทก์เป็นผู้ต้องหาสมคบปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๘ ไม่เคยเขียนว่าโจทก์เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ คำว่าศัตรูต่อราชบัลลังก์ เป็นคำที่ขยายคำว่า

คดี ซึ่งหมายความว่า คดีสวรรคตเป็นคดีที่เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ และจำเลยที่ ๓ กล่าวไว้ว่า โจทก์เคยเป็นผู้ต้องหาในคดีดังกล่าว คำว่าผู้ต้องหาหมายความว่าความหมายประการใด จำเลยได้อธิบายไว้แล้ว จำเลยที่ ๓ ไม่เคยกล่าวว่า โจทก์เป็นผู้สมคบปลงพระชนม์ ในหลวงรัชกาลที่ ๘ และศัตรูต่อราชบัลลังก์

โจทก์กล่าวในฟ้องว่า โจทก์เป็นคนเสนอต่อรัฐสภา ซึ่งสมาชิกส่วนมากที่สุดของรัฐสภา เป็นฝ่ายสนับสนุนโจทก์นั้น ให้อัญเชิญสมเด็จพระอนุชาให้ทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๕ องค์ปัจจุบัน ครั้นแล้วในวันนั้นเอง โจทก์ได้นำประธานและรองประธานรัฐสภา พร้อมกับคณะรัฐมนตรีอัญเชิญสมเด็จพระอนุชาขึ้นทรงราชย์ดังกล่าวแล้ว โจทก์จึงขอประทานเสนอศาลว่า การที่โจทก์บำเพ็ญโดยสุจริตนี้มิใช่เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ ตามที่จำเลยและพวกใส่ความโจทก์ เพราะในสมัยนั้นโจทก์ได้รับความสนับสนุนจากสมาชิกส่วนมาก ถ้าหากโจทก์เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์หรือระบบมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญแล้ว ก็ไม่เป็นการยากที่โจทก์จะกระทำตามที่จำเลยและพวกใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์

จำเลยเห็นว่า ข้อความดังกล่าวแล้วแสดงชัดในตัวของมันเองว่า โจทก์สำคัญอำนาจตนเองผิดขนาดนั้นเป็นอันตราข้อย่างยิ่ง ในหลวงรัชกาลที่ ๘ ขึ้นครองราชย์ก็เป็นไปตามกฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ โจทก์ไม่มีทางเลือกที่จะอัญเชิญใครครองราชย์ได้ ผู้แทนแห่งรัฐสภาสมัยโจทก์นั้น ก็สนับสนุนตามนโยบายที่โจทก์ได้แถลงไว้และภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดไว้แน่ชัดว่า การปกครองต้องเป็นการปกครองระบบที่พระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ โจทก์ไม่มีทางเลือกราชบัลลังก์ โดยอาศัยเสียงสนับสนุนจากผู้แทนแห่งรัฐสภา

ข้อ ๑. จำเลยที่ ๓ ได้เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๓ จริง ก่อนลงพิมพ์จำเลยที่ ๓ ได้ส่งบทความให้จำเลยที่ ๕ และจำเลยที่ ๕ ได้นำลงพิมพ์ไปจริง ส่วนจำเลยที่ ๑, ๒, และ

๔ มิได้มีส่วนรู้เห็นหรือสมคบกันตามที่โจทก์ฟ้อง จำเลยที่ ๓ มิได้ยื่นหรือเขียนข้อความตอนไหนเลยว่า โจทก์เป็นผู้สมคบในการปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๙ จำเลยที่ ๓ ใช้คำว่า ผู้ต้องหาทุกครั้ง ส่วนคำว่าศัตรูต่อราชบัลลังก์นั้น จำเลยที่ ๓ ใช้ต่อท้ายจากคำว่า คดีปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์หมายถึงคดี มิได้หมายความว่าถึงตัวโจทก์ ฟ้องของโจทก์คัดข้อความมาผิด ไม่ตรงตามที่จำเลยที่ ๓ เขียนและลงพิมพ์ ความจริงข้อนี้เห็นได้ง่ายจากบทความที่จำเลยที่ ๓ ได้เขียนลงในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน และข้อความที่จำเลยที่ ๓ เขียนลงพิมพ์เป็นความจริงปรากฏอยู่ในสำนวนคดีสวรรคต และคำพิพากษาของศาลตั้งให้การมาแล้ว หากศาลจะฟังว่า จำเลยที่ ๓ ว่าโจทก์เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ จำเลยที่ ๓ ก็เห็นไม่เป็นการใส่ความหรือละเมิดต่อโจทก์แต่ประการใด แม้โจทก์จะมีได้เป็นจำเลยในคดีสวรรคต แต่การกระทำของโจทก์ที่ได้สมคบกับจำเลยในคดีอีก ๓ คน ก็ได้มีการพิสูจน์ในศาล และในที่สุดศาลได้พิพากษาลงโทษจำเลยทั้ง ๓ ข้อความดังกล่าวจึงเป็นความจริง จากคำพิพากษาและสำนวนคดี

จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เห็นว่าบทความดังกล่าวเป็นการตีพิมพ์โดยสุจริต เขียนเมื่อมีข่าวเกี่ยวกับตัวโจทก์

จำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ ขอต่อสู้ในข้อกฎหมายว่า บทความที่จำเลยที่ ๓ เขียนลงในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน และหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ เป็นความจริงทั้งหมด ที่ปรากฏในสำนวนและคำพิพากษาคดีสวรรคต จำเลยที่ ๓ ใช้คำว่า ผู้ต้องหาทั้งโจทก์ ซึ่งคำว่าผู้ต้องหา ตามกฎหมายก็หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด แต่ยังไม่ถูกฟ้อง ไม่มีทางเข้าใจเป็นอย่างอื่นได้ จำเลยเห็นว่าไม่มีกฎหมายฉบับใดที่ใช้อยู่ขณะนั้นบัญญัติให้เรียกใครเป็นผู้ต้องหาแล้วผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่โจทก์เป็นผู้ต้องหา การกระทำซึ่งโจทก์ตกเป็นผู้ต้องหา ได้มี

การพิสูจน์ต่อศาลแล้ว และจำเลยถูกกล่าวหาว่าร่วมกันกระทำความผิดกับโจทก์ได้ถูกศาลพิพากษาลงโทษ ศาลลงโทษโจทก์ไม่ได้ เพราะโจทก์มิได้เป็นจำเลยในคดี การกระทำของจำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ จึงไม่ผิดกฎหมายและไม่ละเมิดต่อโจทก์

ปัญหาเรื่องความเสียหาย จำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ เห็นว่า การที่โจทก์เป็นผู้ต้องหาคดีสวรรคตและผลของคดีเป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไป ไม่มีทางที่โจทก์จะเสียหายอย่างไร และฟ้องของโจทก์ก็ไม่ได้กล่าวมาให้ชัดแจ้งว่า โจทก์เสียหายอย่างไร จำเลยขอต่อสู้ว่า ฟ้องของโจทก์เคลือบคลุม จำเลยไม่มีทางเข้าใจว่า โจทก์เสียหายประการใด

ส่วนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์นั้น จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้ให้การต่อสู้คดีไว้แต่แรก

ข้อ ๘. ฟ้องข้อ ๕ ของโจทก์เป็นความเท็จ คำว่าพวกที่ใช้ตามฟ้องข้อนี้ ถ้ามายังถึงบุคคลอื่นจำเลยเห็นว่า เป็นฟ้องเคลือบคลุม เพราะไม่ได้บอกมาให้ชัดว่าเป็นใคร แต่ถ้าหากหมายถึงจำเลยอื่นนอกจากจำเลยที่ ๒ แล้ว จำเลยที่ ๑, ๓, ๔, และ ๕ ขอให้การว่า จำเลยที่ ๑, ๓, ๔, และ ๕ ไม่เคยเป็นนักการเมืองฝ่ายค้านโจทก์เลย จำเลยที่ ๒ ขอมอบว่าเคยเป็นฝ่ายค้านโจทก์จริง การค้านของจำเลยที่ ๒ ก็อยู่ภายใต้ตัวบทกฎหมาย ไม่มีกฎหมายที่ไหนบังคับว่า จะเป็นฝ่ายค้านของโจทก์ไม่ได้ จำเลยที่ ๒ ไม่เคยสมคบกับ ร.ท. สัมพันธ์ ชันธชวณะ ตามที่โจทก์กล่าวหา จำเลยที่ ๒ ไม่เคยสมคบกับหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ ในสมัยที่นายสัมพันธ์ ชันธชวณะ ในการเขียนเรื่องในหนังสือพิมพ์นั้นโดยตรงหรือโดยปริยาย เพื่อให้ผู้อ่านหลงเชื่อว่าโจทก์เป็นผู้สมคบปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ และจำเลยที่ ๒ ไม่เคยเขียนบทความในหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ ดังโจทก์ฟ้องเกี่ยวกับคดีสวรรคตเลย จำเลยที่ ๒ เคยแต่แสดงความคิดเห็นในรัฐสภาเท่านั้น และก็ไม่มีการขอความตอนใดเกี่ยวของพาดพิงถึงโจทก์ จำเลยที่ ๓ เข้ามาทำงานในหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์หลังจากมีการฟ้องคดีสวรรคตต่อศาลแล้ว และไม่เคยเขียนบทความ

พาดพิงหรือสื่อไปในทางให้เข้าใจว่า โจทก์เป็นผู้ปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๘ และไม่เคยสมคบกับนายสัมพันธ์ จันทรชนะ ดังที่โจทก์ฟ้อง ส่วนที่โจทก์กล่าวว่า พระพินิจชนคดีสร้างพยานหลักฐานเท็จเกี่ยวกับหลวงเชวงศักดิ์สงคราม ก็ไม่จริง ในบันทึกพระยาศรยุทธเสนีไม่เห็นมีข้อความดังโจทก์กล่าวหา

ตามที่โจทก์กล่าวในฟ้องข้อ ๕ เรียกจำเลยที่ ๒ ว่าเป็นตัวการในการหมิ่นประมาทโจทก์ จำเลยที่ ๒ เห็นว่า โจทก์ใส่ความหมิ่นประมาทจำเลยที่ ๒ เพราะเมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๒ ก็สูดคดี จนในที่สุดศาลแพ่งได้พิพากษายกฟ้องจำเลยที่ ๒ โจทก์ไม่อุทธรณ์คดีจนถึงที่สุด โจทก์จึงไม่มีสิทธิอันใดมากกล่าวหาใส่ความจำเลยที่ ๒

ข้อ ๕ ฟ้องข้อ ๖ ไม่เป็นความจริง จำเลยได้ให้การต่อสู้ไว้แล้ว ส่วนการที่โจทก์เคยได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้เป็นรัฐบุรุษอาวุโส ก็เป็นเรื่องการแต่งตั้งก่อนคดีสวรรคต และความเป็นรัฐบุรุษอาวุโสของโจทก์ ไม่ได้ก่อให้เกิดสิทธิพิเศษต่างกับชาวบ้านแต่ประการใด

ค่าเสียหายที่โจทก์ฟ้องมา ๓๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยเห็นว่าเคลือบคลุม เพราะโจทก์ไม่ได้แสดงโดยชัดแจ้งว่า โจทก์เสียหายอย่างไร จำเลยไม่มีทางเข้าใจได้ว่า โจทก์เสียหายอย่างไร และโจทก์ไม่มีทางเสียหายดังเรียกร้องมา

อาศัยเหตุดังกล่าวกราบเรียนมา ขอศาลได้โปรดพิพากษายกฟ้องโจทก์ และให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนจำเลยด้วย

กรรมสมควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ เฉลิม ทองศรีพงศ์ ทนายจำเลย

คำให้การฉบับนี้ข้าพเจ้า นายเฉลิม ทองศรีพงศ์ ทนายจำเลย เป็นผู้เรียงและพิมพ์

ลงชื่อ เฉลิม ทองศรีพงศ์ ผู้เรียงและพิมพ์

รับรองสำเนาถูกต้อง.

วิชา กันตามระ

แถลง

คดีหมายเลขดำที่ ๗๒๓๖/๒๕๑๓

ศาลแพ่ง

วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓

ความแพ่ง

ระหว่าง	{	นายปรีดี พนมยงค์	โจทก์
		บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก	จำเลย
		ข้าพเจ้า นายวิชา กันตามระ ผู้รับมอบอำนาจ	โจทก์

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติไทย อาชีพ ทนายความ
 เกิดวันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ อายุ ๔๗ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๖๕
 ถนนจักรเพชร ตรอกหรือซอย ท่ากลาง ใกล้เคียง —
 ตำบล วังบูรพาภิรมย์ อำเภอ พระนคร จังหวัด พระนคร

ขอยื่นคำแถลงมีข้อความตามที่กล่าวต่อไป

ข้อ ๑. คดีศาลนัดชสองสถานนั้น เพื่อให้ไม่ให้เสียเวลาของศาลโดยไม่
 จำเป็น โจทก์จึงขอประทานยื่นคำแถลงนี้ตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา
 ๑๘๒ เพราะโจทก์เห็นว่ามีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงหลายประการที่จำเลยรับโดย
 ตรงและโดยปริยายในคำให้การของจำเลย และมีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่
 จำเลยรู้หรือควรรู้อยู่แล้ว ถ้าจำเลยยอมรับในการพิจารณาชสองสถานก็ไม่จำเป็นที่
 โจทก์และจำเลยต้องนำพยานหลักฐานมาสืบให้เสียเวลาของศาล ดังที่โจทก์ขอ
 ประทานเสนอต่อศาลในข้อต่อ ๆ ไป

หมายเหตุ ข้าพเจ้ารอฟังคำสั่งอยู่ ถ้าไม่รอให้ถือว่าทราบแล้ว

วิชา กันตามระ ผู้ร้อง

ข้อ ๒. ตามคำให้การข้อ ๑ ของจำเลยซึ่งจำเลยที่ ๒ ได้ให้การเพื่อบัดความรับผิดชอบไปให้จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๓ จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ โดยอ้างว่าตนไม่ได้เป็นตุ๊กตาการเซดจำเลยที่ ๑ และมีได้ทำนิติกรรมอำพรางตามฟ้องของโจทก์นั้น แต่จำเลยที่ ๒ ก็รับในคำให้การว่า

(๑) “เพราะโดยลำพังจำเลยที่ ๒ ก็มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ อยู่แล้วในฐานะกรรมการ” และยอมรับว่าเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในบริษัทสยามรัฐจำกัด ซึ่งย่อมมีเสียงข้างมากที่สุดในการบันดลเลือกตั้งบุคคลที่อยู่ในอาณัติของตนเป็นกรรมการ ฉะนั้นโดยพฤตินัยจำเลยที่ ๒ จึงเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์สยามรัฐทั้งฉบับรายวันและฉบับสัปดาห์วิจารณ์

(๒) จำเลยที่ ๒ ยอมรับว่าเป็นผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์นั้น ซึ่งแสดงถึงการที่จำเลยที่ ๒ เป็นตุ๊กตาโดยตรงในการทำหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งต่างกับบริษัทหนังสือพิมพ์อื่นชนิดที่ผู้ถือหุ้นเป็นเพียงนายทุนเท่านั้น

(๓) จำเลยที่ ๒ ยอมรับในคำให้การว่า “ในทางตรงกันข้าม ถ้าจำเลยที่ ๒ รู้ก่อนว่าจะมีบทความดังฟ้องลงในหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับแล้ว จำเลยที่ ๒ จะขอร้องไม่ให้นำบทความดังกล่าวลงเพราะขี้เกียจมีความกับโจทก์” นั้น ก็แสดงอยู่ในตัวว่าจำเลยที่ ๒ มีอำนาจสิทธิขาดในหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับที่จะห้ามไม่ให้ลงพิมพ์ เมื่อจำเลยที่ ๒ มีอำนาจสิทธิขาดห้ามลงพิมพ์แล้ว ก็ต้องมีอำนาจสิทธิขาดในทางสนับสนุน จ้างวาน ยุยงส่งเสริมหรือด้วยวิธีการใดๆ ให้หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับนั้นลงพิมพ์ได้

คำให้การของจำเลยที่ ๒ ก็เป็นการผูกมัดจำเลยที่ ๒ อยู่ในตัวว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตุ๊กตาสำคัญที่สนับสนุน จ้างวาน ยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีการใดๆ ให้จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ เขียนและพิมพ์บทความหมิ่นประมาทโจทก์ นอกจากนั้น

มหาชนก็รู้โดยการแสดงของจำเลยที่ ๒ เองว่าหนังสือพิมพ์สยามรัฐคือ "หนังสือพิมพ์กฤทธิ" และมีข้อเท็จจริงที่โจทก์สามารถนำสืบได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการสำคัญดังกล่าวแล้ว

โจทก์จึงขอความกรุณาศาลถามจำเลยที่ ๒ ว่า จะยอมรับแต่ผู้เดียวว่าเป็นผู้รับผิดชอบให้หมิ่นบทรความดังฟ้องลงในหนังสือพิมพ์ตามฟ้องนั้นหรือไม่ ถ้าจำเลยที่ ๒ ยอมรับผิดแต่ผู้เดียว โจทก์ก็จะขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ ที่มีฐานะเป็นลูกจ้างหรือได้ค่าจ้างซึ่งกระทำไปโดยคำสั่งหรือโดยอิทธิพลของจำเลยที่ ๒ โดยตรงหรือโดยปริยาย จำเลยที่ ๒ ควรมีใจกรุณาปราณีแก่ลูกจ้างของตน

ข้อ ๓. จำเลยที่ ๒ ได้ปกป้องผลประโยชน์ในการที่ตนเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในบริษัทสยามรัฐ จำกัด จำเลยที่ ๑ โดยกล่าวแก้ในคำให้การว่าโจทก์มิได้ฟ้องว่าจำเลยที่ ๓, ๔, ๕ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ เพื่อประสงค์ป้องกันมิให้จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดโดยบังคับความรับผิดให้แก่ลูกน้องคือจำเลยที่ ๓, ๔, และ ๕ นั้น แต่ในคำให้การของจำเลยอีกตอนหนึ่งพรรณาดังการทำหนังสือพิมพ์ว่ามงานมากนั้น จำเลยที่ ๒ ก็ยอมรับเองว่า "จำเลยที่ ๑ จึงต้องจ้างให้จำเลยที่ ๔ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันและจำเลยที่ ๕ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายสัปดาห์" ซึ่งแสดงว่าจำเลยที่ ๑ เป็นนายจ้างชัดเจนอยู่แล้ว และจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่และเป็นผู้อำนวยการดังกล่าวในข้อ ๒ ของคำแถลง

โจทก์จึงขอความกรุณาศาลถามจำเลยที่ ๒ ว่านอกจากที่ตนเองต้องรับผิด

ศาลฎีกาได้พิพากษาพาดพิงถึงโจทก์ว่าเป็นผู้สมคบให้มีการปลงพระชนม์ในหลวง
 รัชกาลที่ ๙ ซึ่งเป็นการหมิ่นประมาทศาลฎีกาเพราะศาลฎีกามีได้กล่าวพาดพิงถึงโจทก์
 ว่าเป็นผู้สมคบให้มีการปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ตามที่จำเลยอ้าง จำเลยที่ ๒
 ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ ย่อมรู้ได้จากหนังสือที่รวบรวมคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา
 คดีประทุษร้ายต่อองค์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ ซึ่งพิมพ์แจกในงานทำบุญอายุ
 ครบ ๕ รอบของ ม.ร.ว. บุนนาค พันจักษนคดีพิสาวจำเลยที่ ๒ ว่าศาลฎีกาได้วินิจฉัยคำ
 ให้การนายดี ศรีสุวรรณและคำให้การพยานอื่นๆ ที่ใส่ความว่าโจทก์ไปร่วมสมคบ
 วางแผนปลงพระชนม์รัชกาลที่ ๙ ที่บ้านพระยาสุรยุดนั้นแล้ว ศาลฎีกาก็ได้วินิจฉัย
 ว่า “แต่พยานที่สนับสนุนนายดีในข้อที่ได้ยินพุดจาตั้งนั้นหาไม่ นายดีอาจได้ยิน
 ได้ฟังถ้อยคำบางคำแล้วเสริมความหรือหมายความให้เกินไปกว่าความจริงของถ้อย
 คำก็ได้ หรืออาจได้ยินข้อความเหล่านั้นจนจับเนื้อความก็ได้ ในเหตุต่างๆ ที่กล่าว
 มานศาลนี้เห็นว่าพึงความหรือถ้อยคำที่พูดกันนั้นให้เป็นแน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่ง
 ยังไม่ถนัด” ฉะนั้นการที่จำเลยอ้างว่าศาลฎีกาพิพากษาพาดพิงถึงโจทก์ว่าเป็นผู้
 สมคบให้มีการปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๙ จึงเป็นการจงใจของจำเลยที่ใส่ความ
 โจทก์นั่นเอง โจทก์จึงขอความกรุณาศาลตามจำเลยว่าจะยอมรับว่าคำพิพากษาศาล
 ฎีกามีได้พาดพิงถึงโจทก์ว่าเป็นผู้สมคบให้มีการปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ใช่
 หรือไม่ ถ้าจำเลยยอมรับว่าฝ่ายตนได้เขียนใส่ความโจทก์ตนเองก็จะช่วยให้คดีนี้มี
 การพิจารณาเฉพาะประเด็นนั้นสั้นลง มิฉะนั้นโจทก์ก็ต้องขอความกรุณาศาลที่จะนำ
 พยานหลักฐานมาสืบเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของโจทก์

ข้อ ๕. จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ ยังได้ขัดทอกศาลฎีกาไว้ในคำ
 ให้การข้อ ๒ อีกว่า “ตามสำนวนคดีสวรรคตมีกล่าวไว้ชัดแจ้งว่าโจทก์หลบหนีคดี
 สวรรคต” ก็เป็นการหมิ่นประมาทศาลฎีกา เพราะจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ รู้หรือ

ควรรู้จากหนังสือพิมพ์แจกในงานทำบุญอายุครบ ๕ รอบของพี่สาวจำเลยที่ ๒ ดัง
 กล่าวข้างต้นซึ่งลงพิมพ์คำพิพากษาศาลฎีกามีข้อความที่เกี่ยวกับโจทก์หลบหนี ดัง
 ต่อไปนี้ “ ส่วนนายปรีดีและเรือเอกวัชรชัยหลบหนีไปในคืนที่เกิดรัฐประหารจน
 กระทั่งบัดนี้ ” ทั้งนี้ย่อมแสดงว่าโจทก์หลบหนีการรัฐประหารดังที่โจทก์กล่าวในฟ้อง
 และจำเลยก็กล่าวไว้ในท้ายคำให้การข้อ ๒ ยอมรับอยู่ในตัวว่าการที่โจทก์ออกจาก
 ประเทศไทยไปลี้ภัยอยู่ในสิงคโปร์นั้น โจทก์ยังมีได้ตกเป็นผู้ต้องหาของทางราช-
 การ (ตำรวจ)

ฉะนั้นโจทก์จึงขอความกรุณาศาลถามจำเลยว่าจะยอมรับหรือไม่ว่า ศาลฎีกา
 มิได้กล่าวว่าโจทก์หลบหนีคดีสวรรคต ถ้าจำเลยยอมรับ การพิจารณาประเด็นนี้
 ก็แคบลง

ข้อ ๖. จำเลยยังได้ชี้ศาลฎีกาต่อไปอีกว่า “ จำเลยที่ ๓ ไม่เคยเขียนว่า
 โจทก์เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ คำว่าศัตรูต่อราชบัลลังก์นั้นเป็นคำที่ขยายคำว่าคดีซึ่ง
 หมายความว่าคดีสวรรคตเป็นคดีที่เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ และจำเลยที่ ๓ กล่าวว่า
 โจทก์เป็นผู้ต้องหาในคดีดังกล่าว คำว่าผู้ต้องหา มีความหมายประการใด จำเลยได้
 อธิบายมาแล้ว จำเลยที่ ๓ ไม่เคยกล่าวว่าโจทก์เป็นผู้สมคบปลงพระชนม์ในหลวง
 รัชกาลที่ ๘ และเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์เลย ” โจทก์ขอประทานเสนอต่อศาลว่า
 การที่จำเลยอ้างว่าขยายคำว่าคดีนั้นเป็นการจงใจที่ขยายความเพื่อบังคับให้คนอ่านหลง
 เชื่อว่าโจทก์เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ โดยอาศัยอ้างอิงศาลฎีกาที่ได้พิพากษาพาดพิง
 ถึงโจทก์ตามที่โจทก์ได้เรียนต่อศาลในข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งคำแถลงนี้แล้ว จำเลย
 รู้ว่าโจทก์เป็นผู้ต้องหาของตำรวจซึ่งพระพินิจชนคดีพี่เขยจำเลยที่ ๒ ทำสำนวนขึ้น
 มิใช่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยของศาล การที่จำเลยอ้างมาในคำให้การดังกล่าวนี้ยัง
 แสดงเจตนาของจำเลยที่บิดเบือนความจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกา เพื่อหลอกลวง
 ให้คนอ่านหลงเชื่อ ว่า โจทก์เป็นผู้สมคบปลงพระชนม์ในหลวงรัชกาลที่ ๘ และเป็น
 ศัตรูต่อราชบัลลังก์

ข้อ ๗. ตามที่จำเลยอ้างในคำให้การข้อ ๒ ว่า ไม่มีหลักกฎหมายทั่วไป
 รับรองป้องกันสิทธิของบุคคลว่าบริสุทธิ์ จนกว่าความผิดประจักษ์แน่ชัดในการ
 พิจารณาตัวอย่างเปิดเผย พร้อมด้วยประกันที่จำเป็นแก่การต่อสู้คดีนั้น ก็เป็นการ
 แสร้งให้การโดยทำเป็นไม่รู้เพื่อประวิงคดีให้ล่าช้า ถ้าหากไม่มีหลักกฎหมายทั่วไป
 ดังนั้นแล้ว ราษฎรทั่วไปก็จะถูกผู้หนังสือพิมพ์ที่ไม่มีศีลธรรมใส่ความเอาได้
 ตามชอบใจ อนึ่งจำเลยยังอ้างว่า ฎีกาฎีกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั้น จำเลย
 ไม่รู้ว่าไทยเป็นภาคีหรือเปล่า ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นภาคีแห่งฎีกาฎีกานั้นก็ยังไม่
 ทำให้ฎีกาฎีกาเป็นกฎหมายและข้อความในฎีกาฎีกาจะมีประการใดจำเลยไม่ทราบ
 นั้น ก็เป็นการที่จำเลยแสร้งให้การเพื่อประวิงคดีให้ล่าช้าเพราะประเทศไทยเป็นภาคี
 แห่งฎีกาฎีกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับที่สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้ลงมติ
 เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๕๑ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งกฎหมายไทยเพราะประ
 เทศไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติรับรองฎีกาฎีกานั้น และรัฐบาลไทยหลายสมัย
 ได้ยืนยันรับรองปฏิบัติตามดังปรากฏในสุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๑๐
 ธันวาคมของทุก ๆ ปี การที่จำเลยให้การว่าไม่ทราบว่าในฎีกาฎีกานั้นจะมีข้อความ
 ประการใดก็ฟังไม่ขึ้น เช่นเดียวกับบุคคลจะปฏิเสธว่าไม่รู้กฎหมายนั้นไม่ได้ ฉะนั้น
 โจทก์จึงขอความกรุณาศาลพิจารณาประกอบดุลยพินิจว่า จำเลยแสร้งให้การเพื่อ
 ประวิงคดี

ข้อ ๘. ในคำให้การข้อ ๓ วรรค ๓ จำเลยปฏิเสธว่าไม่เคยใช้ จ้าง วาน
 ขุนสงเสริมให้บุคคลใดร้องตะโกนดำใจทักในโรงภาพยนตร์ว่า “ปรีดีฆ่าในหลวง”
 ครั้นแล้วจำเลยที่ ๒ ใช้วิธีต่อสู้คดีตามวิธีขัดทอดบิดความผิดไปให้แก่ผู้ถูกใช้ จ้าง
 วาน ขุนสงเสริมว่า “จำเลยจำได้ว่าเมื่อมีการตะโกนในโรงภาพยนตร์ว่า “ปรีดี
 ฆ่าในหลวง” ตำรวจได้ทำการจับกุมผู้ต้องสงสัยไปหลายคน แต่จำเลยที่ ๒ หรือ
 จำเลยทุกคนในคดีนี้ไม่เคยถูกจับหรือถูกเจ้าพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) สอบถาม

ในข้อหานี้เลย” แต่ในคำให้การข้อ ๓ วรรค ๒ จำเลยได้ให้การภาคเสธว่าดังนี้
 “เมื่อในหลวงรัชกาลที่ ๘ สวรรคตนั้น จำเลยที่ ๒ ในฐานะเป็นนักการเมืองก็
 จำต้องแสดงความเห็นบ้างเพราะในหลวงสวรรคตทั้งองค์ จะทำนองเฉยได้อย่างไร
 และการแสดงความคิดเห็นของจำเลยที่ ๒ ก็อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ถ้าจำเลย
 ที่ ๒ ทำผิดกฎหมาย โจทก์ในขณะนั้นก็มีอำนาจมาก ควรจัดการกับจำเลยที่ ๒
 กับพวกตามกฎหมายเสีย” คำภาคเสธของจำเลยที่ ๒ นี้แสดงว่า การสอบสวน
 ของตำรวจเป็นคดีมีมูลเพราะจำเลยยอมรับว่าจำต้องแสดงความเห็นบ้าง จะทำนอง
 เฉยได้อย่างไร ส่วนข้อแก้ตัวว่าพูดในกรอบกฎหมายและมิได้ถูกจับกุมในข้อหานี้
 ทั้ง ๆ ที่โจทก์ในขณะนั้นก็มีอำนาจมากนั้น ความจริงจำเลยที่ ๒ เคยถูกตำรวจ
 สันติบาลจับกุมไปสอบสวนที่กองบังคับการตำรวจสันติบาล ซึ่งมีบันทึกประจำวัน
 เป็นหลักฐาน แม้โจทก์มีอำนาจมากแต่ได้ใช้อำนาจนั้นด้วยความเป็นธรรมคือเมื่อ
 ตำรวจสืบสวนได้ความว่าจำเลยที่ ๒ ทำการเกินกรอบของกฎหมายโดยใช้ จ้าง วาน
 บุยงส่งเสริมให้คนตะโกนในโรงภาพยนตร์ดังกล่าว โจทก์จึงได้อนุมัติให้ตำรวจจับกุม
 จำเลยที่ ๒ มาสอบสวนที่ตำรวจสันติบาลโดยลุ่ม่อมตามวิธีการตำรวจที่ดีและยัง
 เปิดโอกาสให้จำเลยที่ ๒ เตรียมตัวต่อสู้คดีโดยให้จำเลยที่ ๒ มีประกันตัวไป แต่
 ไม่ซำก็เกิดรัฐประหาร จำเลยที่ ๒ จึงได้รอดพ้นจากการดำเนินคดี ฉะนั้นโจทก์
 ขอความกรุณาศาลถามจำเลยที่ ๒ ว่าจำเลยยอมรับความจริงในเรื่องนี้ตามฟ้องโจทก์
 หรือไม่ เพื่อโจทก์จะไม่ต้องนำพยานหลักฐานมาสืบให้เสียเวลาของศาล

ข้อ ๕. ตามที่จำเลยให้การในข้อ ๖ ว่า การสืบสันตติวงศ์เป็นไปตามกฎ-
 มณเฑียรบาลนั้น จำเลยก็แสร้งทำเป็นไม่รู้ว่ รัฐธรรมนูญกำหนดว่าการสืบสันต-
 ติวงศ์ตามกฎหมายเฑียรบาลนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทน ขณะนั้น
 โจทก์ก็มีเสียงสนับสนุนมากที่สุด ถ้าโจทก์ทำตามทีจำเลยใส่ความก็ไม่เป็นการยาก
 ที่โจทก์จะเสนอสภาเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๐. คำว่ากับพวกที่กล่าวในพ้องนั้นเป็นที่ชัดแจ้งอยู่แล้ว ซึ่งตามวิธี
กล่าวในพ้องโดยมีบุคคลหลายคนร่วมกระทำผิด ก็ได้กล่าวถึงบุคคลที่ร่วมทำผิดทั้ง
ที่ถูกฟ้องในคดีนี้และยังมีได้ถูกฟ้องด้วย ส่วนจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ มิได้
ร่วมกระทำผิดกับจำเลยที่ ๒ ในเรื่องใดบ้าง ก็ให้ปฏิเสธได้

อนึ่ง จำเลยกล่าวในคำให้การว่า “ที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๒ กับพวกได้
รับมอบหมายให้สอบสวนคดีสวรรคตนั้นเป็นเท็จ จำเลยที่ ๒ หรือจำเลยทุกคนใน
คดีนี้ไม่เคยมีหน้าที่ในการสอบสวนไม่ว่าในทางความเป็นจริงและทางกฎหมายเลย”
นั้น ในต้นฉบับพ้องที่โจทก์ได้ยื่นต่อศาลได้ใช้คำว่า “จำเลยที่ ๒ กับพวก
ได้มอบหมายให้สอบสวนคดีสวรรคต” มิใช่ “รับมอบหมาย” และพวกนั้นก็
หมายถึงผู้สมคบกับจำเลยที่ ๒ คือรัฐมนตรีในสมัยนั้นที่มอบให้พี่เขยจำเลยที่ ๒
ทำการสอบสวนคดีสวรรคต ส่วนที่จำเลยกล่าวในคำให้การว่า เอกสารท้ายพ้อง
หมายเลข ๔ บางตอนพิมพ์ผิดนั้น โจทก์ก็ได้ยื่นคำร้องต่อศาลขอแก้แล้ว และจำเลย
ก็มิได้หลงผิดในการต่อสู้แต่อย่างใด

ข้อ ๑๑. ปัญหาเรื่องความเสียหายนั้นก็เป็นที่ชัดแจ้งตามกฎหมายอยู่แล้วว่า
เมื่อมีการหมิ่นประมาทซึ่งเป็นการละเมิดโจทก์นั้น โจทก์ก็ได้รับความเสียหายจาก
การที่จำเลยหมิ่นประมาท ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๓ ได้
กำหนดไว้ ซึ่งโจทก์เสียหายโดยชื่อเสียงหรือเกียรติคุณและเสียหายแก่ทางทำมา
หาได้หรือทางเจริญของ โจทก์ซึ่งเป็นการรู้จักกัน อยู่ทั่วไปว่าผู้หมิ่นประมาทต้องใช้คำ-
สินีใหม่ทดแทนเพื่การนั้น ตามที่โจทก์ได้ยื่นคำขอท้ายพ้องไว้แล้ว อีกทั้งใน
หนังสือมอบอำนาจ ซึ่งเป็นเอกสารท้ายพ้องหมายเลข ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง
ก็มีความปรากฏชัดอยู่แล้ว จำเลยจึงไม่น่าแสวงให้การว่าไม่รู้ แต่เพื่อที่จะพิสูจน์
ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายต่าง ๆ อย่างมาก รวมทั้งค่าเสียหายที่คิดเป็นเงินได้

๓๐๐,๐๐๐.—บาทนั้น โจทก์ก็ขอแถลงต่อศาลและเพื่อให้จำเลยรู้ตั้งแต่บัดนี้ว่าโจทก์พร้อมที่จะนำสืบว่า นอกจากโจทก์เสียหายอย่างอื่น ๆ ตามคำขอท้ายฟ้องแล้ว โจทก์เสียหายคิดได้เป็นราคาคงเงินคือ

(๑) โจทก์มีอาจกลับไปประเทศไทยได้เนื่องจากจำเลยใส่ความโจทก์ดังกล่าวแล้ว และเรียกร้องให้หมั้นคนไทยส่วนหนึ่งต่อต้านโจทก์มิให้กลับไปประเทศไทย โจทก์จึงจำต้องอยู่ในกรุงปารีสต่อไปซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าอยู่ในประเทศไทยหลายเท่าซึ่งประมาณเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท หรือปลดประมาณ ๓๖๐,๐๐๐ บาท มากกว่าที่โจทก์จะต้องใช้จ่ายถ้าโจทก์ไปอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ถูกรบกวน

(๒) โจทก์ได้เขียนบันทึกความจำเกี่ยวกับชีวประวัติของโจทก์เสร็จไปตอนหนึ่งแล้ว ติดต่อกับสำนักพิมพ์เพื่อจะให้พิมพ์ก่อนที่จะนำลงพิมพ์หมั้นประมาทโจทก์ แต่ครั้งนี้จำเลยลงพิมพ์ไขข้อความอันเป็นเท็จ หมั้นประมาทโจทก์ สำนักพิมพ์ไม่รับพิมพ์โดยอ้างว่าเชื่อตามที่หนังสือพิมพ์ของจำเลยลงพิมพ์ว่า โจทก์สมคบในการปลงพระชนม์รัชกาลที่ ๘ เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์และโจทก์หนักคิดสวรรคต โจทก์ได้รับความเสียหายจากการที่ไม่อาจขายความทรงจำได้คิดเป็นเงินหลายแสนบาท และที่โจทก์เรียกเพียง ๓๐๐,๐๐๐.—บาท นั้นก็เป็นความกรุณาแก่จำเลยมากอยู่แล้ว

(๓) อนึ่งโจทก์ได้บอกขายที่บ้านริมถนนสาร พระนคร ซึ่งโจทก์ได้โอนให้ภรรยากับบุตรแล้ว ต่อมาภรรยากับบุตรได้มอบให้บุคคลบอกขายเพื่อนำเงินที่ขายได้สมนาคุณโจทก์เป็นจำนวนหลายล้านบาท การจะขอขายที่บ้านนั้นจะตกลงกันอยู่แล้วก่อนที่จำเลยลงพิมพ์หมั้นประมาทโจทก์ แต่ครั้งนี้ผู้ซื้ออ่านข่าวและบทความที่จำเลยหมั้นประมาทโจทก์ในหนังสือพิมพ์ของจำเลย ผู้ซื้อก็ไม่ยอมซื้อโดยอ้างว่าเชื่อตามที่หนังสือพิมพ์สยามรัฐของฝ่ายจำเลยลงพิมพ์ว่าโจทก์สมคบปลงพระ

ชนมรัชกาลที่ ๘ และหน้คดีสวรรคตและเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ โจทก์จึงได้รับความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้ซึ่งคิดเป็นเงินหลาย ล้านบาทซึ่งโจทก์ควรที่จะเรียกค่าเสียหายถึงขนาดนั้น แต่โจทก์มีความกรุณาปรานีแก่จำเลยเรียกค่าเสียหายเพียง ๓๐๐,๐๐๐.- บาทสำหรับคดีนี้ แต่โจทก์อาจจะฟ้องจำเลยสำหรับการหมิ่นประมาทที่จำเลยกระทำภายหลังยื่นฟ้องแล้วเป็นอีกคดีหนึ่งหรือหลายคดีซึ่งอาจเรียกค่าเสียหายกว่า ๓๐๐,๐๐๐.- บาท

ข้อ ๑๒. ส่วนคำให้การอื่นๆ ของจำเลยนั้นก็เพื่อใส่ความโจทก์อีกต่อไปว่า โจทก์ร่วมสมคบในการปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ และเป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์และหน้คดีสวรรคตกับทั้งปฏิเสฐที่จะยอมรับความบริสุทธิ์ของโจทก์ในกรณีดังกล่าวนั้น และเมื่อศาลฎีกามีวินิจฉัยขาดพิงถึงโจทก์ว่าสมคบในการปลงพระชนม์รัชกาลที่ ๘ และมีได้เป็นศัตรูต่อราชบัลลังก์ มิได้หน้คดีสวรรคต โจทก์จึงมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ต่อศาลเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของโจทก์และโจทก์พร้อมที่จะเป็นฝ่ายนำสืบก่อน

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ วิภา ก้นตามระ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์
 คำแถลงฉบับนี้ข้าพเจ้า นายวิภา ก้นตามระ ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ เป็นผู้เรียงพิมพ์
 ลงชื่อ วิภา ก้นตามระ ผู้เรียงพิมพ์

รายงานกระบวนการพิจารณา

คดีหมายเลขดำที่ ๗๒๓๖/๒๕๑๓

วันที่ ๕ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๑๓

ระหว่าง { นายปรีดี ๗ โจทก์
บริษัทสยามรัฐ กับพวก จำเลย

นัดชั่งสองสถานวันนี้ ทนายทั้งสองฝ่ายมาศาล คดียังไม่อาจตกลงกันได้ ศาลจึงทำการชั่งสองสถานต่อไป ก่อนชั่งสองสถานฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง (ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๓) และขอแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ (ลงวันที่เดียวกัน) ศาลส่งสำเนาให้แก่แต่ละฝ่ายแล้ว ต่างแถลงไม่คัดค้านประการใด ศาลพิจารณาเห็นว่า เป็นการยื่นคำขอแก้ไขคำฟ้องและคำให้การก่อนวันชั่งสองสถานและเป็นการขอแก้ไขในรายละเอียดปลีกย่อย จึงอนุญาตให้แก้ไขคำฟ้องและคำให้การได้ตามขอ

ส่วนในเรื่องประเด็นแห่งคดี ที่คู่ความจะต้องนำสืบกันนั้น ศาลได้สอบถามคู่ความทั้งสองฝ่ายแล้ว ต่างแถลงรับกันว่า ขอให้มีการสืบพยานกันในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

(๑) หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ได้ลงพิมพ์ข้อความตามที่โจทก์กล่าวในฟ้องหรือไม่และข้อความนั้นเป็นการฝ่าฝืนต่อความจริงเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์หรือไม่

(๒) จำเลยแต่ละคน จะต้องรับผิดชอบโจทก์ในการกระทำเพียงใดหรือไม่

(๓) โจทก์มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย ตลอด
จนมีสิทธิขอให้ศาลสั่งให้จำเลยจัดการตามคำขอท้ายฟ้องได้เพียงใดหรือไม่

โจทก์รับเป็นฝ่ายนำสืบก่อน เสร็จแล้วจำเลยสืบแก้ โดยคู่ความขอสละ
ประเด็นอื่น (หากมี) เสียสิ้น

ศาลพิเคราะห์ เห็นเป็นการสมควรจึงให้เป็นไปตามที่คู่ความตกลงกันโดย
กำหนดสืบพยานโจทก์ในวันที่ ๖-๗ มกราคม ๒๕๑๔ เวลา ๙.๓๐ น. เหตุที่นัด
ล่าช้าขำบับเพราะวันว่างของคู่ความไม่ตรงกัน

อนึ่งคู่ความแถลงร่วมกันว่า ถ้าหากคดีนี้จะสามารถยอมความกันได้ เช่น
จะตกลงกันให้ฝ่ายจำเลยได้โฆษณาข้อความในหนังสือพิมพ์เสียใหม่ให้ถูกต้อง มิ
ให้ข้อเสียดังเกียรติกุณของโจทก์ต้องเสียไปตามที่คู่ความเห็นฟ้องตั้งกัน คู่ความก็
จะได้รับมาแถลงให้ศาลทราบภายในเดือนธันวาคม ๒๕๑๓ เพื่อให้คดีได้เสร็จสิ้น
ไปโดยไม่ต้องขำบับ แต่ทั้งนี้ทนายทั้งสองฝ่ายจะต้องไปถามตัวความเสียก่อน แล้ว
จะมาปรึกษากันเองในระหว่างทนายทั้งสองฝ่าย ศาลจึงบันทึกไว้/

อ่านแล้ว

วิถ

โจทก์รับเป็นฝ่ายนำสืบก่อน เสร็จแล้วจำเลยสืบแก้ โดยคู่ความขอสละ ประเด็นอื่น (หากมี) เสียสิ้น

ศาลพิเคราะห์เห็นเป็นการสมควรจึงให้เป็นไปตามที่คู่ความตกลงกัน โดย กำหนดสืบพยานโจทก์ในวันที่ ๖-๗ มกราคม ๒๕๑๔ เวลา ๘.๓๐ น. เหตุที่นัดล่าช้าข้ามปีเพราะวันว่างของคู่ความไม่ตรงกันและคดีข้อมไม่เสร็จในชั้นอยู่แล้ว

อนึ่งคู่ความแถลงร่วมกันว่าถ้าหากคดีนี้จะสามารถยอมความกันได้ เช่นจะ ตกลงกันให้ฝ่ายจำเลยได้โฆษณาข้อความในหนังสือพิมพ์เสียใหม่ให้ถูกต้อง มิให้ เสียชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์ต้องเสียไปตามที่คู่ความเห็นพ้องต้องกัน คู่ความ ก็จะได้รับมาแถลงให้ศาลทราบภายในเดือนธันวาคม ๒๕๑๓ เพื่อให้คดีได้เสร็จสิ้น ไปโดยไม่ต้องข้ามปี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นทั้งสองฝ่ายจะต้องไปตามตัวความเสียก่อนแล้ว จะมาปรึกษากันเองในระหว่างทนายทั้งสองฝ่าย ศาลจึงบันทึกไว้

อ่านแล้ว

วิถึ จด

๖ มกราคม ๒๕๑๔

ระหว่าง	{	นายปรีดี พนมยงค์	โจทก์
		บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก	จำเลย

นัดสืบพยานโจทก์วันนี้ ทนายทั้งสองฝ่ายมาศาล ศาลได้ไต่ถามให้ คู่ความได้หาทางตกลงกันด้วยดีในรูปที่ว่า ให้หนังสือพิมพ์สยามรัฐได้โฆษณาข้อความเสียใหม่ โดยให้ทนายทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันร่างข้อความนั้น

ทนายจำเลยแถลงว่าในหลักการประนีประนอมตามที่ศาลได้ไต่ถามแล้วนั้น ถ้าด้วยความยินยอม ทนายจำเลยก็ไม่ขัดข้อง ทนายจำเลยจึงขออนุญาตศาลออกไป ตามตัวจำเลยที่บริษัทสยามรัฐ ให้มาศาลในเช้าวันนี้ โดยให้ศาลคอย ศาลอนุญาต แต่เมื่อทนายจำเลยได้ไปตามแล้ว ได้กลับมาแถลงต่อศาลว่า จำเลยทุกคนยังไม่มา ทำงานที่บริษัทสยามรัฐ จะมากี่ในราวประมาณ ๑๑.๐๐ น.

ในที่สุดคู่ความตกลงกันว่าในวันนี้ เวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. ล่วงไปแล้ว ทนายจำเลยจะนำตัวความฝ่ายจำเลยบางคนที่มีอำนาจในการตกลงได้ ไปที่สำนักงาน ของนายวิชา กันตามระ ผู้รับมอบอำนาจโจทก์เพื่อร่วมกันปรึกษาหารือเกี่ยวกับการ ร่างข้อความที่จะลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐเสียใหม่เพื่อให้เป็นที่พักใจของคู่ ความทั้งสองฝ่าย แล้วจะมาแถลงผลให้ศาลทราบในวันพรุ่งนี้เวลา ๐๕.๐๐ น. นอก จากนี้ฝ่ายโจทก์แถลงว่าถ้าตกลงกันได้ในเรื่องโฆษณาข้อความเสียใหม่ โจทก์ก็ไม่ ตัดใจเรียกร้องค่าเสียหายเป็นตัวแทนทั้งสิ้น ส่วนการสืบพยานในวันนี้ โจทก์ ได้เตรียมนายวิชา กันตามระ มาสืบ ๑ ปาก แต่ถ้าหากจะสืบในวันนี้ พยานดังกล่าว ต้องเบิกความยาวเต็มวัน แต่เมื่อคดียังอยู่ในวิสัยที่อาจจะตกลงกันได้ โจทก์ก็ใคร่ ขอเลื่อนการสืบพยานในวันนี้ไปก่อน

ศาลพิเคราะห์เห็นเป็นการสมควร จึงให้เลื่อนคดีไปนัดพร้อมหรือนัดสืบ
พยานโจทก์หากไม่ตกลงกันในวันพรุ่งนี้ (๗ มกราคม ๒๕๑๔) ตามที่ได้นัดไว้
ก่อนแล้ว ในเวลา ๐๘.๓๐ น.

อนึ่งตามที่โจทก์ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๓ ขอให้จำเลยระงับ
การลงบทความหรือข้อความใส่ร้ายโจทก์ในระหว่างคดีนี้ ซึ่งศาลได้สั่งว่า “สำเนา
ให้จำเลยนัดพร้อมให้โจทก์นำส่งสำเนาภายใน ๕ วัน” นั้นปรากฏว่าโจทก์ยังมีได้
นำส่งสำเนาให้แก่จำเลยจนบัดนี้ ศาลจึงได้สอบถามคู่ความทั้งสองฝ่ายเกี่ยวกับ
เรื่องนี้ ทนายจำเลยจึงแถลงว่าในระหว่างคดีนี้ จำเลยรับจะไม่ลงข้อความเกี่ยวกับ
คดีนี้ในหน้าหนังสือพิมพ์ของจำเลย สยามรัฐรายวันและสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
เว้นแต่ข่าวเกี่ยวแก่คำพิพากษาของศาล

โจทก์แถลงว่าเป็นที่พอใจแก่โจทก์แล้วไม่ติดใจ คำร้องฉบับลงวันที่ ๑๕
ธันวาคม ๒๕๑๓ ศาลจึงบันทึกไว้

วันนี้สำนักเลขาธิการรัฐมนตรีได้ส่งภาพถ่ายเอกสารประกาศพระบรมราช-
โองการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามที่ฝ่ายจำเลยอ้าง ศาลรับไว้หมาย ล. ๑ ให้จำเลย
เสียค่าอ้าง แยกเก็บ/

อ่านแล้ว

วิถิ จด

๗ มกราคม ๒๕๑๔

ระหว่าง	{	นายปรีดี พนมยงค์	โจทก์
		บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก	จำเลย

นัดพร้อมและนัดสืบพยานโจทก์วันนี้ ทนายทั้งสองฝ่ายมาศาลและได้ร่วมกันยื่นคำร้องขอเลื่อนคดี โดยอ้างเหตุผลว่าทนายจำเลยต้องขอพบตัวความเสียก่อนเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับการประนีประนอมกัน ปราบกฏเหตุผลอยู่ในคำร้องฉบับลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๑๔ แล้ว

ศาลได้สอบถามทนายจำเลยๆ แลลงประกอบคำร้องว่า ขณะนี้หม่อมราชวงศ์กฤตกร จำเลยที่ ๒ นายสำเนียง จำเลยที่ ๓ เดินทางไปขุนตาลหลายวันแล้ว จะกลับเมื่อใดยังไม่ทราบแน่นอน เข้าใจว่าคงจะกลับภายหลังวันที่ ๑๐ เดือนนี้ ส่วนนายประหยัด จำเลยที่ ๕ ได้ลาออกจากบริษัทสยามรัฐไปแล้ว และเดินทางไปที่ต่างจังหวัดไม่ทราบว่าจังหวัดใด ฉะนั้นในเรื่องการร้องขอความเพื่อโฆษณาเสียใหม่ อันเป็นการประนีประนอมเพื่อเลิกคดีกันนั้นจำเป็นจะต้องให้ตัวความดังกล่าวได้ทราบเรื่องและตกลงยินยอมด้วย หากทนายจำเลยจะร้องขอความโดยคำพิงเกรงว่าจะเป็นที่ขัดข้องในภายหลังได้

ศาลสอบถามนายโจทก์และผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์แล้ว บุคคลทั้งสองแสดงว่ายินดีที่จะร่วมกับฝ่ายจำเลยในการที่จะร้องขอความเพื่อโฆษณาเสียใหม่ โดยใช้ข้อความเป็นกลางๆ ไม่ใช่ข้อความตามแนวเดิมที่ฝ่ายโจทก์ได้เคยเสนอต่อศาลไว้ เมื่อได้ร่วมกันร้องขอความเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์จะได้รับนำ

รายงานกระบวนการพิจารณา

คดีหมายเลขดำที่ ๗๒๓๖/๒๕๑๓

คดีหมายเลขแดงที่ ๒๐๕๕/๒๕๑๔

๑๘ มกราคม ๒๕๑๔

ระหว่าง { นายปรีดี พนมยงค์ โดยนายวิชา กันตามระ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์
บริษัทสยามรัฐ จำกัด ที่ ๑ กับพวก จำเลย

นัดพร้อม เพื่อฟังผลการประนีประนอมวันนี้ ทนายทั้งสองฝ่ายมาศาล
ทนายจำเลยแถลงว่า ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ (จำเลยที่ ๒) กับนายสำเนียง
(จำเลยที่ ๓) เดินทางกลับจากขุนตาล จังหวัดลำปาง แล้วได้พานักศึกษาไปเล่น
โยนที่จังหวัดสงขลา จะเดินทางกลับถึงกรุงเทพฯ วันที่ ๒๑ เดือนนี้ ในฐานะที่เป็น
ทนายจำเลย จึงยังไม่มีโอกาสที่จะปรึกษากับตัวความ อย่างไรก็ตาม ทนายจำเลยจะ
นำหลักการที่ศาลแนะนำให้ประนีประนอมกัน ไปปรึกษาตัวความฝ่ายจำเลยทั้งหมด
หลังจากวันที่ ๒๑ แล้ว ถ้าตัวความตกลงเห็นชอบ ฝ่ายจำเลยก็จะได้พิจารณาร่าง
ถ้อยคำที่จะโฆษณาเสียใหม่ เสนอให้ฝ่ายโจทก์และศาลอย่างละเอียด และหากจะมี
การแก้ไขกันอย่างใดก็อาจจะมีการแก้ไขกันต่อหน้าศาล หากตัวความฝ่ายจำเลย
ยินยอม จึงใคร่ขอให้ศาลได้เลื่อนคดีไป

ฝ่ายโจทก์แถลงว่าเมื่อฝ่ายโจทก์ได้รับสำเนาข้อความจากจำเลยแล้ว ฝ่าย
โจทก์ขอให้ศาลได้มีการนัดพร้อมเพื่อพิจารณาต้นร่างถ้อยคำของฝ่ายจำเลยหากจะมี
การแก้ไข ฝ่ายโจทก์ก็ใคร่จะขอให้เป็นเรื่องของศาลที่จะพิจารณาแก้ไขตัดทอนหรือ
เพิ่มเติมถ้อยคำที่ฝ่ายจำเลยร่างมานั้น แล้วฝ่ายโจทก์จะได้ขอคัดข้อความนั้นส่งไป
ยังตัวความที่กรุงปารีสพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

คู่ความขอให้ศาลนัดพร้อมไว้ครั้งหนึ่งก่อน หากการนัดพร้อมคราวนี้ตกลง
กันไม่ได้ จึงขอให้นัดสืบพยานกันต่อไป

ศาลพิเคราะห์เห็นเป็นการสมควรจึงให้เลื่อนไปนัดพร้อมเพื่อฟังผลการประ-
นัยประยอม วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๑๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. ตามที่คู่ความตกลงกัน

อ่านแล้ว

วิถิ ปานะบุตร

สำเนา ศรคุปต์

โจทก์

เฉลิม

จำเลย

รายงานกระบวนการพิจารณา

คดีหมายเลขดำที่ ๗๒๓๖/๒๕๑๓
คดีหมายเลขแดงที่ /๒๕

ศาลแพ่ง

๒๘ มกราคม ๒๕๑๔

ความแพ่ง

ระหว่าง { นายปรีดี พนมยงค์ โจทก์
บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก จำเลย

ผู้พิพากษาออกนั่งพิจารณาคดีในเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

นัดพร้อมวันนี้ เพื่อพิจารณาร่างข้อความในการโฆษณาในหนังสือพิมพ์เสียใหม่ ทนายทั้งสองฝ่ายและผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์มาศาล

คู่ความทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันร่างข้อความ ตลอดจนขอให้ศาลเป็นผู้แก้ไขเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ ทั้งนี้ เพื่อจะได้เป็นที่เรียบร้อยกันไป ในที่สุดข้อความที่จะลงโฆษณาเสียใหม่มีดังต่อไปนี้

“ตามที่หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๓ และหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๓ ลงข้อความซึ่งเขียนโดยนายสำเนียง ขันธวณะ จำเลยที่ ๓ อันเกี่ยวกับตัวโจทก์นั้น จำเลยขอแถลงว่า ความจริงโจทก์ไม่เคยเป็นจำเลยในคดีสวรรคตเลย และไม่เคยถูกศาลพิพากษาว่า เป็นผู้กระทำความผิด

นอกจากนี้ การที่โจทก์หลบหนีออกจากประเทศไทยไปนั้นเป็นเพราะหลบหนีจากการรัฐประหาร จึงขอแจ้งให้ผู้อ่านทราบตามความเป็นจริงและขออภัยในความคลาดเคลื่อนครั้งนั้นด้วย

หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน
และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์”

โจทก์แถลงว่าจะนำข้อความนี้รับส่งไปยังตัวโจทก์ที่กรุงปารีสโดยด่วน เพื่อให้ตัวโจทก์ได้พิจารณาแล้วจะมาแถลงผลให้ศาลทราบ

ศาลพิเคราะห์เห็นเป็นการสมควร จึงกำหนดนัดพร้อมเพื่อฟังผลจากตัวโจทก์ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ เวลา ๑๓.๐๐ น.

อนึ่ง หากตัวโจทก์ยินยอมตามข้อความดังกล่าวข้างต้น ฝ่ายจำเลยรับจะลงข้อความดังกล่าวในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันหน้า ๔ และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์หน้า ๔๘ ครั้งเดียว ส่วนโจทก์จะนำข้อความนี้ไปลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นโดยไม่บิดเบือนข้อความอย่างใดทั้งสิ้น และโจทก์จะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการโฆษณานั้น จำเลยก็ไม่ขัดข้อง ศาลจึงบันทึกไว้ นอกจากนี้ทนายโจทก์แถลงว่าหากมีการตกลงกันได้และมีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์จำเลยเรียบร้อยแล้ว โจทก์จะได้มาขอถอนฟ้องคดีนี้ไป/

อ่านแล้ว

วิจิ ปานะบุตร

ประสิทธิ์ จดอ่าน

วิชา ก้นตามระ ชิต

อ่านไม่ออก โจทก์

อ่านไม่ออก จำเลย

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔

ระหว่าง	{	นายปรีดี พนมยงค์	โจทก์
		บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก	จำเลย

นัดพร้อมเพื่อฟังผลจากตัวโจทก์ซึ่งอยู่ที่กรุงปารีสวันน ผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์และทนายทั้งสองฝ่ายมาศาล

โดยที่ฝ่ายโจทก์ได้ยื่นคำแถลงลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ เพื่อแสดงให้ศาลทราบเกี่ยวกับเรื่องที่ตัวโจทก์ได้แก้ไขข้อความบางประการในประกาศขอภัยจากร่างเดิมที่ศาลได้ร่างไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๔ ศาลได้ส่งในคำแถลงของโจทก์ว่า "ทราบและศาลจะได้ส่งในวันนัด"

ครั้นวันซึ่งเป็นวันนัด ศาลมิได้จ่ายสำเนาคำแถลงของโจทก์ให้แก่จำเลยรับไป แต่ได้อ่านและบอกให้ทนายจำเลยจดข้อความตามถ้อยคำประกาศขอภัยที่ตัวโจทก์ได้ร่างมาใหม่ ซึ่งทนายจำเลยได้จดไปเรียบร้อยแล้ว

ทนายจำเลยแถลงต่อศาลว่า จะนำข้อความที่จดไปนั้นไปปรึกษาตัวความว่าจะเห็นควรประการใด หรือควรจะตัดทอนแก้ไขเพิ่มเติมประการใดแล้วจะมาแถลงให้ศาลทราบด้วยวาจา

ฝ่ายโจทก์แถลงว่าถ้าฝ่ายจำเลยจะมีการขอแก้ไขเกี่ยวกับถ้อยคำหรือตัดทอนไม่ว่าด้วยประการใดก็ตาม ฝ่ายโจทก์ก็ยินดีที่จะรับพิจารณาด้วยดีอีกครั้งหนึ่ง มิใช่ถือเอาถ้อยคำที่ตัวโจทก์ร่างมาเป็นข้อกำหนดตายตัวเสียเลยทีเดียว

ทนายจำเลยรับทราบในหลักการที่ฝ่ายโจทก์แถลงนั้น ศาลพิเคราะห์เห็นว่า คู่ความยังมีเจตนาที่จะปรองดองต่อกัน จึงให้นัดพร้อมเพื่อฟังผลการแก้ไขประกาศขอภัยจากฝ่ายจำเลยในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๔

เวลา ๑๓.๐๐ น.

วิดิ อ่านแล้ว

รายงานกระบวนการพิจารณา

คดีหมายเลขดำที่ ๗๒๓๖/๕๕๖๓

๑ มีนาคม ๒๕๑๔

ระหว่าง { นายปรีดี พนมยงค์ โจทก์
 { บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก จำเลย

นัดพร้อมเพื่อฟังผลการประนีประนอมวันนั้น คงมาแต่ฝ่ายผู้รับมอบอำนาจ โจทก์และทนาย ส่วนทนายจำเลยไม่มาศาล คงมอบแต่เสมียนทนายมาฟังคำสั่ง แทน พร้อมกันมอบให้เสมียนทนายมายื่นคำแถลงอันเป็นคำประกาศขออภัยที่ฝ่ายจำเลยแก้ไขมาใหม่

ศาลได้ให้โจทก์รับสำเนาคำแถลงนี้ไปแล้ว โจทก์แถลงว่าใครขอเวลาไปปรึกษาหารือกันว่าควรจะยินยอมตามจำเลยแถลง หรือจะให้ให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขประการใดบ้าง

ศาลพิจารณาเห็นเป็นการสมควร จึงให้เลื่อนไปนัดพร้อมเพื่อพิจารณาคำประกาศขออภัยในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. เหตุที่นัดเน้นซ้ำเพราะเสมียนทนายจำเลยแถลงว่า เร็วกว่าทนายจำเลยไม่มีวันว่างเลย

อ่านแล้ว

วิณี จต

สำเนา

โจทก์

สุรชัย (เสมียนทนาย) จำเลย

๑๕ มีนาคม ๒๕๑๔

ระหว่าง { นายปรีดี พนมยงค์ โจทก์
 บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก จำเลย

นัดพร้อมเพื่อฟังผลการพิจารณาร่างประกาศขออภัยซึ่งจำเลยร่างมา และ โจทก์ได้รับร่างนั้นไปแล้ว

ทนายทั้งสองฝ่ายและผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์มาศาล

ผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์แถลงว่าได้พิจารณาร่างของฝ่ายจำเลยแล้ว โจทก์ขอแก้ถ้อยคำเพียงเล็กน้อยคือ ในร่างของจำเลยนั้น โจทก์ขอตัดคำว่า "ตามหลักกฎหมาย" ออกและขอเพิ่มประโยคต่อจากคำว่า - นายสำเนียง ชันชวณะว่า "ใช้นามปากกาว่า "ส.ธ.น." ซึ่งมีใจความว่า โจทก์พัวพันกับคดีสวรรคตนั้น"

สรุปแล้วโจทก์ขอแก้ไขเพิ่มเติมเพียงสองแห่งดังกล่าวแล้ว

นอกจากนี้โจทก์แถลงว่าขอให้ประกาศในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน รวม ๓ ครั้ง และในหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์รวม ๑ ครั้ง เมื่อประกาศแล้ว โจทก์จะขอถอนฟ้องคดีทันที แต่ใคร่ขอให้ศาลคืนค่าขึ้นศาลให้แก่โจทก์ทั้งหมด คงเหลือไว้เพียง ๕๐ บาทเป็นกรณีพิเศษ ด้วยเพราะโจทก์ขอสละขอเรียกเรื่องค่าเสียหายตามฟ้องทั้งหมด และโจทก์ขอสิทธิจะนำข้อความที่ได้ร่างนี้ไปประกาศในหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ตามที่โจทก์เห็นสมควรโดยไม่บิดเบือนถ้อยคำแต่ประการใด

ทนายจำเลยแถลงว่ายินดีรับหลักการนี้ไปเสนอต่อความเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่งเพราะข้อความที่จะประกาศนั้นมีใจความใกล้เคียงกันมากแล้ว ยังเหลือปัญหาว่า

จะให้ลงพิมพ์ประกาศรวมก็ครั้ง นอกจากนั้นนายจำเลยจะพยายามให้ทางโรงพิมพ์
จำเลยเรียงตัวพิมพ์ลงในกระดาษปรู๊ฟโดยกำหนดตัวอักษรใหญ่เล็กตามสมควรแล้ว
จะนำมาเสนอศาลในวันนัดพร้อม

โจทก์เห็นชอบด้วย

จึงให้เลื่อนไปนัดพร้อมเพื่อตรวจร่างปรู๊ฟและสอบถามจำเลยเกี่ยวกับการจะ
ประกาศรวมก็ครั้งในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๑๔ เวลา ๑๓.๐๐ น.

อนึ่งร่างประกาศที่จำเลยจะไปพิมพ์ปรู๊ฟมาเสนอศาลในวันนัดพร้อมนั้น ให้
ถือต้นร่างของฝ่ายจำเลยเป็นหลักแต่มีแก้ไขเพิ่มเติมรวมสองแห่งดังศาลบันทึกไว้
ข้างต้นแล้ว ซึ่งจำเลยจะมาแถลงผลให้ศาลทราบในวันนัดพร้อม นอกจากนั้นนาย
จำเลยรับจะนำตัวจำเลยคนใดคนหนึ่งมาจะตกลงได้มาศาลในวันนัดด้วย

อ่านแล้ว

วิณี ปานะบุตร

วิชา กันตามระ

โจทก์

เฉลิม

จำเลย

คดีหมายเลขดำที่ ๗๒๓๖/๒๕๑๓

คดีหมายเลขแดงที่ ๒๐๐๕/๒๕๑๓

ศาลแพ่ง

วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๑๔

ความแพ่ง

ระหว่าง { นายปรีดี พนมยงค์ โจทก์
บริษัทสยามรัฐ จำกัด กับพวก จำเลย

นัดพร้อมเพื่อพิจารณาร่างปฏิรูปประกาศขออภัย และสอบถามจำเลยเกี่ยวกับการประกาศดังกล่าววันนั้น ทนายทั้งสองฝ่ายมาศาล

ทนายจำเลยเสนอปฏิรูปประกาศขอความขออภัยต่อศาล ๑ ชุด และโจทก์ ๑ ชุด ในที่สุดมีการแก้ไขข้อความอีกเล็กน้อยตามที่ศาลเขียนไว้ด้วยหมึกสีแดง ในร่างฉบับที่ส่งศาลแล้ว

คู่ความร่วมกันว่า ให้พิมพ์ประกาศโฆษณาตามร่าง และตามอักษรดังกล่าว มาข้างต้นทุกประการ โดยพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน หน้า ๕ รวม ๓ วัน เริ่มแต่ฉบับประจำวันที่ ๒๕ เดือนนี้เป็นต้นไป และพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ในหน้าที่ ๑๑ หนึ่งครั้ง ในฉบับวันอาทิตย์ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๑๔

คู่ความตกลงกันว่ายอมให้โจทก์นำข้อความตรงกับถ้อยคำของร่างประกาศที่ส่งศาลไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์อื่นได้ โดยไม่บิดเบือนเป็นอย่างอื่น

ทนายจำเลยรับจะนำหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันที่ลงพิมพ์โฆษณาดังกล่าวข้างต้นมาส่งศาล เพื่อรวมสำนวนไว้ ส่วนฉบับสัปดาห์วิจารณ์นั้น ทนายจำเลยแถลงว่า ทนายจำเลยจะเดินทางไปต่างประเทศ จึงไม่อาจนำมาส่งได้ ขอให้โจทก์

เป็นฝ่ายนำส่งศาลแทน นอกจากนั้นนายจำเลยแถลงว่า การที่โจทก์จะขอถอนฟ้องคดีนี้ จำเลยทุกคนไม่ขอคัดค้านประการใด เหตุที่ขอแถลงไว้ก่อน ก็เพราะว่านายจำเลยจะต้องเดินทางไปต่างประเทศในวันที่โจทก์จะมาขอถอนฟ้อง จึงไม่อาจมาแถลงในวันดังกล่าวนี้ได้ ศาลจึงบันทึกไว้

โจทก์แถลงว่า รับจะนำหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ฉบับดังกล่าวมาส่งศาลแทนจำเลย และจะยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ในวันจันทร์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. โดยให้ฝ่ายโจทก์มาศาลแต่ฝ่ายเดียวเพื่อถอนฟ้อง เพราะฝ่ายจำเลยทนายจะต้องเดินทางไปต่างประเทศ ให้ลงบัญชีนัดไว้

อ่านแล้ว

วิระ จดอ่าน

วิถิ ปานะบุตร

ประกาศ

ตามที่นายปรีดี พนมยงค์ ได้เป็นโจทก์ฟ้องบริษัทสยามรัฐ จำกัด ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายสำเนียง ชันธชวณะ นายประจวบ ทองอุไร และนายประหยัด ศ. นาคะนาท เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง ในข้อหาละเมิดโจทก์ ตามคดีคำหมายเลขที่ ๗๒๓๖/๒๕๑๓ เนื่องจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๓ และหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๓ ลงข้อเขียนซึ่งเขียนโดย นายสำเนียง ชันธชวณะ ใช้นามปากกาว่า ส.ธ.น. ซึ่งมีใจความว่าโจทก์พัวพันในคดีสวรรคตนั้น

จำเลยขอแถลงความจริงว่า โจทก์ไม่เคยเป็นจำเลยในคดีสวรรคตเลย และไม่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำผิด เมื่อโจทก์ไม่เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษ จึงถือว่าโจทก์ยังบริสุทธิ์

ส่วนการที่โจทก์หลบหนีออกจากประเทศไทยนั้น เป็นเพราะหลบหนีการรัฐประหาร จึงขอให้ผู้อ่านทราบความจริง และขออภัยในความคลาดเคลื่อนนี้ด้วย

บริษัทสยามรัฐ จำกัด

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

นายสำเนียง ชันธชวณะ

นายประจวบ ทองอุไร

นายประหยัด ศ. นาคะนาท

ภาคผนวก

ตามที่นายปรีดี พนมยงค์ ได้เป็นโจทก์ฟ้องบริษัทไทยเคเล็การพิมพ์ จำกัด ที่ ๑ นายสาร บรรดาศักดิ์ ที่ ๒ นายรุ่งโรจน์ นรเชษฐ์วุฒิวัย ที่ ๓ และนายจำนงค์ แก้วโสวัตนะ ที่ ๔ เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งในข้อหาละเมิดปฎิญาสากรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและหมิ่นประมาทใส่ความทำให้โจทก์เสียหาย ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๑๓/๒๕๑๕ เนื่องจากหนังสือพิมพ์หลักเมืองสมัยไทยเคเล็ ฉบับลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๓ หน้า ๘ ลงข้อความซึ่งเขียนโดยจำเลยที่ ๒ ใช้นามปากกาว่า ขวานทอง ในคอลัมน์ตอบปัญหาขัดข้องหมองใจ เป็นการหมิ่นประมาทนายปรีดี พนมยงค์ หรือหลวงประดิษฐมนูธรรมว่า เป็นคนล้มชาติกำเนิดของตนเอง ไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา จะเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตยไม่ได้ และเป็นอัยโจรปล้นราชบัลลังก์ มีการพัวพันในกรณีสวรรคตด้วยนั้น

บัดนี้ จำเลยทั้งสี่คนได้รู้สำนึกว่าข้อความที่จำเลยเผยแพร่ข้างต้นนั้น มิได้มีมูลความจริงแต่ประการใดเลย จึงได้ขออภัยนายปรีดี พนมยงค์ ดังสำเนาประกาศที่ได้พิมพ์ในหน้าต่อไป

(สำเนา)

ประกาศ

ตามที่นายปรีดี พนมยงค์ ได้เป็นโจทก์ฟ้อง บริษัท ไทยเดลิการพิมพ์ จำกัด ที่ ๑ นายสาร บรรดาศักดิ์ ที่ ๒ นายรุ่งโรจน์ นรเชษฐวุฒิวัย ที่ ๓ และนายจ่านง แก้วไสววัฒนะ ที่ ๔ เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง ในข้อหาละเมิดปฎิญาสาครว่าด้วย สิทธิมนุษยชนและหมิ่นประมาทโดยใส่ความ ทำให้โจทก์เสียหายตามคดีหมายเลข คำที่ ๑๑๙/๒๕๑๔ เนื่องจากหนังสือพิมพ์หลักเมือง สมัยไทยเดลี ฉบับลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๓ หน้า ๘ ลงข้อความซึ่งเขียนโดยจำเลยที่ ๒ ใช้นามปากกาว่า ขวานทอง ในคอลัมน์ตอบปัญหาขัดข้องหมองใจ เป็นการหมิ่นประมาทนายปรีดี พนมยงค์ หรือ หลวงประดิษฐมนูธรรมว่า เป็นคนล้มชาติกำเนิดของตนเอง ไม่มี น้ำใจเป็นนักกีฬา จะเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตยไม่ได้ และเป็นอัยโจรปล้น ราชบัลลังก์ มีการพัวพันในกรณีสวรรคตด้วยนั้น

บัดนี้ ข้าพเจ้าจำเลยทั้งสี่คน ได้รู้สึกสำนึกว่าข้อความที่จำเลยเผยแพร่ข้าง ต้นนั้น มิได้มีมูลความจริงแต่ประการใดเลย

ข้าพเจ้าจำเลยทุกคนจึงขออภัย นายปรีดี พนมยงค์ หรือ หลวงประดิษฐ มนูธรรม โจทก์ ที่ถูกข้าพเจ้าทั้งหลายใส่ความด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการดังกล่าวแล้ว ซึ่งนายปรีดี พนมยงค์ ได้กรุณาให้อภัยและถอนฟ้องคดีแล้ว

นายรุ่งโรจน์ นรเชษฐวุฒิวัย

ในนามบริษัทไทยเดลิการพิมพ์ จำกัด จำเลยที่ ๑

นายสาร บรรดาศักดิ์ จำเลยที่ ๒

นายรุ่งโรจน์ นรเชษฐวุฒิวัย จำเลยที่ ๓

นายจ่านง แก้วไสววัฒนะ จำเลยที่ ๔.